

การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

โดย

นางนารี สุขดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

โดย

นางนารี สุขดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A STUDY OF INFLUENCE OF KNOWLEDGE AND ATTITUDE ON THE SUCCESS
OF WORK PERFORMANCE THROUGH PARTICIPATION OF BUDGETING PROCESS
ON KANCHANABURI RAJABHAT UNIVERSITY

By

Naree Sookdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Arts Program of Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2013

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาอิทธิพล
ของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการ
บริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” เสนอโดย นางนารี สุขดี เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษภูาลักษณ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สรวรยา ธรรมอภิพล)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิมพ์ภาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษภูาลักษณ์)

...../...../.....

54601315: สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ: ความรู้/ทัศนคติ/การมีส่วนร่วม/กระบวนการบริหารงบประมาณ/ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

নারী সুখতি: การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. 138 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่มีต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ และการศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประชากรคือ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ ทัศนคติ การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

54601315: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEYWORD: KNOWLEDGE, ATTITUDES, ORGANIZATIONAL, PARTICIPATION, BUDGETING
PROCESS, KANCHANABURI RAJABHAT UNIVERSITY

NAREE SOOKDEE: A STUDY OF INFLUENCE OF KNOWLEDGE AND ATTITUDE ON THE
SUCCESS OF WORK PERFORMANCE THROUGH PARTICIPATION OF BUDGETING PROCESS ON
KANCHANABURI RAJABHAT UNIVERSITY. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. VIROJ JADESADALUG,
Ph.D. 138 pp.

This research aimed to study the knowledge, attitude, participation and work achievement of Kanchanaburi Rajabhat University personnel in the institution's budgeting process. The testing of hypotheses was conducted for the purpose of studying the influence of knowledge and attitude on budgeting process as well as the influence of personnel participation in budgeting process of Kanchanaburi Rajabhat University on success of work performance through participation. The population of study included 287 personnel of Kanchanaburi Rajabhat University employed during the budget year of 2012. The research instruments applied for data collection includes questionnaire which comprises of general information of the knowledge, attitude, participation, and the success of work performance on Kanchanaburi Rajabhat University. Data analysis in this research was conducted through the use of statistics, mean, and standard deviation whereas research hypotheses are tested using simple linear regression analysis.

The research revealed that in overall, the study group's knowledge in regards to budgeting process was significantly high. In terms of their participation in budgeting process, however, remained at medium level. The overall operational success in accordance to the budgeting process was considerably high. Based on the results of hypothesis testing, it can be found that both knowledge and attitude in regards to budgeting process showed a positive influence on personnel participation in the budgeting process of Kanchanaburi Rajabhat University. Similarly, personnel participation in the institution's budgeting process also had a positive influence on the success institutional operation in compliance with the budgeting process of the university.

Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year: 2013

Thesis advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผศ.ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ทุ่มทความรู้ด้านวิชาการ และเสียสละเวลาอันมีค่าให้กับผู้วิจัยอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.พิมพ์ภาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ รศ.ดร.จุมพจน์ วณิชกุล ผศ.พจน์ย์ สุขชานา และนายสะอาด เข้มสีดา ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถาม ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของงานวิจัย มีความถูกต้องตรงตามเนื้อหางานวิจัย และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.เฉลียว เพชรทอง ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ปัญญา การพานิช อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามได้อย่างสมบูรณ์ยิ่ง ตลอดจนกำลังใจจากครอบครัวทุกท่านที่ได้ร่วมเกื้อหนุน และอำนวยความสะดวกให้การศึกษาครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา และการปฏิบัติงานต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
ประวัติความเป็นมามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.....	10
การบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณ.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	33
แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากร.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	75
ส่วนที่ 2 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	78
ส่วนที่ 3 ทักษะติดต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	81
ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	84
ส่วนที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	87
ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน.....	89
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	99
ประโยชน์จากการวิจัย.....	108
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ.....	119
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	123
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	126
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	128
ประวัติผู้วิจัย.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามประเภทของบุคลากร.....	66
2	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา.....	71
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน (N=287).....	75
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในกระบวนการจัดทำ แผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287).....	78
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร งบประมาณมหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287).....	82
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร งบประมาณภาพรวม (N=287).....	85
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำเร็จในการปฏิบัติงานตาม กระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ในภาพรวม (n=287).....	87
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ระหว่างความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารงบประมาณ.....	90
9	การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างความรู้ในกระบวนการ บริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	91
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ระหว่างทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารงบประมาณ.....	92
11	การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างทัศนคติต่อ กระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการ บริหารงบประมาณ.....	93
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จ ของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ.....	94
13	การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างการมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตาม กระบวนการบริหารงบประมาณ.....	95
14	ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ที่ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคม ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างศักยภาพและความได้เปรียบทางการแข่งขัน ส่งผลให้ทั่วโลกหันกลับมาทบทวนบทบาททางการศึกษาของตนเองอย่างจริงจัง ด้วยเป้าหมายที่จะพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ ความสามารถที่จะเป็นผู้นำการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศในทวีปอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชีย ต่างกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศของตนเอง โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกในการเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เป็นแรงผลักดันทางการเมือง ลดช่องว่างทางสังคม หรือแม้แต่เป็นกระแสเพื่อปฏิรูปการเรียนการสอนในยุคใหม่ (อมรวิรัช นาคทรพร, 2542: 2) ผู้นำหลายประเทศได้ประกาศต่อสาธารณะที่จะเน้นการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ดังเช่น นาย Tony Blair นายกรัฐมนตรีอังกฤษได้ประกาศว่า “Education is the number one priority of this government” และนาย Al Gore รองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา แถลงใน The Gore Agenda ว่า “Education must become not just a period in our lives but a way of live in the 21st Century” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 1)

ประเทศไทยมีการกำหนดกฎหมายและแผนงานหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นับตั้งแต่กฎหมายที่เป็นแม่บทที่สำคัญของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในหมวดที่ 5 ส่วนที่ 10 มาตรา 87 ที่กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยให้ภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย การให้บริการสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง และการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม และการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อช่วยให้ระบบราชการเป็นกลไกที่เอื้อต่อการบริหารและการพัฒนาความก้าวหน้าของประเทศ ส่วนกฎหมายฉบับอื่นที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 ซึ่งกระบวนการทำงานโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมดังกล่าวถือเป็นการปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐไปสู่แนวทางการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูและการสร้างความแข็งแกร่งของระบบ

เศรษฐกิจและสังคม ควบคู่ไปกับการกระจายผลการพัฒนาสู่ประชาชนอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จัดให้มีระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางพัฒนาประเทศ ปรับเปลี่ยนทิศทางการทำงานของภาครัฐในบริบทใหม่ คือ (1) ทำงานโดยเน้นลูกค้า คือ ประชาชน โดยให้ถือว่าประชาชนเป็นผู้มีสิทธิ มีหน้าที่ที่จะได้รับการบริการที่ดี (2) ทำงานโดยเน้นที่ตัวผลงาน คือ ให้ความสำคัญกับผลงานที่เกิดขึ้น มากกว่าดูที่กระบวนการ (3) ทำงานโดยเน้นจิตสำนึก คือ ให้ความสำคัญชอบพร้อมที่จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุดพร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลง (4) ทำงานโดยเน้นความคุ้มค่า คือ ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ คำนึงถึงต้นทุน ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมย่อมส่งผลต่อทัศนคติ วิธีการมองปัญหา วิธีการแก้ปัญหา วิสัยทัศน์ในการพัฒนา การจัดองค์กร การใช้ทรัพยากร การคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมกับงาน การเปิดกว้างให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน และการประสานงานติดต่อเพื่อการร่วมมือและการประสานงานกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนโดยตรง

จากวิสัยทัศน์ประเทศไทย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มุ่งพัฒนาประเทศไทยสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยกำหนดแนวทางพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความ پاکเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนส่งเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแรงและเอื้อต่อการพัฒนาคน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11, 2554)

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 – 2558 (รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) นโยบายด้านการศึกษา ที่เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล สร้างโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปฏิรูประบบการผลิตครู ปรับปรุงระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน แก่หนี้สินครู เร่งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติและเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน (แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2555-2558, 2555: 86)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคน การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้า วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษาจึงถือเป็นแหล่งวิทยาการที่หลากหลายแขนง เป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มี

ความรู้ความสามารถ การพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายการศึกษาของรัฐดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมจากรัฐในการพัฒนาขีดความพร้อมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ต่อการส่งเสริมประสิทธิภาพ ความคล่องตัว และความเป็นธรรม ในระบบการบริหารการเงินและงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษา อันจะส่งผลให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ได้ให้ความสำคัญกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 – 2558 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) นโยบายของคณะรัฐมนตรี และความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายสำคัญของรัฐบาลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดลำดับความสำคัญของภารกิจหน่วยงาน และใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นการวางพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว (สำนักงบประมาณ, 2556: 5)

สำหรับยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ในยุทธศาสตร์การศึกษา คุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิต และความเท่าเทียมกันในสังคม จำนวน 625,443.3 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและเป็นธรรม สร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มศักยภาพครู อาจารย์ บุคลากรและระบบการศึกษา รวมทั้งจัดสรรเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สนับสนุนสถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมเป็นที่ยอมรับเทียบเคียงในระดับสากล ด้านแรงงาน พัฒนาระดับมาตรฐานแรงงานไทยให้เป็นแรงงานทักษะหรือแรงงานกึ่งทักษะสอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ คุ้มครอง สร้างหลักประกันความมั่นคงและสวัสดิการด้านแรงงาน รวมทั้งจัดระบบการทำงานของแรงงานต่างด้าว ด้านสาธารณสุขให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดีในทุกมิติ พัฒนาคุณภาพการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขสนับสนุนการปฏิบัติงานเชิงรุกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มุ่งให้การคุ้มครอง พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ควบคู่กับการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีคุณภาพ ให้บริการเฉพาะทางด้านสุขภาพจิต ด้านความมั่นคงของชีวิตและสังคมพัฒนาศักยภาพครอบครัวให้เข้มแข็ง เพิ่มขีดความสามารถเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน

ท้องถิ่น ส่งเสริมความเสมอภาคและพัฒนาศักยภาพของสตรี แก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ จัดที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส คุ้มครองสิทธิคนพิการหรือทุพพลภาพ จัดสรรเงินทุนหมุนเวียนเพื่อจัดสวัสดิการสังคม คุ้มครองเด็ก ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือทุพพลภาพ ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย สนับสนุนศาสนาพุทธและศาสนาอื่น ฟื้นฟู รักษาและสืบสานศิลปะ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน (สำนักงบประมาณ, 2556: 14)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการสถาปนาขึ้นตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2516 และได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2547 มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิต การวิจัยและบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีสำหรับนักศึกษาภาคปกติ การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (ภาค กศ.บป.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกสำหรับนักศึกษาภาคพิเศษ และโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยมุ่งหวังที่จะขยายโอกาสทางการศึกษา และเพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของบุคลากรประเภทต่างๆ ให้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติม ให้สมกับปรัชญามหาวิทยาลัยที่ว่า “สถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กองนโยบายและแผน, 2555: 7-9)

ทั้งนี้ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีให้บรรลุตามพันธกิจได้นั้น จำเป็นต้องมีปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการ งบประมาณถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้มหาวิทยาลัยดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้งบประมาณในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยงบประมาณ 2 ประเภท คือ งบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้ ซึ่งงบประมาณทั้งสองประเภทมีขั้นตอนในกระบวนการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ และขั้นตอนการติดตามและประเมิน

จากผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยกองนโยบายและแผน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 ในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2553) พบว่า 1) บุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ ส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจเรื่องนโยบายการจัดสรรงบประมาณและมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ ในระดับปานกลาง 2) สาขาวิชาที่สังกัดคณะยังไม่ทราบนโยบายและมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย 3) บุคลากรของมหาวิทยาลัย มีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณในระดับปานกลาง และขั้นตอนการบริหารงบประมาณที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ 4) ปัญหาอุปสรรคที่พบและควรนำมาปรับปรุงแก้ไข คือ การสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ บุคลากรขาด

ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นควร ทำการศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
6. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สมมติฐานที่ 2 ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 352 คน ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 การทดสอบอิทธิพลของความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ

กลุ่มที่ 2 การทดสอบอิทธิพลของทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ

กลุ่มที่ 3 การทดสอบอิทธิพลของการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีส่วนร่วมต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของกระบวนการบริหารงบประมาณ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนเมษายน 2556 ถึงเดือน กรกฎาคม 2556 และสรุปผลการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2556 ถึงเดือนธันวาคม 2556

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงอิทธิพลความรู้ตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. ทราบถึงอิทธิพลทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
3. ทราบถึงอิทธิพลการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
4. ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีราชภัฏกาญจนบุรี

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี หมายถึง ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ.2555
2. กระบวนการบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ
 - 2.1 ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ หมายถึง ขั้นตอนการกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำโครงการ/กิจกรรม แผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณโดยผ่านคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน
 - 2.2 ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ หมายถึง ขั้นตอนการเสนอของงบประมาณของหน่วยงานผ่านสาขาวิชา คณะ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการเสนอคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงานต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ
 - 2.3 ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ หมายถึง ขั้นตอนการปรับปรุงโครงการรองรับงบประมาณ และแผน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ การใช้จ่ายงบประมาณตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ระบุไว้ในคำขอตั้งงบประมาณที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ซึ่งการบริหารงบประมาณจะรวมถึงการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ การโอนเปลี่ยนแปลง และการกันเงินเหลือมปีงบประมาณ
 - 2.4 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล หมายถึง เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงาน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อแสดงผลการดำเนินการตามโครงการรองรับงบประมาณ แผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงานในระหว่างปีงบประมาณ ว่าบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย

3. ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลและรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใดๆที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่บุคลากรได้รับ หรือมีประสบการณ์เก็บสังสรรค์และสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้ไม่ว่าจะมาจากการเข้ารับการฝึกอบรมหรือสื่อการประชาสัมพันธ์ต่างๆ

4. ทักษะต่อการบริหารงบประมาณ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกภายในของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงบประมาณ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นส่วนที่สำคัญในการกำหนดการแสดงออกทางของพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้

5. การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ หมายถึง การที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

5.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำโครงการ/กิจกรรม แผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณโดยผ่านคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน

5.2 การมีส่วนร่วมในการอนุมัติงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการเสนอของบประมาณของหน่วยงานผ่านสาขาวิชา คณะ คณะอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการเสนอคำขอตั้งงบประมาณของหน่วยงานต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

5.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการปรับปรุงโครงการรองรับงบประมาณ และแผน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ การใช้จ่ายงบประมาณตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ระบุไว้ในคำขอตั้งงบประมาณที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ซึ่งการบริหารงบประมาณจะรวมถึงการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ การโอนเปลี่ยนแปลง และการกั้นเงินเหลือมปีงบประมาณ

5.4 การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำรายงาน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เพื่อแสดงผลการดำเนินการตามโครงการรองรับงบประมาณ แผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยงานในระหว่างปีงบประมาณ ว่าบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย

6. ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย หมายถึง เครื่องบ่งชี้การประสบความสำเร็จ ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานที่ดีขึ้น

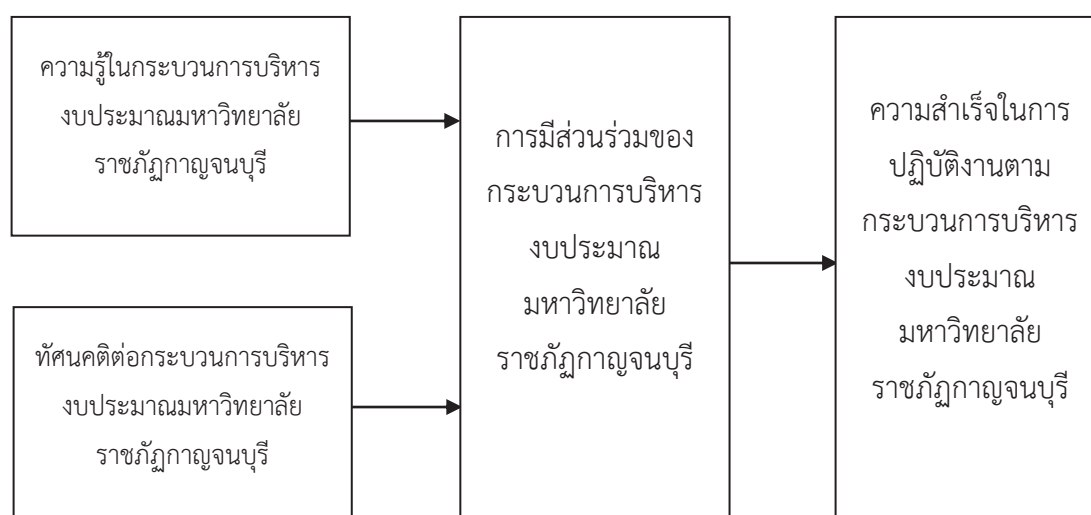
กว่าเดิมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

6.1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง การทำงานตามกระบวนการบริหาร งบประมาณให้ประสบผลสำเร็จโดยคำนึงความประหยัดในการใช้งบประมาณ การใช้งบประมาณเสร็จทันตามเวลา สอดคล้องกับโครงการ / กิจกรรม และ แผน / ผลการใช้งบประมาณของหน่วยงาน รวมทั้งคำนึงถึงร้อยละของการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่าย งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

6.2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานตาม กระบวนการบริหารงบประมาณที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ (Objective) และเป้าหมาย (Goal) ที่กำหนด ซึ่งเป้าหมายที่กำหนดได้แก่ เป้าหมายเชิงปริมาณที่จะกำหนดชนิด ประเภทและจำนวนผลผลิต ที่ ต้องการเมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้น และเป้าหมายเชิงคุณภาพที่จะแสดงคุณค่าของผลผลิตที่ได้จาก การดำเนินโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องการศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติ ที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราช ภัฏกาญจนบุรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้า และรวบรวมเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปกรอบ แนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำการศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิดจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอในรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. การบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
3. แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
5. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
7. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนามาจากวิทยาลัยครูกาญจนบุรี มีภารกิจหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล ภายใต้เอกลักษณ์ลักษณะของมหาวิทยาลัย “มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีเป็นแหล่งเรียนรู้ คู่จิตอาสา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” และอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย “ประพฤติดี มีจิตอาสา”

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตั้งอยู่ที่เลขที่ 70 หมู่ 4 บ้านพุพระ ตำบลหนองบัว อำเภอมะนัง จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมด 542 ไร่เศษ เมื่อเริ่มก่อตั้งมีชื่อว่า วิทยาลัยครูกาญจนบุรี สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2516 รับนักศึกษารุ่นแรกในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2519

ปีการศึกษา 2523 เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิตเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. 2538 เปลี่ยนชื่อ เป็นสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ

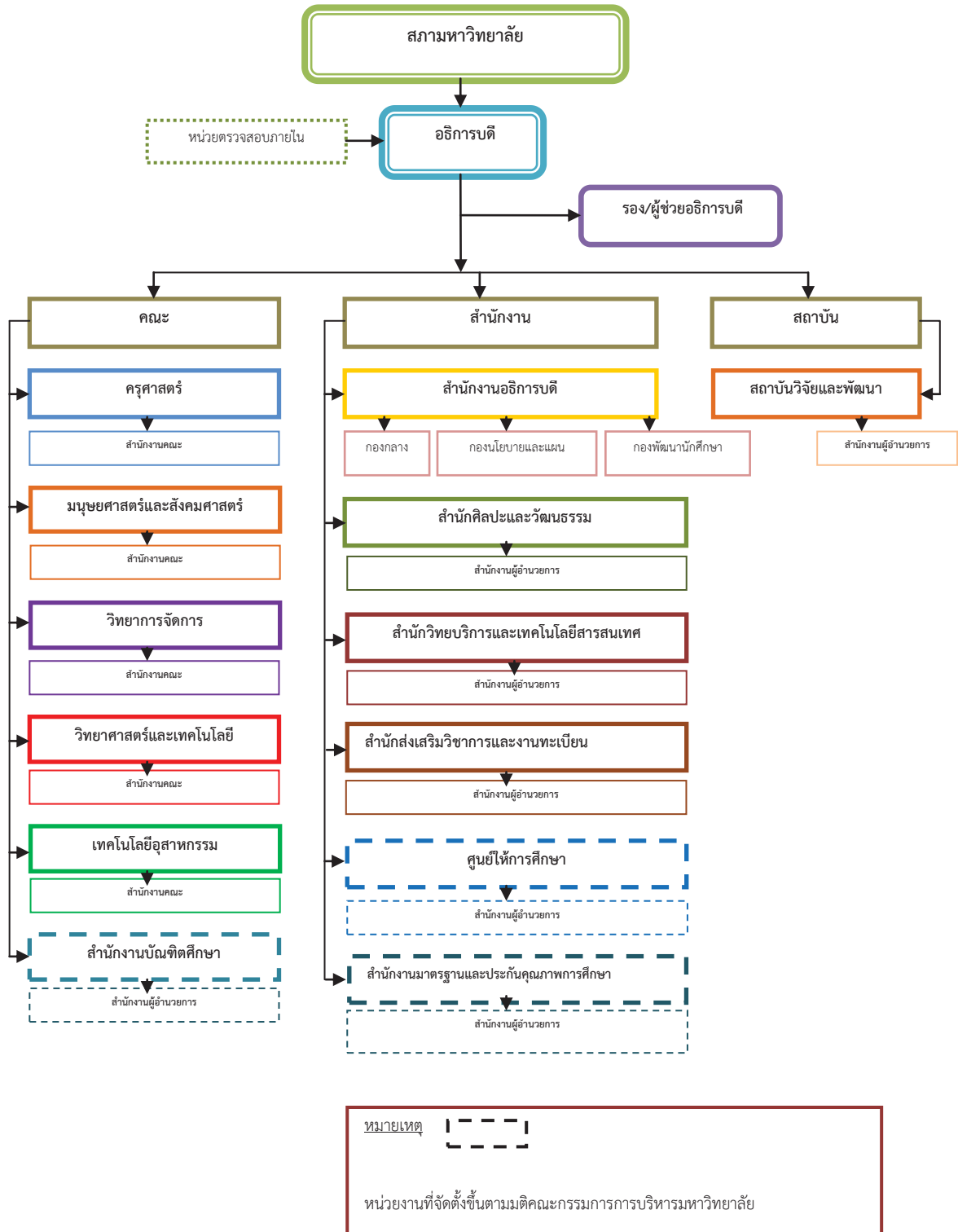
พ.ศ.2538

ปี พ.ศ. 2547 เปลี่ยนสถานภาพจากสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดในประวัติการพัฒนาสถาบันตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเป็นวิทยาลัยครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังนี้

1. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล
2. ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าวจะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
5. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง
6. ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
7. ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
8. ศึกษา วิจัย และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

โครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

การบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

การบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีกระบวนการบริหารงบประมาณที่สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานทั้ง 4 ขั้นตอน ได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2555)

1. ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

1.1 สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย

1.2 กองนโยบายและแผนประมาณการรายรับกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายจากแหล่งงบประมาณ ดังนี้

1.2.1 งบประมาณแผ่นดิน ประมาณการรายรับตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

1.2.2 งบประมาณเงินรายได้ ประมาณการรายรับงบประมาณจากเงินรายได้ ดังนี้

1.2.2.1 รายได้จากการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การจัดการศึกษานักศึกษาภาคปกติมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษานักศึกษาภาคพิเศษให้การศึกษาสถาบันพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี การจัดการศึกษาภาคพิเศษโครงการ กศ.บ.ป.มหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาภาคพิเศษโครงการ กศ.บ.ป. ศูนย์ให้การศึกษาโรงเรียนสหวิทย์พัฒนวิชาการ จังหวัดสุพรรณบุรี การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

1.2.2.2 รายได้จากการบริการวิชาการ เป็นรายได้ที่เกิดจากการเรียกเก็บจากโครงการบริการทางวิชาการจากหน่วยงานราชการภายนอก ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ

1.2.2.3 รายได้จากการวิจัย เป็นรายได้ที่ได้รับสนับสนุนจากแหล่งทุนงบประมาณภายนอก ทั้งส่วนราชการภายนอก ภาคเอกชน และอื่นๆ ในการจัดทำและดำเนินการวิจัยให้กับหน่วยงานและบุคคลอื่นๆ

1.2.2.4 รายได้จากการจัดการโครงการศึกษาพิเศษ เป็นรายได้ที่เกิดจากการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาโดยมีระยะเวลาที่แน่นอน เช่นการจัดการศึกษาโครงการเงิน เป็นต้น

1.3 กองนโยบายและแผนนำเสนอกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พร้อมวิเคราะห์ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีที่ผ่านมาต่อที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณ เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งหลักเกณฑ์การจ่ายงบประมาณ พร้อมนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

1.4 ประชุมหัวหน้าหน่วยงาน คณะกรรมการด้านแผนงานและงบประมาณของมหาวิทยาลัย เพื่อชี้แจงกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่าย นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งหลักเกณฑ์การจ่ายงบประมาณ

1.5 หน่วยงานจัดทำคำขอตี้งบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามกรอบวงเงินงบประมาณ นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งหลักเกณฑ์การจ่ายงบประมาณ

2. ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ

2.1 หน่วยงานนำคำขอตี้งบประมาณรายจ่ายประจำปี เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการหน่วยงานพิจารณาปรับเพิ่ม/ลด งบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจหน่วยงาน ยุทธศาสตร์หน่วยงาน รวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย

2.2 หน่วยงานส่งคำขอตี้งบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กองนโยบายและแผนตรวจสอบ รวบรวม วิเคราะห์ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย

2.3 ประชุมอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาปรับเพิ่ม/ลดกรอบวงเงินงบประมาณจากคำขอตี้งบประมาณของหน่วยงาน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย และยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัย

2.4 หน่วยงานนำคำขอตี้งบประมาณนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย และนำส่งกองนโยบายและแผนรวบรวม สรุปเป็นภาพรวมคำขอตี้งบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย

2.5 กองนโยบายและแผนนำคำขอตี้งบประมาณรายจ่ายเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

3. ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ

3.1 หน่วยงานจัดทำแผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณ และโครงการรองรับงบประมาณ ที่สอดคล้องกับกรอบวงเงินงบประมาณที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ พร้อมเสนอแผน/ผล การใช้จ่ายงบประมาณ และโครงการรองรับงบประมาณต่อมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

3.2 หน่วยงานศิ่ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งงบประมาณ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ในระบบบัญชี 3 มิติ

3.3 หน่วยงานนำงบประมาณตามกรอบเงินที่ได้รับจัดสรรไปใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ของหน่วยงาน และของมหาวิทยาลัย

4. ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

4.1 กองนโยบายและแผนติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณของแต่ละหน่วยว่า สอดคล้องกับแผน/ผล การดำเนินงาน ระยะเวลาการดำเนินงานในโครงการ/กิจกรรม ซึ่งการติดตามดังกล่าวได้มีการดำเนินการติดตามทุกเดือนพร้อมเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย

4.2 กองนโยบายและแผนประเมินผลโครงการ/กิจกรรมของทุกหน่วยงาน ว่า สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด เพื่อนำผลการประเมิน ปัญหาอุปสรรค เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการจัดสรร รวมทั้งวิเคราะห์ผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณของมหาวิทยาลัย

จากกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีจะเห็นได้ว่าสภามหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณโดยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองร่างงบประมาณมหาวิทยาลัยซึ่งมีตัวแทนจากคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยร่วมกำหนดแนวทาง และให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งกระบวนการอนุมัติงบประมาณ กระบวนการบริหารงบประมาณ และกระบวนการติดตามประเมินผล ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานด้านการบริหารงบประมาณ จึงได้กำหนดตัวแปรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ความรู้ ทักษะ ทักษะ การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมกระบวนการบริหารงบประมาณ

แนวคิดเกี่ยวกับการงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2537: 114-115) ได้กล่าวถึงความหมายของงบประมาณไว้แตกต่างกันตามลักษณะของอาชีพ ดังนี้

นักบัญชี หมายถึง นักการบัญชีจะให้ความหมายงบประมาณในลักษณะว่า งบประมาณคือ เอกสารอย่างหนึ่งประกอบด้วยข้อความและตัวเลขซึ่งเสนอขอรายจ่ายเพื่อรายการและวัตถุประสงค์ ต่างๆ ข้อความนั้นจะพรรณนาถึงรายการค่าใช้จ่าย (เช่น เงินเดือน ครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย ฯลฯ) หรือวัตถุประสงค์ (เช่น การเศรษฐกิจ การศึกษา การป้องกันประเทศ ฯลฯ) และมีตัวเลขแนบอยู่ด้วยประการ หรือทุกวัตถุประสงค์

นักปกครอง หมายถึง นักปกครองจะให้คำจำกัดความงบประมาณ งบประมาณ คือ แผนสำหรับการใช้จ่ายเงินให้รัฐวิสาหกิจหรือรัฐบาลในช่วงระยะเวลาที่หนึ่งที่น่าเชื่อถือ ซึ่งฝ่ายบริหารจะเป็นผู้จัดเตรียมและนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อขออนุมัติก่อนที่จะดำเนินการตามแผน

นักบริหาร หมายถึง นักบริหารได้ให้คำจำกัดความงบประมาณ ไว้ดังนี้ งบประมาณ หมายถึง แผนที่แสดงออกในรูปของตัวเงินสำหรับระยะเวลาหนึ่งอันแน่นอนเกี่ยวกับโครงการดำเนินงานของรัฐบาล

Augustus B. Turnbull (อ้างถึงใน ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, 2531: 458) ได้ให้ความหมายของงบประมาณไว้อย่างกว้างๆ คือ เป็นแผนการเงินขององค์การที่กำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้ งบประมาณจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

1. การเงินโดยเฉพาะ
2. เป็นการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการใช้จ่ายเงิน
3. การบอกให้ทราบว่าจะวางแผนใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใด
4. การกำหนดเวลาจะใช้จ่ายเงินเมื่อไร
5. การบอกให้ทราบว่าจะใช้จ่ายเงินเพื่ออะไร
6. การอ้างอิงถึงองค์การ ซึ่งเป็นเจ้าของงบประมานนั้น

ไกรยุทธ ธีรยานันท์ (2528: อ้างถึงใน นงนุช ฤทธิศร, 2545: 9) ให้ความหมายของคำว่า งบประมาณ เป็นแผนที่ครอบคลุมทุกๆ ขั้นตอน (phases) และลักษณะของการปฏิบัติงานสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดแน่นอนลงไป ดังนั้น งบประมาณจึงเป็นการแสดงออกอย่างเป็นทางการถึงนโยบายแผนงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้าโดยผู้บริหารระดับสูงสุดขององค์การ (หน่วยงาน/รัฐบาล) เนื่องจากนโยบาย แผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายเหล่านี้ครอบคลุมทั้งระดับที่ใช้สำหรับองค์การและหน่วยงานย่อยๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบขององค์การนั้นๆ งบประมาณองค์การจึงประกอบด้วยงบประมาณย่อยๆ ของหน่วยงานอื่นๆ รวมกันเข้าเป็นภาพรวมยอดของงบประมาณทั้งหมด

Adam C. Henry (Henry, 1986: อ้างถึงใน นาฏชุตตา อรัญนารถ, 2542: 8) ได้ให้ความหมายงบประมาณ คือ เป็นแผนการเงินที่ใช้เป็นรูปแบบสำหรับการปฏิบัติการในอนาคต และเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติเหล่านั้นอันเป็นการคาดคะเนค่าใช้จ่ายและรายรับที่เกิดขึ้นในกาลข้างหน้า ดังนั้น งบประมาณจึงเป็นแผนที่เป็นกิจจะลักษณะแสดงถึงการใช้จ่ายทรัพยากร แรงงาน วัตถุประสงค์และอื่นๆ

เจริญพงษ์ ศุภธีระธาดา (2555) ได้ให้ความหมายของงบประมาณ คือ แผนอันเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรการเงินให้แก่หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป งบประมาณ หมายถึง เอกสาร ข้อความ หรือตัวเลข ที่แสดงรายรับ รายจ่ายของหน่วยงาน รวมทั้งค่าใช้จ่าย และทรัพยากรที่จำเป็นในโครงการ/กิจกรรมสำหรับ การดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามระยะเวลาที่กำหนด

ความหมายของการบริหารงบประมาณ

ไกรยุทธ อีรตยา คินันท์ (2525: อ้างถึงใน สุขคนธา ชิมตระการ, 2539: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณ คือ การบริหารงบประมาณเป็นช่วงของวงจรงบประมาณที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร เป็นงานที่มีรายละเอียดปลีกย่อยมากที่สุด และใช้ช่วงเวลายาวนานที่สุด เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติทางการงบประมาณและการเงินการบัญชีมากที่สุด การบริหารงบประมาณประกอบด้วย การใช้งบประมาณรายจ่ายที่ส่วนราชการได้รับอนุมัติ เพื่อประกอบภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ลุล่วงไปตามเป้าหมายและการตรวจสอบการใช้งบประมาณ

ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2537: 139) ได้ให้ความหมายของการบริหารงบประมาณ คือ การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนและรายการต่างๆ ตามที่รัฐสภาได้พิจารณาและอนุมัติเพื่อให้แผนงานที่กำหนดไว้ได้ปฏิบัติสำเร็จลุล่วงภายในปีงบประมาณนั้นๆ และเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประหยัด ไม่มีการรั่วไหล

กล่าวโดยสรุป การบริหารงบประมาณ หมายถึง การใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งแผน/ผลการดำเนินงานตามที่ได้รับพิจารณาอนุมัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของงบประมาณ

ไพศาล ชัยมงคล (2526: อ้างใน นงนุช ฤทธิศร, 2545: 9) ได้ให้ความสำคัญของงบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของรัฐบาล เพราะสามารถสนองวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้หลายอย่างในขณะเดียวกัน จนกระทั่งงบประมาณแผ่นดินได้ชื่อว่าเป็นเครื่องมือเอนกประสงค์ (Multipurpose tool) จึงสามารถกล่าวได้ว่างบประมาณมีความสำคัญหลายประการคือ

1. รักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้แผนดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาลสอดคล้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินการคลังของประเทศ

2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลไม่เพียงแต่ใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศเท่านั้น แต่รัฐบาลอาจใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือส่งเสริมเร่งรัด พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างดีด้วย ทั้งนี้โดย

จัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนในโครงการต่างๆ ที่จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ใช้ตรวจสอบและควบคุมการบริหาร งบประมาณเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีอยู่ในการที่จะใช้ตรวจสอบและควบคุมการบริหารต่างๆ ของรัฐบาล ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้ทราบอยู่เสมอถึงการบริหารงานของรัฐบาล โดยศึกษาจากรายงานการคลังและรายงานผลการปฏิบัติงานของรัฐบาล อันจะเป็นผลทำให้ฝ่ายบริหารได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ และการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติมากขึ้นในการดำเนินงานตามนโยบายของตน

4. เป็นเครื่องมือการบริหารที่มีประสิทธิภาพ งบประมาณเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพของฝ่ายบริหารในการจัดการและควบคุมการบริหารของรัฐบาล งบประมาณเป็นเครื่องมือในการประสานงานต่างๆ ของรัฐบาลให้สอดคล้องกัน และยังทำให้แผนงานทั้งหลายของรัฐบาลเป็นไปตามทรัพยากรที่มีอยู่ของประเทศด้วย

5. การประชาสัมพันธ์ งบประมาณสะท้อนให้เห็นถึงแผนงานและบริการต่างๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อประชาชน งบประมาณจะทำให้ประชาชนได้ทราบถึงกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล ค่าใช้จ่ายและผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งผลก็คือทำให้ประชาชนเข้าใจถึงกระบวนการและความก้าวหน้าของการดำเนินงานของรัฐบาล และให้ความสนับสนุนต่อรัฐบาล สิ่งนี้เป็นเรื่องที่สำคัญในการปกครองระบบประชาธิปไตย

เกรียงศักดิ์ พิพัฒน์เสรีธรรม (2535: 47) ได้กล่าวถึงแนวคิดของปัวย อังภากรณ์ เกี่ยวกับหลักการงบประมาณแผ่นดิน 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการการณ์ไกล (Foresight) เปรียบเทียบสมัยนี้ คงหมายถึงวิสัยทัศน์ หรือการสามารถวางทิศทางเป็นจุดหมายที่ไกลออกไปในอนาคต โดยมีการคาดการณ์เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. หลักการประชาธิปไตย (Democracy) สิ่งนี้อาจเรียกว่าเป็นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีเหตุผล และชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียทราบ และยอมรับได้

3. หลักดุลยภาพ (Balance) เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวัง และป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย คือ การรักษาดุลการหารายได้กับการใช้จ่ายเงินหรือที่เรียกว่าสภาพคล่อง (Liquidity)

4. หลักการอรรถประโยชน์ (Utility) คือ ประสิทธิภาพของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่พึงต้องได้รับผลที่ดีจากการใช้จ่ายเงินมากที่สุด

5. หลักยุติธรรม (Equity) หมายถึง ศีลธรรมและความชอบธรรม

6. หลักสมรรถภาพ (Efficiency) คือ วิธีการควบคุมรายได้และรายจ่ายให้ถูกต้อง

สรุปได้ว่า งบประมาณแผ่นดินเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารประเทศของรัฐบาลที่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารของผู้บริหารทุกระดับ เพราะงบประมาณเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจการวางนโยบายและ

จัดสรรงบประมาณ ของผู้บริหารว่าจะสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศหรือไม่เพียงใด และระบบงบประมาณที่ได้รับการพัฒนา ให้เหมาะสมกับการบริหารประเทศย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่แท้จริง

รูปแบบการบริหารงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณของประเทศต่างๆ มีรูปแบบเริ่มจากแบบง่ายๆ จนถึงมีความสลับซับซ้อน แต่ที่สำคัญและรู้จักกันโดยทั่วไป มีอยู่ 6 ประเภท ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะการใช้การดำเนินการ ข้อดีและข้อเสีย แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และปัจจัยอื่นๆ ทางกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ ของแต่ละประเทศ สรุปได้ดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2538 อ้างถึงในนงนุช ฤทธิศร, 2545: 10)

1. งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budgeting) งบประมาณแบบนี้จะแสดงรายการใช้จ่ายต่างๆ เป็นรายการและจำนวนเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ เป็นรูปแบบที่ใช้ควบคุมรายการใช้จ่ายตามที่ได้กำหนดไว้ หน่วยงานได้รับงบประมาณจะนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายในรายการอื่นไม่ได้ ในกรณีที่จะเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายจะต้องทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมหรือสำนักงบประมาณ งบประมาณแบบแสดงรายการจะเน้นในด้านการควบคุมรายการใช้จ่าย แต่จะขาดความยืดหยุ่นและไม่ได้เน้นในเรื่องของประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือการทำงานตามแผนงานมากนัก ตัวอย่างของรูปแบบงบประมาณแบบแสดงรายการนั้น จะพิจารณาได้จากการแสดงรายการในหมวดเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าสาธารณูปโภค ในเอกสารงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลในแต่ละปี

2. งบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgeting) เป็นงบประมาณแบบเน้นการจัดการ งบประมาณแบบนี้จะแสดงแผนงานของการใช้จ่ายต่างๆ ว่าทำอะไร มีแผนการทำงานอย่างไร โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการใช้จ่ายของแต่ละแผนงานหรือโครงการ รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณ เป็นเครื่องมือในการควบคุมและตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานในส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ที่ได้รับงบประมาณว่าทำงานได้หรือไม่ และประสิทธิภาพในการทำงานเป็นอย่างไร เช่น การสร้างถนนขนาดสี่ช่องจราจรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อกิโลเมตรเท่าใด เป็นต้น

3. งบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Planning Budgeting) งบประมาณแบบนี้เน้นความสำคัญในเรื่องประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร หรือเงินงบประมาณแผ่นดิน

การจัดทำงบประมาณแบบแสดงแผนงาน จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผนงานต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยหน่วยงานที่ของงบประมาณจะจัดโครงการของแผนงานหรืองานหรือโครงการขึ้นมา ในแต่ละแผนหรือโครงการจะแสดงค่าใช้จ่ายและผลที่จะได้รับจากแผนงานหรือโครงการดังกล่าวไว้ด้วย

ในการจัดสรรงบประมาณจะมีการวิเคราะห์การเลือกแผนงาน หรือโครงการที่มีความเหมาะสมตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการจัดทำงานงบประมาณนั้นจะมองให้กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้กำหนดแผนงาน สำนักงานจะไม่ควบคุมรายละเอียด แต่จะเป็นผู้อนุมัติเงินงบประมาณให้แก่แผนงานหรือโครงการว่าสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายของแผนงานหรือโครงการอย่างไร

4. งบประมาณแบบการวางแผนการ กำหนดโครงการ และระบบงบประมาณ (PPBS) (Planning Programming Budgeting System) รูปแบบของงบประมาณโดยทั่วไปมักจะจัดทำในรูปแบบแสดงรายการที่จะแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานได้รับเงินงบประมาณเป็นจำนวนเท่าใด และใช้จ่ายในรายการใดบ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมและการลงบัญชีอย่างไรก็ตามในด้านของการบริหารและการวางแผนจะไม่ค่อยได้รับประโยชน์เท่าใดนัก

ส่วนประกอบสำคัญของงบประมาณแบบ PPBS นั้น ได้แก่

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ กล่าวคือ หน่วยงานที่ของงบประมาณจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนของโครงการหรือแผนงานที่จะทำ

1.1 กำหนดแผนการทางการเงิน หน่วยงานจะต้องกำหนดแผนการใช้จ่ายเงินในการทำงานหรือการพัฒนาโครงการที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

1.2 การวิเคราะห์การเลือกแผนการ หน่วยงานจะต้องทำการวิเคราะห์ทางเลือกและการใช้จ่ายแบบต่างๆ ในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในด้านการบริหารและประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรหรือเงินงบประมาณนั้น แนวคิดการจัดทำงานงบประมาณแบบ PPBS นั้นเป็นรูปแบบที่ดีที่สุด หลักวิชาการทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อย่างไรก็ตามในด้านของการปฏิบัติจัดทำงานงบประมานนั้นมีปัญหายุ่งยากมากมาย เช่น ในการตัดสินใจเลือกโครงการนั้นจะต้องเลือกทั้งโครงการ จะเลือกทำแต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ในด้านของการเลือกโครงการนั้นใช้หลักเกณฑ์อะไรในการเลือก หรือจะจัดลำดับความสำคัญของแต่ละโครงการอย่างไร และมีการกำหนดขั้นตอนในการเลือกหรือการตัดสินใจอย่างไร ความยุ่งยากสลับซับซ้อนดังกล่าวทำให้เกิดข้อโต้แย้งมากมาย ทั้งในด้านเศรษฐกิจและในด้านการเมือง

5. งบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-Base Budgeting) งบประมาณแบบฐานศูนย์เป็นแนวความคิดในการจัดทำงานงบประมาณ โดยไม่ให้ความสำคัญแก่รายการหรือแผนงานที่เคยได้รับงบประมาณในปีที่ผ่านมาแล้ว แต่จะพิจารณาแผนงานทุกแผนงานที่ของงบประมาณอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำงานงบประมาณแผนงานที่เคยได้รับงบประมาณมาแล้ว อาจจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอีก ถ้าหากแผนงานนั้นมีความเหมาะสมสู้แผนงานอื่นไม่ได้ การจัดงบประมาณในแนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้สำนักงบประมาณหรือฝ่ายจัดงบประมาณไม่ต้องเพิ่มงบประมาณให้แก่หน่วยงานที่เคยได้รับงบประมาณมาแล้วทุกปี

โดยทั่วไปการจัดทำงบประมาณแบบฐานศูนย์ (ZBB) จะต้องมีการเตรียมรายละเอียดการใช้จ่ายของแต่ละแผนงานในระดับต่างๆ ที่ช่วยให้ทำการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณที่เรียกว่า Decision Packages หรือชุดงานเพื่อการตัดสินใจ ชุดงานเพื่อการตัดสินใจดังกล่าวจะถูกใช้เป็นตัวเลือก ในการตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง โดยที่ชุดงานเพื่อการตัดสินใจแต่ละชุดจะมีข้อมูลมากมายเกี่ยวกับผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการพร้อมทั้งแสดงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายหรือทรัพยากรที่ต้องใช้ในแต่ละโครงการด้วย

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการจัดทำชุดงานเพื่อการตัดสินใจแต่ละชุด ต้องใช้ข้อมูลและเจ้าหน้าที่มากมาย ทำให้การจัดทำงบประมาณแบบฐานข้อมูลมีอุปสรรคมาก ซึ่งทำให้การจัดทำงบประมาณแบบฐานข้อมูลไม่ประสบความสำเร็จในภาคปฏิบัติ

6. งบประมาณแบบสะสม (Incremental Budget) งบประมาณประเภทนี้จะพิจารณาเฉพาะงบประมาณที่เพิ่มใหม่ และยังไม่ได้รับการพิจารณาจากปีที่ผ่านมา แต่เงินงบประมาณปีที่ผ่านมาที่เคยได้พิจารณาไปครั้งหนึ่งแล้วจะไม่มีมีการพิจารณาอีก เพียงแต่บอกยอดเงินมาตั้งเป็นงบประมาณใหม่ได้เลย เพราะถือว่าได้พิจารณาไปแล้ว

อานวย ทองโปร่ง (2553: 210-214) ได้กล่าวถึง การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting: SPBB) ที่มีการพัฒนาการจัดทำระบบงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจนก้าวมาสู่ระบบ e-Budgeting กล่าวคือ การจัดทำระบบงบประมาณโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการวางแผนงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงระบบข้อมูลกับส่วนราชการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 3 มิติ (Function/Agenda/Area) โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับโครงการของรัฐบาลที่เรียกว่า “ระบบบริหารการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMS)” ให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการอย่างมีระบบ มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับหน่วยงาน

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะครอบคลุมการบูรณาการทั้ง 3 มิติ คือ

1. มิตินโยบายตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงและหน่วยงาน (Function) เป็นภารกิจหลักที่มีเป้าหมายชัดเจน ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวง/กรม โดยต้อง

สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. มิตินตามยุทธศาสตร์เฉพาะรัฐบาล (Agenda) เป็นภารกิจหรือนโยบายเฉพาะเรื่อง รัฐบาลมอบหมาย ไม่ได้เป็นภารกิจของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการมุ่งเน้นการมีเป้าหมายและการดำเนินงานร่วมกัน มีเจ้าภาพเป็นผู้รับผิดชอบ มีผู้สนับสนุนอย่างชัดเจน หรือที่เรียกว่า “การบริหารเชิงบูรณาการ” เช่น นโยบายการปราบปรามยาเสพติด นโยบายการแก้ไขความยากจน เป็นต้น

3. มิตินตามยุทธศาสตร์พื้นที่ (Area) เป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์ที่เน้นเฉพาะพื้นที่ สอดคล้องกับเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์ระดับชาติ และนโยบายของรัฐบาล เช่น จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ภารกิจต่างประเทศ หรือการบริหารแบบ CEO (Chief Executive Officer) ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO และทูต CEO เป็นต้น

การบริหารจัดการในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์นี้มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เน้นการบริหารจัดการแบบปรับตัวได้ (Adaptive Management) มีความยืดหยุ่น คล่องตัว กระจายอำนาจ และทันเหตุการณ์

2. ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส และตรวจสอบได้ การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาก็เช่นกัน จะเน้นมิติใดมิติหนึ่งมิได้ ต้องมีการบูรณาการที่สนองต่อยุทธศาสตร์ของชาติให้ครบทั้ง 3 มิติ ทั้งยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Function) ที่เป็นภารกิจหลักในการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการรักษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามของไทย ให้สืบทอดต่อไปในรุ่นลูกรุ่นหลาน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ รวมทั้งต้องสนองต่อยุทธศาสตร์เฉพาะของรัฐบาล (Agenda) ที่ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะรับผิดชอบโดยตรง แต่เป็นการดำเนินงานร่วมกัน เป็นการบริหารเชิงบูรณาการ เช่น นโยบายการปราบปรามยาเสพติด ที่สถานศึกษาควรใส่ใจเป็นอย่างยิ่ง ควรให้ความสำคัญกับนโยบายนี้อย่างเร่งด่วน

อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (2553) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการที่สำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (SPBBS) ซึ่งประกอบด้วย 3 เรื่องที่สำคัญดังนี้

1. การปรับปรุงให้รัฐบาลสามารถใช้วิธีการและกระบวนการงบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบาย และให้เห็นผลที่ประชาชนได้รับจากนโยบายนั้น

2. การมุ่งเน้นให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. การมอบความคล่องตัวในการจัดทำและบริหารงบประมาณให้กับผู้ปฏิบัติ (Devolution) ขณะเดียวกันหน่วยปฏิบัติก็ต้องมีความรับผิดชอบ (Accountability) ในการนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดผลงานตามยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยผ่านระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและผลทางการเงินที่รวดเร็ว ทันสมัย

แนวคิดนี้ได้นำไปสู่การออกแบบระบบและวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนจัดการและบริหารงบประมาณแก่กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ โดยแบ่งความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับชาติ หรือระดับรัฐบาล แสดงความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (Strategic Delivery Target) ซึ่งใช้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดสรรงบประมาณประจำปีของประเทศ โดยข้อมูลดังกล่าวจะมีการเปิดเผยต่อรัฐสภา/สาธารณชนเพื่อใช้ในการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานของรัฐบาล

2. ระดับกระทรวง หรือเรียกว่า ระดับความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของกระทรวง โดยมีรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงรับผิดชอบต่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จที่เรียกว่า เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Service Delivery Target) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในข้อตกลงการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement – PSA) ที่จัดทำระหว่างคณะกรรมการนโยบายงบประมาณกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

3. ระดับกรมหรือระดับหน่วยปฏิบัติ โดยมีหัวหน้าหน่วยงานรับผิดชอบต่อความสำเร็จของผลผลิต (Outputs) ที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งผลผลิตดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญในข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement – SDA) ที่จัดทำขึ้นระหว่างรัฐมนตรีที่กำกับดูแลกับหัวหน้าหน่วยปฏิบัติ

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสำเร็จในการดำเนินงานของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ตามยุทธศาสตร์ โดยมีการวัดผลสำเร็จ (Performance Measures) ของผลงานดังกล่าวด้วยตัวชี้วัดที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมทั้งปริมาณ คุณภาพ เวลาและค่าใช้จ่ายในการนำส่งผลผลิต อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยที่ผลผลิตที่นำมาคำนวณต้นทุน ต้องเป็นผลผลิตระดับกรมที่ผ่านการวิเคราะห์ร่วมกับสำนักงานงบประมาณแล้วมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ หรือเป้าหมายการให้บริการสาธารณะระดับกระทรวง และเมื่อดำเนินการได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติในที่สุด

แนวคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ แม้องค์กรของรัฐส่วนใหญ่จะให้บริการโดยไม่แสวงหากำไร แต่ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องนำหลักการเรื่อง “ต้นทุน” มาใช้ ในแง่ที่ว่าผลผลิต

ผลผลิตหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยใช้งบประมาณต่ำสุดได้อย่างไร ซึ่งในขั้นต้นจะเป็นการลดต้นทุนที่ใช้อยู่เดิมให้ต่ำลงโดยยังสามารถนำส่งผลผลิตได้สำเร็จตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

รัฐบาลในฐานะผู้จัดสรรงบประมาณ ต้องจัดสรรเงินภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะเดียวกันต้องจัดสรรให้ครอบคลุมกับต้นทุนที่ส่วนราชการจะสามารถนำไปใช้ในการผลิตผลผลิตได้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้ต้นทุนดังกล่าวต้องมีความสมเหตุสมผลตามข้อตกลงในเรื่องปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่นำส่งผลผลิตนั้นๆ

ในอนาคต รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดผลผลิตและราคาที่ต้องการซื้อจากส่วนราชการ หรือที่เรียกว่าการตั้งราคา/ต้นทุนเป้าหมาย (Price/Cost Targeting) โดยราคาดังกล่าวอาจต่ำกว่าต้นทุนที่ส่วนราชการใช้ดำเนินการในปัจจุบัน หากส่วนราชการต้องการนำส่งผลผลิตให้กับภาครัฐ ส่วนราชการต้องลดต้นทุนให้เท่ากับราคาที่รัฐบาลต้องการซื้อ โดยหลักการนี้ก็จะทำให้ส่วนราชการต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในและกระบวนการผลิตเพื่อลดต้นทุนในระยะยาวตลอดเวลา

การใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นเป้าหมายสำคัญที่องค์กรภาครัฐต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะในภาวะที่ประเทศมีงบประมาณจำกัดและไม่สามารถเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้มากเช่นในอดีต ส่งผลให้เกิดแนวโน้มว่า ส่วนราชการทั้งหลายจะได้รับงบประมาณไม่แตกต่างจากปีงบประมาณที่ผ่านมามากนัก โดยอาจได้รับเพิ่มขึ้นตามอัตราการเลื่อนขั้นเลื่อนอันดับเท่านั้น ยกเว้นในบางหน่วยงานที่รับนโยบายรัฐบาลมาเพื่อสร้างผลผลิตใหม่ๆ หรือมีการเพิ่มจำนวนหรือเพิ่มคุณภาพการผลิตมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเพิ่มปริมาณหรือคุณภาพผลผลิต อาจไม่ทำให้ต้นทุนเปลี่ยนแปลงเป็นสัดส่วนเดียวกับปริมาณและคุณภาพที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเหตุผลในเรื่องโครงสร้างต้นทุนและพฤติกรรมของต้นทุนที่ประกอบด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ทั้งนี้หากหน่วยงานสามารถลด ตัดทอน หรือยกเลิกงานที่ไม่จำเป็นลงได้ก็จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีงบประมาณเหลือสำหรับนำไปปฏิบัติภารกิจที่สำคัญอื่นๆ หรือนำไปเพิ่มผลผลิตหรือสร้างผลผลิตใหม่ๆ ตามนโยบายรัฐบาลได้ต่อไป

อนึ่งการจัดสรรงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นการจัดสรรที่ให้ความสำคัญกับตัวผลผลิต (Output) แทนการควบคุมในเรื่องรายละเอียดของปัจจัยนำเข้า (Input) ดังเช่นที่ผ่านมา โดยผลผลิตดังกล่าวจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ของกระทรวง สอดรับกับแผนการให้บริการ (สาธารณสุข) และสามารถเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ระดับกระทรวงและระดับชาติได้ กล่าวคือเมื่อส่วนราชการนำส่งผลผลิตนี้แล้วจะทำให้บรรลุเป้าหมายการให้บริการ (สาธารณสุข) ระดับกระทรวง (Service Delivery Targets) และเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ

(Strategic Delivery Targets) อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์สูงสุดที่รัฐบาลมุ่งหวังให้เกิดขึ้นตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาและประชาชนในที่สุด การคำนวณต้นทุน/ค่าใช้จ่ายผลผลิตจะดำเนินการหลังจากส่วนราชการมีการกำหนดผลผลิตที่ถูกต้องตรงตามความต้องการของรัฐบาลและได้ผ่านกระบวนการพิจารณาข้างต้นเรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ การจะสร้างผลผลิตระดับกรมหรือผลลัพธ์ระดับบนได้นั้น องค์กรจะต้องกำหนดปัจจัยนำเข้า (Input) และสร้างกระบวนการนำส่งผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีกลยุทธ์ (Strategic Processes) ซึ่งวิเคราะห์แล้วว่าเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ตามความต้องการได้จริง และภายใต้กระบวนการดังกล่าวควรคัดสรรเอาแต่เฉพาะกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่า (Value Adding Activities) ซึ่งจะทำให้การนำส่งผลผลิตเกิดต้นทุนต่ำสุด โดยที่ยังสามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตกลงไว้ได้

การคำนวณต้นทุนผลผลิตเป็นหนึ่งในมาตรฐานการจัดการทางการเงินที่สำคัญของภาครัฐในการเตรียมความพร้อมสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ข้อมูลต้นทุนผลผลิตนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำงานงบประมาณ การจัดสรรเงิน การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ และการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของตัวชี้วัดความสำเร็จในข้อตกลงการให้บริการสาธารณะ (PSA) แล้ว ยังใช้เปรียบเทียบต้นทุนผลผลิตในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน (Benchmarking) เพื่อการวิเคราะห์และปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน นำมากำหนดต้นทุนมาตรฐานและราคาเป้าหมายที่รัฐจะซื้อบริการจากหน่วยงาน ใช้ประกอบการพิจารณาจัดจ้างและตั้งราคาเพื่อจ้างเอกชนดำเนินการแทนหน่วยงานในบางกิจกรรม นอกจากนี้ยังนำมาใช้เพื่อกำหนดราคาค่าบริการของรัฐในอัตราที่เป็นธรรมและเหมาะสม และเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเชิงบริหารอีกด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต้นทุน/ค่าใช้จ่ายผลผลิตของภาครัฐ ให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณและส่วนราชการฯ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปปรับใช้ และเป็นการเสริมทักษะในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินงบประมาณและการสร้างคุณภาพผลผลิตขององค์กรในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการบริหารงบประมาณ ความสำคัญของงบประมาณ รูปแบบการบริหารงบประมาณ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการปฏิบัติปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ สามารถบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารงานงบประมาณขององค์กรได้ เพราะงบประมาณเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการวางแผนการควบคุม การตัดสินใจการวางนโยบายและจัดสรรงบประมาณ ของผู้บริหารว่าจะสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาองค์กรหรือไม่เพียงใด และระบบงบประมาณที่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับ

การบริหารองค์กรย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่แท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความหมายของความรู้

ชวาล แพร์ตกุล (2545: 11) กล่าวว่า ความรู้ คือ บรรดาข้อเท็จจริงและรายละเอียดของเรื่องราว และการกระทำใดๆ ที่มนุษย์ได้สะสมและถ่ายทอดต่อกันมาตั้งแต่ในอดีตและเราสามารถรับทราบสิ่งเหล่านี้ได้

จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ (2547: 1) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่มนุษย์ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ การสังเกต และเก็บสะสมไว้ในระดับของความจำได้สามารถเข้าใจเปรียบเทียบ ตีความและนำไปประยุกต์ใช้

Davenport and Prusak (Davenport and Prusak, 1998: p.5) กล่าวว่า ความรู้ คือ การประสมประสานของมวลประสบการณ์ คุณค่าสารสนเทศในบริบทที่เหมาะสมและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เข้าเป็นเนื้อเดียวกันอย่างชาญฉลาด ซึ่งทำให้มีกรอบสำหรับการประเมินคุณค่าการรวมกับประสบการณ์ใหม่ และสารสนเทศทั้งหมดนี้ได้ก่อกำเนิดและประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมอยู่ในจิตใจของผู้รู้เอง

กาญจนา ชาวนาฟาด (2554: 14) กล่าวว่า ความรู้ คือ ข้อเท็จจริง ข้อมูลและรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใดๆ ที่มนุษย์ได้รับ หรือมีประสบการณ์เก็บสะสมไว้และเราสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้

Benjamin (อ้างถึงใน จีคซอล เคเอ็ม, 2555) กล่าวว่า ความรู้ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะวิธีการ และกระบวนการต่างๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) กล่าวว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียนการค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา

จากความหมายของความรู้ที่นักวิชาการและหน่วยงานทั้งหลายให้ความหมายไว้นั้นสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ คือ ข้อมูล ข้อเท็จจริง สารสนเทศ ที่เกิดจากประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ ความคิดคำนึงของตัวบุคคล โดยมีกระบวนการสังเคราะห์ นำไปใช้ในการทำงาน หรือการแก้ปัญหา ซึ่งก่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจรูปแบบของความสัมพันธ์ ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจึงหมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลและรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับ

กระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่บุคลากรได้รับ หรือมีประสบการณ์ เก็บสิ่งสมไว้และสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะมาจากการเข้ารับการฝึกอบรมหรือสื่อการ ประชาสัมพันธ์ต่างๆ

ระดับของความรู้

ระดับของความรู้ตามแนวคิดของ Bloom และคณะ (อ้างถึงใน อารี หลวงนา และคณะ, 2553: 25) ซึ่งได้จำแนกระดับการประเมินความรู้ไว้ 6 ระดับดังนี้

1. ระลึกได้ (recall) หมายถึง สามารถจำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติกระบวนการและแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้
2. รวบรวมสาระสำคัญได้ (comprehension) หมายถึง สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้ มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความและเปรียบเทียบความคิดอื่นๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้
3. การนำไปใช้ (application) หมายถึง สามารถนำเอาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่เป็นนามธรรม ไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม
4. การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง สามารถให้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกเป็นส่วน เป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อการปฏิบัติของตนเอง
5. การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง สามารถนำเอาข้อมูล แนวคิดมาประกอบกัน แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่แตกต่างไปจากเดิม
6. การประเมินผล (evaluation) หมายถึง สามารถใช้ข้อมูลเพื่อตั้งเป็นเกณฑ์และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผลของกิจกรรมแต่ละอย่าง

การวัดความรู้

การวัดความรู้ ความจำเป็นเป็นการวัดความสามารถในการระลึก (Recall) เรื่องราว ข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับจากคำสอนการบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอนรวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด (ไพศาล หวังพานิช, 2546: 96-104) ดังนี้

1. ความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่างๆของเรื่องราว หลากหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ และนิยาม กฎและความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ

2. ความรู้ในวิธีการดำเนินการเป็นการถามวิธีปฏิบัติต่างๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น และแนวโน้ม การจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่างๆ

3. ความรู้รวบยอดเป็นการถามความสามารถในการจัดลำดับข้อสรุปหรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหา

นอกจากนี้ การวัดความรู้สามารถแบ่งรูปแบบของแบบทดสอบ 3 ลักษณะ คือ

1. ข้อสอบปากเปล่า เป็นการสอบโดยใช้การโต้ตอบด้วยวาจา หรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบกับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์

2. ข้อสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียง เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายเรื่องราว บรรยายเรื่องราว ประพันธ์ หรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้

2.2 แบบจำกัดความ เป็นข้อสอบที่ให้ผู้ตอบพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่างๆ มี 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบเลือกตอบ

3. ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใดๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง มักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้ปฏิบัติจริง

สรุปแนวคิดความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ

การแสดงออกถึงความรู้ในการบริหารงบประมาณที่มีอยู่ในตัวบุคลากรจากการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ที่เก็บสั่งสมไว้ หรือการได้การเพิ่มพูนความรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรมหรือสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการจัดทำงบประมาณ กระบวนการอนุมัติงบประมาณ กระบวนการบริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนสถานะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เกิดความรู้ในเชิงบวกที่เกิดจากความเข้าใจและการปฏิบัติจริงในการบริหารงบประมาณ สามารถช่วยเสริมสร้างให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

เชดคักดี โฆวาสิทธ์ (2545: 53) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ดังนั้นทัศนคติจึงขึ้นอยู่กับกระบวนการการเรียนรู้ ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคตินี้ จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

สมพงษ์ เกษมสิน (2546: 338) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ นามธรรมและเป็นผลที่ทำให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม แต่ทัศนคติมิใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งการพร้อมที่จะโต้ตอบ (State of Readiness) และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งต่อสิ่งเร้า

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์ (2549: 79) สรุปว่า ทัศนคติ หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันมีพฤติกรรมที่แสดงออกว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือรู้สึกเฉยๆ ต่อสิ่งต่างๆ ในสังคม อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์โดยตรงหรือทางอ้อมกับสิ่งนั้น ปกติบุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เห็นด้วย และทัศนคติในทางไม่ดีต่อสิ่งที่ไม่เห็นด้วย

โยธิน พลประถม (2551: 16) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการกำหนดการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นๆ อาจจะมีทั้งทางบวกหรือทางลบ

จากความหมายของทัศนคติที่นักวิชาการให้ความหมายไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ที่แสดงออกทางพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นได้ในทางบวกและทางลบ ดังนั้น ทัศนคติต่อการบริหารงบประมาณจึงหมายถึง ความคิด ความรู้สึกภายในของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงบประมาณ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นส่วนที่สำคัญในการกำหนดการแสดงออกทางของพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้นๆซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ และสามารถเปลี่ยนแปลงได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

Triandis (อ้างถึงใน อนันต์ มาลัย, 2544: 12) กล่าวว่าองค์ประกอบของทัศนคติ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ความรู้ (Cognitive Component) ความรู้สึก (Affective Component) และพฤติกรรม (Behavioral Component) ซึ่งหมายถึงความพร้อมที่จะกระทำ (predisposition to act) เขายังเชื่อว่า เมื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลง อีกสององค์ประกอบมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปในทิศทางเดียวกัน

อดุลย์ จาตุรงค์กุล และตลยา จาตุรงค์กุล (2550: 219-224) กล่าวว่า ทักษะการคิดมีองค์ประกอบต่างๆ อยู่ 3 ส่วน ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อ คือ ความรู้และการรับรู้ที่บุคคลแสดงออกมาได้โดยการผสมผสานของประสบการณ์โดยตรงกับทัศนคติที่มีต่อวัตถุที่เป็นเป้าหมาย และข่าวสารแหล่งต่างๆ หลายๆ แหล่ง

2. ความชอบ อารมณ์ และความรู้สึก คือ อารมณ์หรือความรู้สึกที่มีต่อสินค้าหรือตราที่ยี่ห้อโดยเฉพาะ กล่าวคือ การพิจารณาหรือแสดงทัศนคติเกี่ยวกับวัตถุที่เป็นเป้าหมายว่า ชอบ หรือไม่ชอบ

3. การเกิดพฤติกรรม คือ แนวโน้มที่บุคคลจะก่อปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะหรือประพฤติดิปฏิบัติในวิถีทางใดวิถีทางหนึ่งต่อวัตถุเป้าหมาย โดยอิงหลักจากความเชื่อและความรู้สึกของบุคคล ซึ่งองค์ประกอบนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มที่จะก่อปฏิกริยาของบุคคลกับวัตถุ

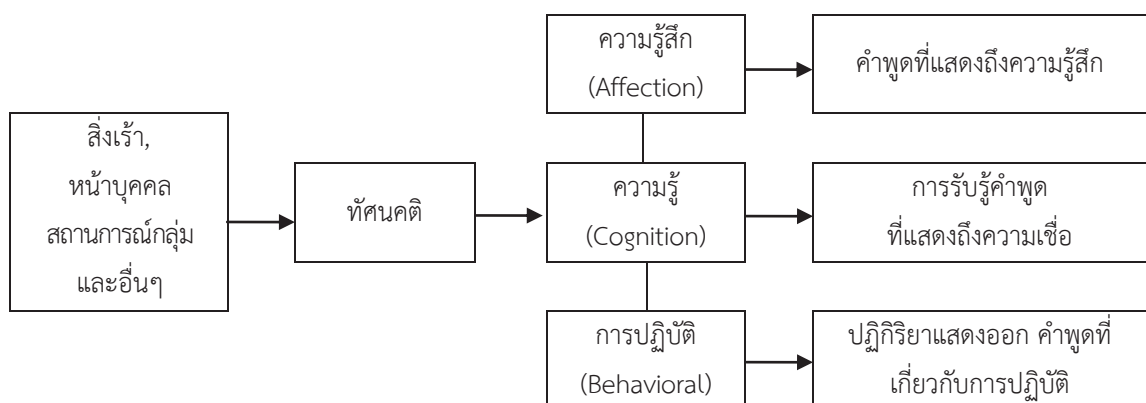
ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2543: 1) ได้แบ่งองค์ประกอบของทัศนคติออกเป็น 3 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) แบ่งองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ได้แก่ ความคิด

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเรา “ความคิด” อีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติหรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม จะเกิดปฏิกริยาหรือมีปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์ประกอบที่แยกเป็น 3 ประการข้างต้น สามารถแยกให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพราะมีความสัมพันธ์ในการศึกษา ตามภาพที่ 2 แต่ในข้อเท็จจริงองค์ประกอบทั้ง 3 ประการมีความสัมพันธ์กันมาก จนบางครั้งจะแยกไม่ออกอย่างเด็ดขาด

ภาพที่ 2 องค์ประกอบความสัมพันธ์ของทัศนคติ ความรู้และการปฏิบัติ

ดังนั้น องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติหากมีความ สอดคล้องกัน ลักษณะพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมก็จะตอบสนองไปด้วยดี แต่หากไม่สอดคล้องกันแล้ว จะเกิดความขัดแย้งขึ้น การที่จะลดความขัดแย้งได้ก็โดยการต้องเปลี่ยนองค์ประกอบใดองค์ประกอบ หนึ่งให้สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงนำแนวความคิดนี้มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อหา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จากแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปการแสดงออกถึง ความคิด ความรู้สึกต่อกระบวนการบริหารงบประมาณได้ว่า การได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ในด้านบวกหรือด้านลบ ย่อมจะมีผลต่อความรู้สึก อารมณ์ และสิ่งเร้าของบุคลากรที่มากกระทบไปใน แนวทางเดียวกัน และมีความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่จะประพฤติและปฏิบัติหรือตอบสนองต่อการ บริหารงบประมาณไปในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้านตามความคิดหรือความเชื่อของตน เช่น กรณีที่ การบริหารงบประมาณ หากบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ และ ประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ย่อมจะส่งผลต่อความรู้สึก และอารมณ์จนเกิดเป็นความชอบหรือไม่ชอบต่อกระบวนการดังกล่าว และพร้อมที่จะตอบสนอง อารมณ์และความรู้สึกเหล่านั้นของตนไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามความรู้สึกของตน การ เสริมสร้างความรู้ที่ดีที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรสามารถช่วยให้กระบวนการ บริหารงบประมาณมีผลการดำเนินงานในทางบวก อันจะก่อให้เกิดการยอมรับ สนับสนุน และมีความ พึงพอใจต่อการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547: 46-47) เครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ เรียกว่า “มาตรวัด ทัศนคติ” ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) ที่นิยมใช้กันและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมี 4 ชนิด ได้แก่

1. มาตรวัดเธิร์สตัน (Thurston's scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติออกเป็น ปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของทัศนคติออกไปทางเดียวกัน
2. มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมกันอย่าง แพร่หลายเนื่องจากง่าย ประหยัดเวลา ตลอดจนสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและมีความรู้สึกหรือ ความคิดเห็นให้เลือกตอบคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. มาตรวัดของกัตต์แมน (Guttman scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติใน แนวทางเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูง-ต่ำ เปรียบเทียบกันได้
4. มาตรวัดของออสกู๊ด (Osgood scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดทัศนคติโดยอาศัย คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน เช่น ดำ-ขาว แข็งแรง-อ่อนแอ เป็นต้น

วิธีจะทราบว่ายทัศนคติของคนใดคนหนึ่งต่อวัตถุ คน หรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นอย่างไร อาจทำได้ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เช่น หลักการของ Likert โดยให้ตอบคำถามว่าเห็นด้วยหรือไม่
2. วิธีสังเกตหรือสัมภาษณ์ เมื่อต้องการทราบทัศนคติของบุคคลต่อวัตถุของบุคคลต่อบุคคลหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งการวัดทัศนคติโดยใช้วิธีของ Likert method วิธีนี้สร้างขึ้นโดย Renis Likert กระบวนการสร้างแบบสอบถาม โดยการสร้างข้อความขึ้นมาหลายๆ ข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่เราจะศึกษาการให้คะแนนขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความว่าเป็น Positive หรือ Negative statement (Likert, 1967)

การสร้างมาตรวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ต (Summated rating scale) เป็นวิธีการของลิเคิร์ต ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดที่หมายของทัศนคติ เช่น ทัศนคติต่อการบริการสุขภาพ
2. รวบรวมและคัดเลือกข้อความที่เป็นการแสดงออกของทัศนคติเฉพาะที่เป็นบวกหรือทางลบ

3. คัดเลือกข้อความที่ชัดเจน ตรงประเด็นและครอบคลุมทัศนคติที่ศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. ให้กลุ่มตัวอย่างทดลองทำ โดยการอ่านข้อความและตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและให้คะแนนได้ 2 แบบคือ 2 1 0 -1 -2 หรือ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับข้อความทางบวก ส่วนข้อความทางลบการให้คะแนนต้องกลับกันเป็น -2 -1 0 1 2 หรือ 1 2 3 4 5 นอกจากนี้การใช้มาตรลิเคิร์ต อาจพบว่าผู้ตอบมักตอบในช่องความเห็นกลางๆ เราจึงอาจตัดช่องกลางไม่แน่ใจหรือเฉยๆ ออกได้ ให้เหลือเพียง 4 ช่องความเห็น

5. วิเคราะห์คุณภาพของข้อความโดยวิเคราะห์ Item-total correlation การหาค่าอำนาจจำแนก (r) คือ การนำคะแนนแต่ละข้อไปหา r กับคะแนนรวม แล้วตัดข้อที่ได้ค่า r ต่ำออกไป ส่วนข้อที่มีค่า r สูงแต่เป็นลบ ให้สลับเครื่องหมายของคะแนนการเลือกควรเลือกข้อที่มี $r = 0.2$ ขึ้นไป หรือใช้วิธีการทดสอบ (t-test) รายข้อ ระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนรวมต่ำ เลือกข้อความที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

6. คัดเลือกข้อความจาก ข้อ 5 มาจัดทำเป็นมาตรวัดฉบับแรก
7. นำมาตรวัดฉบับแรกไปลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยงและความตรง
8. ปรับปรุงแก้ไขหากจำเป็นหรือให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
9. จัดทำมาตรฐานคือกำหนดวิธีการนำมาตราวัดไปใช้วัดและกำหนดการให้คะแนน คือ คะแนนทัศนคติ

มาตรวัดทัศนคติในแต่ละแบบมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และความเหมาะสมสำหรับการวัดทัศนคติแตกต่างกันไป ผู้วิจัยสามารถที่จะตัดสินใจเลือกใช้วิธีการวัดแบบใดแบบหนึ่งภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ ความสามารถและระยะเวลาของการวิจัย

ดังนั้น จากเครื่องมือที่ใช้วัดทัศนคติ ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้มาตรวัดทัศนคติแบบประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) เนื่องจากเป็นวิธีการประเมินแบบรวมค่า ไม่จำเป็นต้องคำนวณหาค่าประจำข้อ และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งในการวัดทัศนคติครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวัดตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

สรุปแนวคิดทัศนคติในกระบวนการบริหารงบประมาณ

การแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกภายในของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงบประมาณ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ เช่น ความสำคัญของงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ความสอดคล้องของการจัดทำงบประมาณกับแผนปฏิบัติการประจำที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ โครงการ/กิจกรรม การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการบริหารโครงการ ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการงบประมาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการการบริหารงบประมาณ โดยการแสดงออกทางพฤติกรรมในเชิงบวกที่เกิดจากความพึงพอใจ สามารถช่วยเสริมสร้างให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

กุนจันทร์ สิงห์สุ (2545: 16) ได้สรุปการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลที่ดี กลุ่มคน หรือองค์กรประชาชน ได้อสาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินโครงการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการด้วยความสมัครใจ โดยปราศจากข้อกำหนดที่มาจากบุคคลภายนอกและเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชน รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาให้กับสมาชิกด้วยความพึงพอใจ และผู้เข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการด้วย

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคนอื่นๆ (2543: อ้างถึงใน วัชรภาพร ศิริเทพประไพ, 2550: 11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การ

วางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในนัยทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายของทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2.2 การเปลี่ยนแปลงโลกพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทเป็นหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจในการต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจ (Empowerment) ในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการพัฒนาที่เท่าเทียมกันของทั้งชายและหญิง (Gender) ในการดำเนินงานพัฒนาด้วย

วันรัักษ์ มิ่งมณีนาคิจ (2531: 10-11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้นจักได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้น สิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการแท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกัน และผู้มีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการนั้นด้วย

จากความหมายของการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการให้ความหมายไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆตามโครงการที่กำหนดไว้ โดยให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการนั้น รวมถึงมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อให้โครงการที่กำหนดไว้ บรรลุถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ หมายถึง การที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล

รูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วม

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2534: 102-115) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และช่วงดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการลงมือทำเอง ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากร การร่วมบริหาร ร่วมลงแรง และร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ ทั้งประโยชน์ทางใจ และทางวัตถุ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่การตรวจสอบ ควบคุมกิจกรรมทั้งหมด

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen โดย Cohen and Uphaff (อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 51) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมควรประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้

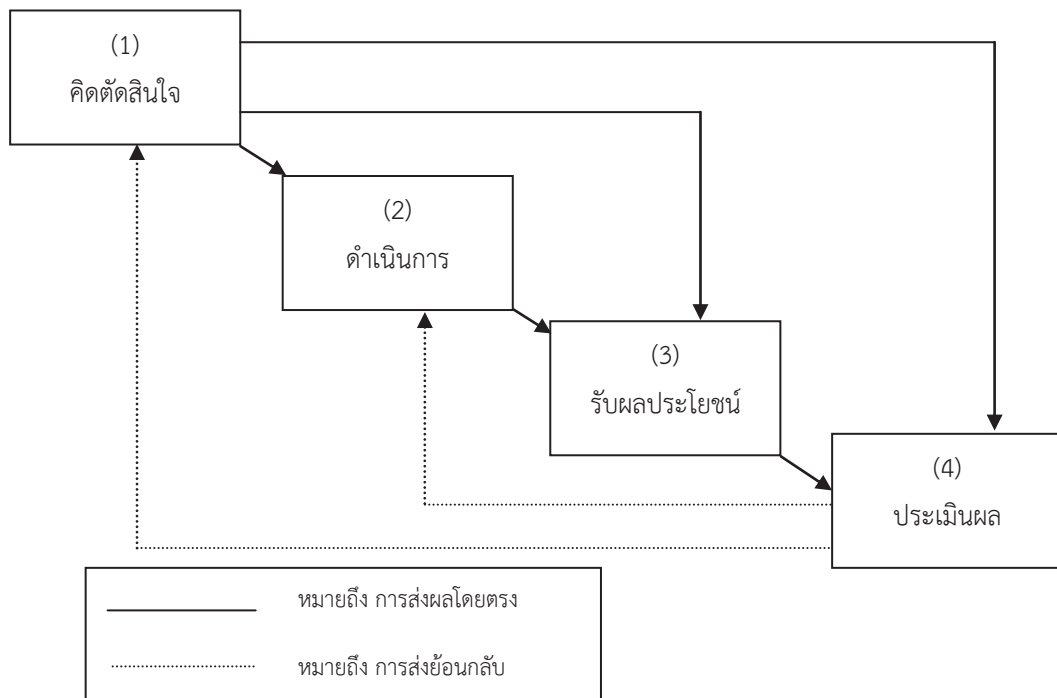
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) โดยในกระบวนการนี้ ประการแรกสุดที่จะต้องทำคือ การจัดลำดับของความสำเร็จ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อยๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจช่วงการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการดำเนินการตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินการตามโครงการนี้ เพื่อตอบคำถามว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและโดยวิธีใด เช่นช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน การประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (benefit) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของประโยชน์ในเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุม และตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด

องค์ประกอบทั้ง 4 สามารถสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) ดังแสดงในภาพที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจว่ามีความสำคัญมาก การตัดสินใจจะมีผลต่อการดำเนินการ และการดำเนินการจะมีผลไปยังการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลในขณะเดียวกันการตัดสินใจจะมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลด้วย ทั้งนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถอธิบายด้วยภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 รูปแบบการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff

จากภาพที่ 3 Cohen และ Uphoff กล่าวถึงความสัมพันธ์ ของขั้นตอนการมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากการคิดการตัดสินใจ (1) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ที่ถูกกล่าวเน้นไว้ในธนาคารโลก (World Bank) ว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนในการริเริ่มพัฒนาทรัพยากร ซึ่งการมีส่วนร่วมในขั้นแรกๆ ของกระบวนการตัดสินใจในของโครงการใดๆ จะค้ำประกันว่าโครงการนั้นๆ สามารถลดทั้งเวลาและต้นทุนได้หรือไม่การมีส่วนร่วมเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการตัดสินใจ เพื่อบรรลุในผลประโยชน์ ทั้งระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นโครงการ รวมถึงเพื่อให้แน่ใจว่า ตรงกับความต้องการของพวกเขาหรือไม่

นอกจากนี้มุมมองที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการนำไปใช้ (2) คือ เพื่อพัฒนาความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต่อกิจกรรมที่ถูกนำไปใช้เพื่อความยั่งยืนในระยะผลการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการนำโครงการไปใช้ อาจจะทำให้เกิดการลดต้นทุน ในการดำเนินการเกิดการพัฒนาบุคลากร หรือแม้แต่เกิดการจ้างงาน ซึ่งต่างๆ เหล่านี้จะถูกนำมาใช้เหมือนการใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งในโครงการสามารถนำไปสู่ผลประโยชน์ (3) มีค่านิยมอยู่ 3 ชนิด คือ วัตถุประสงค์ บุคคล ซึ่งผลประโยชน์ คือ แรงจูงใจหลักสำหรับบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีทั้งผลประโยชน์ที่เป็นวัตถุประสงค์ และไม่ใช่วัตถุ

ในขั้นตอนท้ายสุดของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (4) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยอมรับกันว่ามีความสำคัญ แต่ยากที่จะสร้างมโนคติว่าการมีส่วนร่วมประเภทนี้จะถูกวิเคราะห์ และวัดผลอย่างไร

และยากที่จะประสบความสำเร็จ เพราะการประเมินอาจนำไปสู่รูปแบบของความรุนแรงหรือการประท้วง

จากแนวความคิดของ Cohen and Uphoff เป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมมากที่สุดโดยแนวคิดดังกล่าวครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วม และส่วนที่เป็นมิติของการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคม (Social process) ที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการที่เป็นประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและส่งผลไปถึงศักยภาพขององค์กร ที่จะดำเนินกิจกรรมไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และไปสู่ความสำเร็จขององค์กรในท้ายที่สุด และจากแนวคิดข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจำเป็นต้องประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนการบริหารงบประมาณ ที่ครอบคลุมการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณการบริหาร และการติดตามประเมินผล

แนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือว่าเป็นหลักการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นทางเลือกที่จะช่วยให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ แม้จะมีการกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างแพร่หลาย แต่ยังไม่สามารถให้ประชาชนพึ่งตนเองได้และชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามนักวิชาการและนักพัฒนาได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและได้เสนอแนวคิดของการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้ (ปรัชญา เวสารัชย์, 2548: 27) ได้ให้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นสำคัญต่อไปนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ควรครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมเป็นความสมัครใจและเป็นประชาธิปไตย ในกรณีการเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา การแบ่งปันผลประโยชน์ของการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน และดำเนินโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

4. การมีส่วนร่วมมิได้เป็นเพียงเทคนิค วิธีการ แต่เป็นปัจจัยในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

อคิน รพีพัฒน์ (2547: 100-105) ได้จำแนกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา กำหนดสาเหตุของปัญหา และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา เป็นขั้นที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาตามแผน เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลงานของกิจกรรมการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย เป็นการประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

ลักษณะ ภู่อว่าง (2546: 37) ได้กำหนดขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมคิด โดยการศึกษาถึงสภาพที่เป็นอยู่มีอะไรเดือดร้อนและมีสาเหตุมาจากอะไร

2. ร่วมวางแผน โดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา พิจารณาทางเลือกในการแก้ไขปัญหานั้น

3. ร่วมดำเนินการ โดยการดำเนินการตามโครงการแผนกำหนดของโครงการแผนงานที่ได้วางไว้

4. ร่วมติดตามประเมินผลโดยการประเมินผลความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานเป็นระยะๆ และทำงานแก้ไขปัญหาลุप्तรรคที่เกิดขึ้นไปด้วย

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

บำเพ็ญ เขียวหวาน และคณะ (2547) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในแนวทางแก้ไขปัญหา และการวางแผน ซึ่งสามารถสรุปเพื่อนำมาใช้ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณได้ดังนี้

1. ให้ความสำคัญและนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้วิเคราะห์แนวทางแก้ไข ปัญหา

2. การจะเลือกแนวทางและจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ควรนำกระบวนการวิเคราะห์ การเรียนรู้อย่างชัดเจนก่อนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม

3. ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เลือกแนวทางแก้ไขที่ผู้เกี่ยวข้องสนใจ มีความสำคัญที่เป็นประโยชน์ ต่อกลุ่มและองค์กร

4. เสนอแนะและร่วมวิเคราะห์ ให้ความสำคัญประเด็นที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำได้ด้วยตนเอง

5. เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับแผนของผู้เกี่ยวข้อง โดยไม่แยกว่าเป็นแผนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานหรือไม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ควรเข้าไปมีบทบาทในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ

6. เจ้าหน้าที่ควรเสริมข้อมูลทางเลือกแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาใช้สื่อต่างๆ ประกอบตามความเหมาะสม ทั้งสื่อวีดิทัศน์ ภาพนิ่ง หรือสื่อบุคคล โดยแสวงหาและประสานงานนำผู้เกี่ยวข้องที่ประสบความสำเร็จ หรือมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในประเด็นนั้นๆ มาร่วมเสนอทางเลือกให้กับผู้เกี่ยวข้อง

7. กระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องจัดทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็แผนในระดับแผนรายบุคคล แผนกลุ่ม หรือแผนมหาวิทยาลัย มีการบันทึกเพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการที่มหาวิทยาลัยทำการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาสให้อาจารย์ และพนักงานมหาวิทยาลัย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดไว้ เช่น ร่วมกันศึกษาค้นคว้าปัญหาและหาสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความต้องการของผู้ปฏิบัติ ร่วมพัฒนาเพื่อแก้ไข และลดปัญหาของการบริหารงบประมาณ และร่วมวางนโยบายหรือแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อขจัดแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติ ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล กิจกรรมที่ได้ทำไว้

สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

การแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงบประมาณ คือ การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีการแสดงออกถึงการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมิน โดยมีปัจจัยที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย การนำเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ การบริหารงบประมาณ โครงการ การรายงานผลการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางปรับปรุงการบริหารงบประมาณ

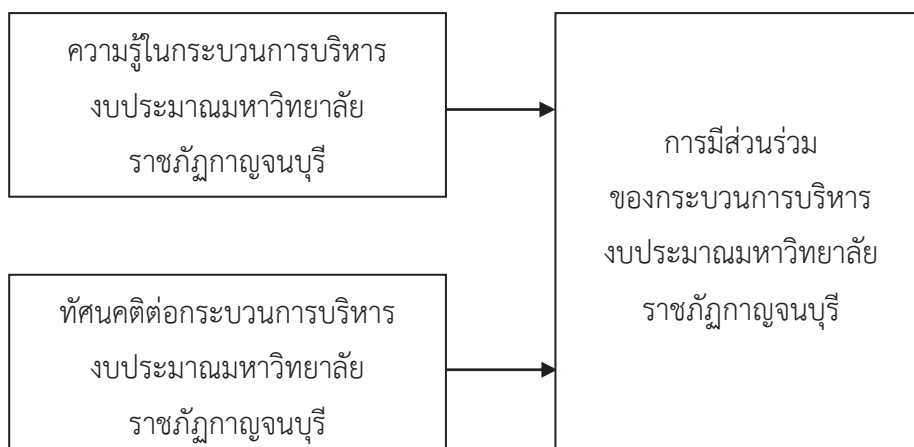
ซึ่งภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมต่างๆ ตามกระบวนการบริหารงบประมาณเหล่านี้ เป็นการแสดงออกถึงความรู้ในการบริหารงบประมาณที่มีอยู่ในตัวบุคลากรจากการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ที่เก็บสะสมไว้ หรือการได้การเพิ่มพูนความรู้จากการเข้ารับการฝึกอบรมหรือสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการจัดทำงบประมาณ กระบวนการอนุมัติงบประมาณ กระบวนการบริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนสถานะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เกิดความรู้ในเชิงบวกที่เกิดจากความเข้าใจและการปฏิบัติจริงในการบริหารงบประมาณ สามารถช่วยเสริมสร้างให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้ นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึภายในของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงบประมาณ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ เช่น ความสำคัญของงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ความสอดคล้องของการจัดทำงบประมาณกับแผนปฏิบัติการประจำปีที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ โครงการ/กิจกรรม การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผล ความสำเร็จของการบริหารโครงการ ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการงบประมาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการการบริหารงบประมาณ โดยการแสดงออกทางพฤติกรรมในเชิงบวกที่เกิดจากความพึงพอใจ สามารถช่วยเสริมสร้างให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกระบวนการบริหารงบประมาณดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานและกรอบแนวคิดได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2 ทักษะติดต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4 ความรู้และทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ความหมายของความสำเร็จ

ธีระพร วีระถาวร (2555) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความสำเร็จ คือ การทำได้เสร็จในสิ่งที่ต้องการหรือหวังไว้ ซึ่งการจะทำอะไรได้คงจะต้องมีองค์ประกอบบางประการที่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะทำ ว่ามีความยากมากหรือน้อย และอาจขึ้นกับสิ่งที่หวังไว้ด้วยว่ามีความเป็นไปได้มากหรือน้อย

จิตตินันท์ บุญสุทธิกุล (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความสำเร็จ คือ การเสร็จสิ้นหรือการสิ้นสุดภารกิจที่จะพึงทำในเรื่องนั้น ๆ ตามข้อกำหนดหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

รัชวลี วรรณภูมิ (2549: 8) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานตามหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นและบรรลุเป้าหมายทั้งตนเองและหน่วยงาน

จากความหมายของความสำเร็จที่นักวิชาการให้ความหมายไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่า ความสำเร็จ หมายถึง ผลการดำเนินการที่เป็นไปตามสิ่งที่ต้องการหรือคาดหวังตามข้อกำหนดหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ความสำเร็จต่อการบริหารงบประมาณจึงหมายถึง เครื่องบ่งชี้การประสบความสำเร็จ ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงานที่ดีขึ้นกว่าเดิมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC)

Robert Kaplan & David Norton (เอนก วัตแย้ม, 2554) ได้คิดทฤษฎี Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งเป็นเครื่องมือการจัดการในการประเมินผลองค์กรเป็นหลักโดยให้มีการประเมินในหลายๆ มิติหรือมุมมองมากขึ้นแทนที่จะวัดแค่การเงิน แต่ต้องวัดลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน สภาพแวดล้อมภายนอกต่อมาเมื่อแนวคิดเกี่ยวกับ BSC ได้ถูกนำไปใช้ในองค์กรต่างๆ มากขึ้นก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจากที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลองค์กรเป็นหลักขยายไปสู่การใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการสื่อสารและถ่ายทอดกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจากวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กรไปสู่แผนที่ทางกลยุทธ์ (Strategy Map) ไปสู่การจัดทำตัวชี้วัดและเป้าหมายที่องค์กรจะต้องบรรลุสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดทำงบประมาณพร้อมทั้งใช้เป็นเครื่องมือให้กับผู้บริหารจะเรียนรู้ว่ากลยุทธ์และสิ่งที่ยังต้องทำนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยมักจะทำอยู่ในรูปของ Key Performance Indicators หรือ KPI หรือดัชนีชี้วัดผลการทำงาน

แนวคิดพื้นฐานของ BSC มีปัจจัยวัดผลสำเร็จครอบคลุมมุมมอง (Perspectives) 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านการเงิน (Financial Perspective) มิติด้านลูกค้า (Customer Perspective) มิติด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) มิติด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective) โดยภายใต้มุมมองแต่ละมิติประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ (Objective) คือสิ่งที่องค์กรมุ่งหวังหรือต้องการที่จะบรรลุในด้านต่างๆ
2. ตัวชี้วัด (Measures หรือ Key Performance Indicators) คือ ตัวชี้วัดของวัตถุประสงค์ แต่ละด้านซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านหรือไม่
3. เป้าหมาย (Target) คือ เป้าหมายหรือตัวเลขที่องค์กรต้องการจะบรรลุของตัวชี้วัดแต่ละด้าน

4. แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Initiatives) ที่องค์กรจะต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดขึ้นโดยในขั้นนี้ยังไม่ใช่แผนปฏิบัติการที่จะทำ เป็นเพียงแผนงานโครงการหรือกิจกรรมเบื้องต้นที่ต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในทางปฏิบัติจะเพิ่มช่องข้อมูลในปัจจุบัน (Baseline Data) ของตัวชี้วัดแต่ละตัวมุมมองทั้ง 4 มิติ ตามที่กล่าวถูกกำหนดขึ้นมาโดยอาศัยปรัชญาในการดำเนินธุรกิจต่างๆ ไป ซึ่งมุมมองทั้ง 4 ยังมีความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงเหตุและผล (Cause and effect) กล่าวคือ การที่องค์กรจะมีกำไรได้ต้องมาจากลูกค้า ซึ่งการจะหาลูกค้าได้ต้องมีการดำเนินงานภายในที่ดีและการจะดำเนินงานภายในให้ได้ดีต้องมีพนักงาน ที่มีทักษะความพร้อมในการทำงาน นอกเหนือจากมุมมองทั้ง 4 มิติของดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (BSC) จะมีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผลแล้ว วัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองแต่ละมิติ จะต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์

ขององค์การ BSC กำหนดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างสมดุล มิใช่เน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง การกำหนดตัวชี้วัดต้องครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตและความสำเร็จขององค์การแต่ละด้านที่กำหนดตัวชี้วัดนั้น จะต้องให้เพียงพอต่อการพัฒนาการเจริญเติบโตของด้านนั้นๆ ด้วย โดยจำนวนตัวชี้วัดไม่จำเป็นต้องเท่ากันเสมอไป

BSC มีจุดมุ่งหมายเพื่อการแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มิใช่เพียงการกำหนดกลุ่มตัวชี้วัดเพียงอย่างเดียว BSC จะอธิบายให้เห็นถึงเส้นทางการนำกลุ่มตัวชี้วัดแต่ละด้านไปสู่การ ปฏิบัติ โดยใช้ทั้งวิธีบนลงล่าง (Top-down Approach) และวิธีล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach)

อนึ่งคำว่า การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ก็คือ การแปลงจุดมุ่งหมายระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับวิสัยทัศน์ (Vision) ระดับพันธกิจ (Mission) และระดับแผนงาน (Program Goal) ลงสู่ภาคปฏิบัติซึ่งได้แก่ระดับโครงการ (Project Purpose) นั่นเอง การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จแบบสมดุล (BSC) จึงเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการ จัดทำแผนกลยุทธ์ซึ่งจะต้องพิจารณาทบทวน วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมและจุดมุ่งหมายกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ แล้วนำไปประกอบการกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จแบบสมดุล (BSC) ในมิติด้านต่างๆ ตลอดจน การกำหนดตัวชี้วัด (KPIs) ภายใต้ มิติ ด้านต่างๆ ของ BSC เพื่อให้เกิดความสมดุลในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ขององค์การ

จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced Scorecard) จะเห็นว่า Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลและใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งโดยหลักการพื้นฐานของ Balanced Scorecard มีปัจจัยวัดความสำเร็จครอบคลุม มุมมอง (Perspective) 4 มุมมองได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาซึ่งในแต่ละมุมมองจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน ในเชิงเหตุ และผล (Cause and effect) ในการนำ Balanced Scorecard ไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานจะต้องพิจารณา กำหนดมุมมองของหน่วยงานให้เหมาะสมกับพันธกิจของ หน่วย และครอบคลุมด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ซึ่งอาจ มากกว่า 4 มุมมองก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะ งานของหน่วยภายใต้มุมมองแต่ละ มุมมองจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด เป้าหมายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์การ

ตามหลักการวัดและประเมินผลด้วยดัชนีวัดผลสำเร็จแบบสมดุล (Balanced Scorecard) จะเริ่มต้นด้วยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์และการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายตามลำดับซึ่งยุทธศาสตร์ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับชาติ กระทรวง และกรมจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันรวมทั้งการให้ความสำคัญกับความสอดคล้องกันของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วม ความสามารถหลัก วัตถุประสงค์หลัก จุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์หรือ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการและโครงการ ผลผลิตและตัวชี้วัด

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ขององค์การ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการ หาคำตอบให้กับคำถามที่ว่า เราต้องการจะเป็นอย่างไร (What do we want to be?) ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนของการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ยาวไกลที่สุดตามที่ปรารถนาขององค์การ โดยจะต้องแสดงจุดมุ่งหมายหลักขององค์การและองค์การจะดำเนินไปในทิศทางใด ต้องสื่อให้คนในองค์การและหน่วยงานในระดับรองเห็นพ้องต้องกันและเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำพาองค์การให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังที่ปรารถนาวิสัยทัศน์ควรจัดทำในรูปของการระดมสมองพยายามให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนกลยุทธ์ขององค์การเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำด้วยโดยเริ่มขั้นตอนด้วยการจัดประชุมร่วมผู้บริหารระดับสูงระดับกลางและบุคลากร ที่รับผิดชอบด้านการวางแผนจัดการบรรยายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ รวมถึงความเข้าใจวิธีวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) วิธีวิเคราะห์ McKinsey 7-S และวิธีวิเคราะห์ Value Chain เพื่อทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์การ

2. การกำหนดพันธกิจ (Mission) พันธกิจหรือภารกิจและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

3. การกำหนดค่านิยมร่วม (Shared Value) การกำหนดค่านิยมร่วมเป็นเสมือนกรอบสำหรับใช้เป็นทิศทางของแนวความคิดและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ

4. การกำหนดความสามารถหลัก (Core Competency) ความสามารถหลักเป็นเสมือนความแข็งแกร่งและความเข้มแข็งขององค์การซึ่งองค์การจะต้องค้นหาให้พบ องค์การต้องทราบว่าองค์การของตนควรมีความสามารถหลักอะไรบ้าง ปัจจุบันมีความสามารถอะไรบ้างบุคลากรขององค์การทราบแล้วหรือยังว่าตนมีความสามารถจริงกับงานที่ทำหรือไม่และมีความสามารถพิเศษอะไรบ้างการได้ทราบความสามารถหลักระดับองค์การและความสามารถของบุคลากรแต่ละคนจะทำให้องค์การสามารถวางแผนคนให้ตรงกับงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ของการขับเคลื่อนให้ยุทธศาสตร์ขององค์การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

5. การกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ การทำ SWOT จะสามารถเน้นเจาะจงลงไปที่ตัว จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อนำจุดแข็งไปผสมผสานกับโอกาสนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการและโครงการ เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายการให้บริการของที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติแล้วจะนำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ

แนวคิด Lean Six Sigma

Lean Six Sigma (แพนทาวน์, 2551) เป็นแนวคิดที่เพิ่มประสิทธิภาพ และลดต้นทุน ที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้ และประโยชน์ของการใช้แนวคิดนี้ ยังส่งผลให้มีความรวดเร็วในการทำงานเพื่อการบริการ ลูกค้าเพิ่มขึ้นไปด้วย ปัจจุบันมีสถาบันทางการเงินและสถานบริการบางที่ได้ให้ความสำคัญนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ซึ่งแนวคิด Lean Six Sigma เป็นการรวมตัวของ Lean และ Six Sigma โดยเกิดจากความจำเป็น เพราะ

แนวคิดและความรู้ของมนุษย์ได้ถูกผลักดันโดยตรงจากความต้องการของลูกค้า เทคโนโลยี และสังคม การสื่อสารได้ผลักดันให้เกิดมีแนวคิดนี้ให้เกิดขึ้น ลำพังแนวคิดของ Lean เองนั้นไม่สามารถที่จะทำให้กระบวนการอยู่ในการควบคุมเชิงสถิติได้ และแนวคิด Six Sigma เองก็ไม่สามารถปรับปรุงความเร็วของกระบวนการได้อย่างมากมายหรือลดการลงทุนได้ แต่เป็นที่รับรู้กันว่าความแปรปรวนนั้นเป็นศัตรูของธุรกิจทั้งหมด และ Lean Six Sigma สามารถที่จะกำจัดความแปรปรวนนี้ออกไปจากกระบวนการได้ดีกว่าวิธีการอื่นๆ ซึ่งประกอบด้วย 10 ขั้นตอนดังนี้

1. ที่ปรึกษา จะต้องเป็นเหมือน ตัวแทนความรู้ (Knowledge Agent) ที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องราวเทคนิคใหม่ ถ่ายทอดได้ และสร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นให้เกิดขึ้นกับองค์กรที่ได้รับคำปรึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการเรียนรู้ องค์กรจึงจำเป็นต้องหาที่ปรึกษามาเป็นตัวกระตุ้นมาเป็นตัวแทนความรู้ในการบริหารความเปลี่ยนแปลง

2. ความเป็นผู้นำ (Leadership) สิ่งหนึ่งที่สำคัญมากในการนำองค์กรธุรกิจ คือ ความเป็นผู้นำ (Leadership) วิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมาย (Goal) ขององค์กรจะต้องถูกกำหนดอย่างเด่นชัดโดยผู้นำ MD หรือ CEO เพื่อที่จะสร้างความเกี่ยวข้องไปถึงโปรแกรม หรือโครงการ ซึ่งจะต้องมีการอธิบายสื่อสารกันอย่างถูกต้อง และไปในทิศทางเดียวกัน

3. การคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน การสร้างงานใหญ่ในระดับองค์กรนั้นจะต้องมีเจ้าภาพ หรือผู้ที่รับผิดชอบ ในการจัดการแบบดั้งเดิม เจ้าของ หรือผู้ควบคุมดูแลโครงการจะเป็นผู้จัดการโครงการ แต่ในความหมายของโครงการ (Project) นั้นมีความหมายเหมือนการนำสิ่งหนึ่งที่รู้ผลลัพธ์ และเป็นการนำมาปฏิบัติอีกครั้งซึ่งเหมือนกับโครงการก่อนๆ มีรูปแบบ และการทำงานที่แน่นอน แต่สำหรับโครงการในเชิงการพัฒนาปรับปรุงการจัดการต่าง ๆ นั้นแตกต่างจากโครงการทั่วไป คือ โครงการเหล่านี้เป็นการริเริ่ม (Initiative) เรื่องใหม่ หรือสิ่งใหม่ ดังนั้นผู้ที่มาดำเนินการโครงการริเริ่มเช่นนี้จะต้องมีโครงสร้างของทีมงาน ไม่ใช่การบริหารโครงการแบบ ในแง่การดำเนินงานแล้ว Six Sigma มีวิธีการในการดำเนินงานที่เป็นรูปแบบมาตรฐานในการสื่อสาร และการจัดการความรู้ตามลำดับขั้นในองค์กร เทคนิค และความรู้ตรงนี้จะคงจะต้องได้จากบริษัทที่ปรึกษา (Consulting Firm) และบุคคลที่จะมาเป็นเจ้าภาพ หรือผู้นำนั้นก็ต้องเป็นตัวแทนของธุรกิจองค์กรในอนาคตด้วย บุคคลนี้สำคัญมากต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโครงการ ดังนั้นผู้นำองค์กร CEO หรือ MD จะต้องมีความเข้าใจ และใส่ใจในแนวคิดของการดำเนินงานเทคนิคสมัยใหม่อย่างมาก เพราะว่าทุกๆ เทคนิค และวิธีการในปัจจุบันจะออกมาในแนวนี้เสมอ

4. การฝึกอบรม ทุกบริษัทมีการฝึกอบรมประจำปี หรือตลอดเวลาตามแผนงาน ฝ่ายทรัพยากรบุคคลซึ่งจะเป็นฝ่ายจัดการฝึกอบรมจึงมีความสำคัญมาก เพราะว่าการฝึกอบรมที่มาจากฝ่ายบุคคลเป็นความต้องการพื้นฐานของบุคคลไม่ใช่ขององค์กรที่กำลังต้องการจะเปลี่ยนแปลง แต่เป็นเพราะบุคลากรของบริษัทที่มีวิสัยทัศน์จึงอยากเรียน ในทางตรงกันข้ามความต้องการนี้ควรจะมาจาก

บุคคลระดับบริหารอย่าง CEO หรือ MD และบุคคลแรกที่จะได้รับการฝึกอบรมควรจะเป็น MD หรือ CEO มากกว่าเพื่อที่จะให้ผู้นำองค์กรได้มีวิสัยทัศน์และเข้าใจปรัชญา และแนวคิดของ Lean และ Six Sigma แล้วจึงค่อยสั่งการให้มีการฝึกอบรมตามแผนงาน หรือโครงการ

5. การเริ่มโครงการ โครงการจะริเริ่มได้ก็จะต้องมาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ผ่านการฝึกอบรมมาก่อน สิ่งที่สำคัญของโครงการริเริ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็โครงการอะไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ถ้าฝ่ายบริหารตกลงและสนับสนุนโครงการนั้นก็มีหวังไปแล้วครึ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็เรื่องของทุนสนับสนุน การสั่งการเพื่อให้พนักงานทุกคนให้ความร่วมมือในโครงการต่างๆ ไม่ใช่แนวคิดของการพัฒนาระดับบุคคล แผนก หรือฝ่าย แต่มันเป็นการพัฒนาขององค์กรที่ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ดังนั้นจึงต้องทำให้ทุกคนเข้าใจ และรับรู้รับทราบถึงการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารระดับสูง

6. การเลือกโครงการ และการดำเนินงาน ด้วยการวาดแผนผังสายคุณค่า (Value Stream Mapping) ที่จะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการธุรกิจ และจุดที่สามารถจะนำมาเป็นโครงการที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ได้มากขึ้น

7. การติดตามผลสมรรถนะของทีมงาน โครงการโดยทั่วไปแล้วในระดับผู้บริหารจะติดตามผลจากผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบทางการเงินด้วยกำไรที่เพิ่มขึ้น หรือต้นทุนที่ลดลง เพราะมันเป็นการวัดผลเชิงสากลของระดับบริหาร และง่ายต่อการติดตามผลแต่รูปแบบของการติดตามผลทางการเงินอย่างเดียวคงจะไม่พอเพียง ดังนั้นจะต้องมีการวัดผลด้านที่ไม่ใช่ทางการเงินด้วย เพื่อที่จะสร้างสมดุลทั้งทางด้านการเงิน หลักการตรงนี้สามารถประยุกต์กับแนวคิดของ Balanced Scorecard ได้เป็นอย่างดี

8. การพัฒนาปรับปรุงสมรรถนะของทีม ในปัจจุบันมีการวัดประเมินกันมากเหลือเกิน แต่ส่วนใหญ่เราจะเห็นว่าหน้าที่ประเมินนั้นจะมีการเกี่ยวข้องกับบุคคลเพื่อการเลื่อนขั้น หรือเลื่อนตำแหน่งเป็นส่วนใหญ่ แต่การติดตามสมรรถนะของโครงการริเริ่ม เช่น Lean Six Sigma ก็คงจะไม่ใช้แค่การประเมินบุคคล หรือความสามารถของบุคคลเท่านั้น แต่เป็นการประเมินความสามารถขององค์กรในการตอบสนองต่อการพัฒนา เพราะการพัฒนานั้นมีต้นทุน และองค์กรต้องการผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนในการพัฒนาปรับปรุง

9. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คงจะเหมือนกับคำที่ว่า Keep Walking โครงการ Lean Six Sigma ไม่เหมือนกับโครงการทั่วไปที่มีจุดเริ่มต้น และจุดจบหรือจุดสำเร็จของโครงการ แต่โครงการ Lean Six Sigma ไม่เหมือนกัน เพราะว่าขั้นตอนหลังสุดของทั้ง Lean และ Six Sigma คือการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

10. พัฒนาจนไปบรรจบกับการจัดการโซ่อุปทาน สุดท้ายของการพัฒนาแนวคิดต่างๆ ที่สุดแล้วจะรวมกันเป็นหนึ่งเดียว หลังจากที่ได้พัฒนาปรับปรุงไปหลายโครงการย่อยแล้ว จะพบว่า

ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับโซ่อุปทานก็จะเข้ามาเกี่ยวโยงกันที่สุดในที่สุด จากสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไป และความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจที่มีมากขึ้น ส่งผลให้บริษัท และองค์กรต่าง ๆ ต้องพัฒนาแนวคิดการจัดการขึ้นมาใหม่ หรือบูรณาการจุดแข็งของแนวคิดเดิมที่มีอยู่ขึ้นมาใหม่เพื่อให้สามารถรับมือ และตอบสนองกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ แนวคิด Lean Six Sigma ก็เช่นเดียวกันที่มีการรวมเอาจุดแข็งของทั้ง 2 แนวคิดมาใช้ร่วมกันโดยมีขั้นตอนในการนำแนวคิดนี้มาดำเนินงานอยู่ 10 ขั้นตอนด้วยกัน จุดที่น่าสนใจก็คือการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากธุรกิจเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา แต่การที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้ต้องมีการวัดสมรรถนะด้วย เพื่อให้มีการพัฒนาไปเรื่อยๆ โดยการไปบรรจบกับการจัดการโซ่อุปทานด้วยตัวของมันเอง

แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA

Willam Edwards Deming (วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล, 2557: 1-5) ได้พัฒนาวงจร PDCA ขึ้นมาโดยมีความเชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ จึงเป็นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพงานขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างกระบวนการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพ การให้บริการดี หรือทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างมีระบบโดยใช้ได้กับทุกๆ สาขา วิชาชีพ แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของ PDCA เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพ ไม่ใช่เพียงแค่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อให้ก่อเกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกัน ไม่ให้เกิดของเสียซ้ำซ้อน พร้อมยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และอย่างมีการวางแผน

ขวัญใจ เชื้อนคำ (2557) กล่าวว่า วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

1. การวางแผนการดำเนินงาน (Plan = P)
 - 1.1 การกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง/กำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์
 - 1.2 การกำหนดมาตรฐาน เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่
 - 1.3 การเขียนแผนดังกล่าวอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของลักษณะการดำเนินงาน
 - 1.4 การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

2. การปฏิบัติตามแผน (Do = D)
 - 2.1 การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
 - 2.2 ก่อนที่จะปฏิบัติจริง ต้องศึกษาข้อมูล และเงื่อนไขต่างๆ ทราบวิธีการและขั้นตอน
 - 2.3 การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการและขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในขั้นตอนต่อไป
3. การประเมินแผน/ตรวจสอบ (Check = C)
 - 3.1 การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่ได้ตั้งไว้หรือไม่
 - 3.2 การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินปัญหาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของงาน
 - 3.3 ในการประเมินสามารถทำได้เอง เป็นลักษณะของการประเมินตนเอง
4. การปรับปรุง (Action = A)
 - 4.1 การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการได้ทำการตรวจสอบแล้วแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ
 - 4.2 การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุง

จากแนวคิดวงจร PDCA จะเห็นได้ว่าสถานศึกษามีการนำวงจรบริหารงานคุณภาพมาใช้ อย่างเป็นระบบครบวงจร โดยนำแบบอย่างมาจากวิธีการแสวงหาความจริงทางวิทยาศาสตร์กายภาพ ใช้เน้นวิธีการแสวงหาความจริงเชิงสาเหตุ คือ ต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์จากการสังเกตและหรือการทดลอง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากขึ้น

แนวคิดการบริหารกลยุทธ์แบบไคเซ็น

Kaizen (แสงระวี แซ่เฮ้า, 2557) เป็นแนวความคิดหลักการบริหารของประเทศญี่ปุ่น โดยแนวความคิดหลักของกลยุทธ์แบบไคเซ็น ใช้สำหรับการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง หรือเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งองค์กรเพื่อเพิ่มผลิตภาพแบบก้าว รวมทั้งการยกระดับคุณภาพและประสิทธิผล โดยมี 7 ขั้นตอนที่สำคัญเพื่อการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จดังนี้

1. ค้นหาปัญหา และกำหนดหัวข้อแก้ไขปัญหา
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของปัญหาเพื่อรู้สถานการณ์ของปัญหา
3. วิเคราะห์หาสาเหตุ
4. กำหนดวิธีการแก้ไข สิ่งที่ต้องระบุคือ ทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร
5. ใครเป็นคนทำ และทำอย่างไร

6. ลงมือดำเนินการ

7. ตรวจสอบผล และผลกระทบต่างๆ และการรักษาสภาพที่แก้ไขแล้วโดยการกำหนดมาตรฐานการทำงาน

นอกจากนี้ ทักษะคิดที่พึงสร้างขึ้นสำหรับการทำไคเซ็นให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. Can't do - การละทิ้งความคิดเก่าๆ ที่ว่าไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ และคิดใหม่ว่าทุกอย่างสามารถทำให้เกิดขึ้นได้
2. It can be done - ด้วยการคิดว่าจะทำอย่างไรด้วยวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้งานสำเร็จ
3. อย่ายอมรับคำแก้ตัว
4. ไม่ต้องแสวงหาความสมบูรณ์แบบของการปรับปรุงงานก่อนลงมือทำ
5. แก้ไขข้อผิดพลาดทันทีที่พบ โดยไม่รีรอ
6. ไม่จำเป็นต้องใช้เงินหรือทรัพยากรมากมายเพื่อทำการปรับปรุง
7. สร้างความคิดว่าปัญหาช่วยให้มีโอกาสได้ฝึกฝนสมองมากขึ้น ดังนั้น จงวิ่งเข้าหาปัญหาเพื่อทำการแก้ไข
8. ตั้งคำถามว่า “ทำไม” อย่างน้อย 5 ครั้ง กระทั่งพบรากของปัญหา (Root Cause)
9. ความคิดของคนสิบคนย่อมดีกว่าความคิดของคนคนเดียว
10. คิดว่าการปรับปรุงให้ดีขึ้นนั้น ไม่มีจุดสิ้นสุดหรือไม่มีจุดจบ

ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

เมธา สุวรรณสาร (2553) กล่าวว่า ในการวางแผนงาน/โครงการต่างๆ ขององค์กร เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และคาดหวังว่าแผนงานหรือโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. มีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบการทำงานที่ชัดเจน
2. มีการมอบหมายหน้าที่ที่เหมาะสมกับบุคคลที่เข้ารับผิดชอบ
3. ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
4. มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ
5. เมื่อโครงการเกิดปัญหาให้มีการจัดทำรายงานด่วน
6. มีรายงานสถานภาพของแผนงาน/โครงการ เช่น รายงานประจำเดือน
7. มีระบบควบคุมการเปลี่ยนแปลงที่แน่นชัด
8. มีการบันทึกแผนงาน/โครงการที่เกิดขึ้นเป็นเอกสาร
9. ประเมินผลดำเนินการหลังจากที่ทำโครงการเสร็จสิ้น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2550) กล่าวว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีคุณลักษณะหลายประการประกอบกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking)
2. ต้องการมุ่งความสำเร็จ (Need for Achievement)
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity Thinking)
4. รู้จักผูกพันต่อเป้าหมาย
5. ความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น
6. ยืนหยัดต่อสู้อุปสรรค
7. เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน
8. มีความสามารถในการบริหารงาน และเป็นผู้นำที่ดี
9. มีความเชื่อมั่นตนเอง
10. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
11. มีความรับผิดชอบ
12. มีความกระตือรือร้น และไม่หยุดนิ่ง
13. ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม
14. กล้าตัดสินใจและมีความมุ่งมั่นพยายาม
15. อย่าตั้งความหวังไว้กับผู้อื่น
16. มองเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นหลัก
17. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
18. ทำอะไรเกินตัวคือความล้มเหลว
19. ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน
20. ประหยัดเพื่ออนาคต
21. มีความซื่อสัตย์

การวัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การวัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นการประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และประสิทธิภาพในการในการปฏิบัติงาน ซึ่งวิธีการวัดความสำเร็จในการปฏิบัติงานมีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) ได้จัดทำระบบการประเมินผลภาครัฐราชการแบบบูรณาการ เพื่อลดภาระการจัดทำรายงานของส่วนราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีการวางระบบสารสนเทศฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลของส่วนราชการและการเข้าถึงข้อมูลที่ยั่งยืน โดยการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการของ

ส่วนราชการ จังหวัด สถาบันอุดมศึกษา และองค์การมหาชน ให้เชื่อมโยงกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน ตามนโยบายรัฐบาล และแผนปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงในยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs) เพื่อให้การปฏิบัติราชการของส่วนราชการเชื่อมโยงไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายเชิงนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดโยงยุทธศาสตร์และเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงการจัดสรรสิ่งจูงใจในรูปแบบของเงินรางวัล เพื่อให้ข้าราชการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 ประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านประสิทธิผล มุ่งผลสำเร็จตามแผนปฏิบัติราชการพันธกิจหลัก ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด

1.1 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง มีน้ำหนักร้อยละ 5

1.2 ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีน้ำหนักร้อยละ 5

1.3 ร้อยละของนักศึกษาที่สอบผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ มีน้ำหนักร้อยละ 5

2. มิติด้านคุณภาพ มุ่งคุณภาพการให้บริการ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

2.1 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิต มีน้ำหนักร้อยละ 12.5

2.2 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา มีน้ำหนักร้อยละ 12.5

3. มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ มุ่งการบริหารงบประมาณ และการจัดทำต้นทุนต่อหน่วย ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด

3.1 ร้อยละของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามแผน มีน้ำหนักร้อยละ 5

3.2 ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต มีน้ำหนักร้อยละ 5

4. มิติด้านการพัฒนาสถาบัน แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ กรณีสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ได้ดำเนินการตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และกรณีสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มี 1 ตัวชี้วัด คือ ผลการประเมินตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2554 มีน้ำหนักร้อยละ 50

ทั้งนี้ ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จะใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานจากกระทรวงต้น

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ผลการประเมินคุณภาพภายในระดับสถาบันผ่านระบบ CHE QA Online ของ สกอ. และผลการประเมินจากหน่วยงานเจ้าภาพตัวชี้วัด ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติและกรมบัญชีกลาง โดยไม่มีการตรวจประเมินผลการปฏิบัติราชการ รอบ 12 เดือน ณ ที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา

สำนักงาน ก.พ. (2557) มีหลักการระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและประชาชนผู้รับบริการ ระบบบริหารผลการปฏิบัติงานที่นำมาใช้สำหรับข้าราชการพลเรือน ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน

การวางแผนการปฏิบัติงานเป็นช่วงที่เราให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายในระดับบุคคล เพื่อให้ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานที่ได้สอดคล้องและส่งผลต่อเป้าหมายและความสำเร็จขององค์กรอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงต้องทำการถ่ายทอด (Cascade) เป้าหมายการปฏิบัติงานขององค์กรลงมาตามลำดับชั้น คือ จากระดับองค์กรลงสู่ระดับสำนัก/กอง ฝ่าย/ส่วน/กลุ่ม จนถึงระดับบุคคล โดยเป้าหมายงานในระดับต่างๆ ต้องเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร กระบวนการนี้มีความสำคัญในการชี้ให้ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับเห็นอย่างชัดเจนว่าเราอยู่ตรงไหนในองค์กร ทำอะไร และสิ่งที่เราทำนั้นมีประโยชน์ส่งผลต่อเป้าหมายขององค์กรอย่างไร ต่อไปนี้ทุกคนในองค์กรจะต้องรับรู้บทบาทและจุดยืนของตนเองว่าเราก็เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้องค์กรของเราก้าวไปข้างหน้า มิใช่ทำงานหนักกันทุกวันแต่ไม่รู้ว่าจะทำไปเพื่ออะไร

2. การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน

การพัฒนาผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการวางแผนการพัฒนา ความรู้ ทักษะและสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เนื่องจากปัญหาหนึ่งที่พบคือข้าราชการไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมหรือไม่มีการกำหนดการพัฒนาอย่างจริงจัง ดังนั้นเราจึงแก้ปัญหาโดยการกำหนดให้มีการวางแผนการพัฒนาผลการปฏิบัติงานนี้กันให้ชัดเจนเมื่อเริ่มรอบการประเมิน และทำการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการติดตามผลการปฏิบัติงานตลอดรอบการประเมิน อีกทั้งยังต้องกำหนดการวัดและบันทึกความสำเร็จของกิจกรรมการพัฒนาด้วยอย่างชัดเจน การพัฒนานั้นนอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงกับพวกเราแล้ว ข้อมูลในการพัฒนาที่ได้รับการบันทึกไว้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนาของหน่วยงานทราบความต้องการของการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และสามารถวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบและตรงตามความต้องการ

3. การติดตามผลการปฏิบัติงาน

หลังจากที่มีการวางแผนการปฏิบัติงานและการวางแผนพัฒนาผลการปฏิบัติงานแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้เวลาตลอดรอบการประเมิน เป็นโอกาสในการติดตาม ดูแล ให้คำชมเชย

คำปรึกษา การสอนงาน การสังเกตปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไข รวมถึงการติดตามผลงาน ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้วย โดยทั้งหมดนี้เราจะมีกระบวนการติดตามดูแลเอาไว้ การติดตามดูแลการปฏิบัติงานนี้ เมื่อกระทำอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่อง เหมาะสมการสื่อสารที่มีประสิทธิผลก็จะเกิดขึ้นทั้ง 2 ทาง ทั้งจากหัวหน้าสู่ลูกน้องและลูกน้องสู่หัวหน้า หัวหน้าและลูกน้องได้โอกาสพูดคุยกันมากขึ้น สร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดีในการทำงานและสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันอยู่ตลอดเวลา ผลการปฏิบัติงานที่ได้ก็เป็นที่น่าพอใจทั้ง 2 ฝ่าย

4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นการประเมินเพื่อให้ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทราบว่าผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญประกอบการพิจารณาด้านต่างๆ เช่น การให้รางวัลหรือการให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม การปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน วิธีการทำงาน หรือเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ ผลการประเมินการปฏิบัติงานยังชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างเป้าหมายที่ตั้งไว้กับผลการปฏิบัติงานจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการหาสาเหตุซึ่งอาจมาจากทั้งระดับบุคคล เช่น สมรรถนะและความรู้ในงาน หรือระดับองค์กร เช่น กระบวนการทำงาน หรือเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการทำงาน เป็นต้น ผลการประเมินสมรรถนะ หากทำอย่างถูกต้อง มีการกระจายของข้อมูลที่ได้รับอย่างเพียงพอแล้ว จะนำมาซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยสามารถบ่งชี้ถึงชุดพฤติกรรมพึงประสงค์หรือสมรรถนะที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อยของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนได้ทั้งนี้เพื่อนำไปกำหนดวิธีการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานและกำหนดเป้าหมายการทำงานได้อย่างเหมาะสมสำหรับการบริหารผลการปฏิบัติงานในรอบต่อไป

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร (2557) กล่าวว่า การปฏิบัติงานจริงเป็นวิธีการวัดผลที่เหมาะสมสำหรับการวัดพฤติกรรมที่เป็นทักษะภาคปฏิบัติ เป็นการทดสอบเพื่อพิจารณาความสามารถในการทำงานได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการวัดผลภาคปฏิบัติกับความสามารถด้านทักษะพิสัยมีความสัมพันธ์กัน เพราะทักษะพิสัยเป็นความสามารถพื้นฐานของการปฏิบัติงาน การวัดผลภาคปฏิบัติในการทำงานเป็นการที่จะตรวจสอบความสามารถในการดำเนินงานทั้งในส่วนที่เป็นวิธีการดำเนินงานและผลงานที่เกิดขึ้นว่าสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ และทักษะสะท้อนให้เห็นได้จากผลงาน ทักษะในการทำงานจึงเป็นคุณลักษณะที่เกิดจากความรู้ความคิดที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อที่สัมพันธ์กัน การปฏิบัติงานจึงประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การดำเนินงาน (Procedure) กับผลของงาน (Product)

ดังนั้นการให้การปฏิบัติจริงเป็นการวัดความสามารถที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งมีองค์ประกอบในการวัด มีดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงาน คือผู้แสดงผลงานและการกระทำ ซึ่งได้แก่ ผลผลิต หรือผลงานและวิธีการหรือการดำเนินงาน หรือผลรวมของผลงานและวิธีการที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน

2. งานที่กำหนดให้ปฏิบัติ ลักษณะของงานขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการสอบวัดลักษณะของงานที่กำหนดให้เป็นสิ่งเร้าให้ผู้ถูกสอบวัดได้แสดงพฤติกรรมและผลงาน

3. ผู้วัดหรือผู้ประเมิน เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมในการดำเนินงานและตรวจสอบผลงานซึ่งจะต้องกำหนดรายการในการตรวจสอบพฤติกรรมในการดำเนินงาน ขั้นตอน วิธีการ และผลผลิตลงในแบบบันทึกผล

จากองค์ประกอบในการวัดการพิจารณาการปฏิบัติงานจะต้องพิจารณาทั้งผลผลิตและวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

1. การประเมินผลผลิต

ผลผลิตเป็นผลสุดท้ายที่ได้รับซึ่งจะต้องดูที่ปริมาณและคุณภาพของสิ่งนั้นว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือตามที่ได้วางมาตรฐานไว้หรือไม่ ควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 คุณภาพที่ดีของผลผลิตประกอบด้วยคุณสมบัติอะไรบ้าง
- 1.2 คุณสมบัติแต่ละอย่างที่ดีนั้นเป็นอย่างไร
- 1.3 ผลผลิตที่ได้ พิจารณาคุณค่าแต่ละด้านเป็นอย่างไร

2. การประเมินวิธีการปฏิบัติ

วิธีการปฏิบัติเป็นกระบวนการของการกระทำจากการปฏิบัติที่กำลังดำเนินการจะแสดงออกในรูปของขั้นตอนในการทำงานและการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนตามวิธีการนั้นๆ งานภาคปฏิบัติบางลักษณะ ผลผลิตและการปฏิบัติจะเกิดขึ้นพร้อมๆ กันนั่นคือการทำงานชนิดนั้นๆ ไม่มีผลผลิตตกค้างอยู่ ถ้าต้องการดูผลผลิตนั้นๆ จะต้องใช้การถ่ายภาพเคลื่อนไหวได้ งานลักษณะนี้ ได้แก่ การร้องเพลง การเต้นรำ เป็นต้น ดังนั้นในการประเมินวิธีการปฏิบัติจึงต้องพิจารณาวิธีการกระทำตั้งแต่เริ่มต้น และดูว่าการกระทำแต่ละขั้นตอนประสบความสำเร็จแค่ไหน ต้องพิจารณาให้แก้ไขเป็นขั้นๆ ไป รวมถึงการพิจารณาด้านจิตใจด้วย ผู้ที่จะเป็นผู้ประเมินจะต้องกำหนดหลักการไว้ ดังนี้

- 2.1 ศึกษาขั้นตอน ลำดับขั้น และวิธีการในการปฏิบัติงานที่จะประเมิน
- 2.2 ศึกษาว่าประสิทธิภาพของการทำงานในสิ่งที่จะประเมินนั้นหมายถึงอะไร มีสภาพการดำเนินงานอย่างไร
- 2.3 มีผลงานใดที่ปรากฏในแต่ละขั้น ผลงานที่สำคัญคืออะไร
- 2.4 ผู้ประเมินต้องมีประสบการณ์ในการที่จะพิจารณาพฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน และสามารถแปลความหมายของพฤติกรรมที่แสดงออกได้

2.5 สามารถเปรียบเทียบผลจากการสังเกตในการปฏิบัติของผู้ถูกประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานได้

แนวทางในการเลือกสิ่งที่จะวัดและประเมินการให้ปฏิบัติจริง

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน จะต้องแจ้งให้เขารู้ว่าวัตถุประสงค์ของงานว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร รวมไปถึงเวลาในการทำ งบประมาณ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ และผลผลิตที่ต้องการ
2. กำหนดการดำเนินงาน เป็นการกำหนดขั้นตอนที่จะปฏิบัติแต่ละขั้นตอนว่าเป็นอย่างไร
3. กำหนดเงื่อนไข เป็นการกำหนดสถานการณ์ผู้ถูกประเมินจะต้องใช้ทักษะในการทำงานเดียวกัน เพราะจุดประสงค์ของการวัดเพื่อต้องการวัดความสามารถในการปฏิบัติภายในสถานการณ์ต่างๆ ที่มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน
4. กำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่จะประเมินให้ชัดเจน
5. กำหนดแบบบันทึกและคู่มือในการประเมิน โดยในคู่มือการประเมินต้องระบุถึงจุดมุ่งหมายของงาน คุณลักษณะที่จะประเมิน ความหมายของคุณลักษณะ รวมทั้งเกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนการประเมิน

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (2547: 1-2) กล่าวว่า แนวคิดของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการเปรียบเทียบผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด ในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จำเป็นต้องมีการกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors: CSFs) และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicator: KPI) เพื่อใช้วัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร มีดังนี้

1. ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors: CSFs) คือ ปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ขององค์กร ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการยึดโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองวิสัยทัศน์ หากปราศจากปัจจัยแห่งความสำเร็จวิสัยทัศน์ขององค์กรจะไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จไม่จำเป็นต้องวัดผลได้ แต่จะทำหน้าที่ชี้แนะ หรือเป็นหลักหมายสำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1.1 มุ่งความสำคัญไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กร ไม่เน้นปัจจัยนำเข้าหรือกระบวนการ

- 1.2 มีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยเน้นเฉพาะงานที่สำคัญอย่างยิ่งเท่านั้น

1.3 มีความหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถเข้าใจได้ง่าย ต้องกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีความหมายเฉพาะเจาะจงและสามารถสื่อความหมายได้อย่างเดียวกัน ต้องเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจตรงกันถึงสิ่งที่องค์กรมุ่งหวังและวิธีการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น

1.4 ผู้บริหารให้การยอมรับ ผู้บริหารต้องยอมรับว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จที่กำหนดขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร และผู้บริหารมีพันธะผูกมัด (Commitment) ร่วมกันที่จะทำงานให้ได้ผลสำเร็จตามนั้น

1.5 องค์กรสามารถควบคุมผลให้เกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ องค์กรกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จโดยคำนึงถึงอิทธิพลการควบคุมขององค์กรที่มีต่อปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นสำคัญ แม้ว่าปัจจัยบางอย่างมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร แต่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ก็ไม่ควรนำปัจจัยเหล่านั้นมาเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ

2. ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicator: KPI) ใช้วัดความก้าวหน้าของการบรรลุปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ขององค์กร โดยการวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเทียบกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ตกลงกันไว้ ซึ่งตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่ดีต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถโน้มน้าวให้ทุกคนในองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประโยชน์ ตลอดจนสาธารณชนเชื่อถือผลงานที่วัดจากตัวชี้วัดเหล่านี้

2.1 เกณฑ์คุณลักษณะของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่ใช้กันอยู่ในประเทศออสเตรเลีย ได้แก่

2.1.1 สามารถวัดได้ (Measurability) ตัวชี้วัดต้องสามารถนำไปวัดได้จริง และเมื่อวัดแล้วได้ผลออกมาตามที่กำหนดตัวชี้วัดโดยตรง การวัดสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถกำหนดตัวชี้วัดโดยตรงได้ อาจใช้ตัวชี้วัดทางอ้อมแทน

2.1.2 มีความคงเส้นคงวา (Consistency) ตัวชี้วัดที่ดีควรให้ผลของการวัดที่คงเส้นคงวา สิ่งที่ถูกต้องและวิธีการวัดที่เหมือนเดิมทำให้ผลการวัดที่ถูกต้องเหมือนเดิม

2.1.3 ชัดเจน และไม่กำกวม (Clear and Unambiguous) ตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง สร้างความเข้าใจได้ง่าย

2.1.4 มีอิทธิพลต่อสิ่งที่จะวัด (Impact) การปฏิบัติงานขององค์กรต้องส่งผลต่อสิ่งที่จะวัด สิ่งที่จะวัดไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงขององค์กรเสมอ

2.1.5 สามารถสื่อสารได้ (Communicable) ตัวชี้วัดมีความหมาย และสามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจได้ ถ้าตัวชี้วัดซับซ้อน เกินไปจนไม่สามารถสื่อสารอะไรได้ก็ไม่ถือว่าเป็นตัวชี้วัด

2.1.6 มีความเที่ยงตลอดเวลา (Valid over time) เพื่อประโยชน์ในการวัดความก้าวหน้า ตัวชี้วัดควรมีความเที่ยงเสมอแม้เวลาผ่านไป ไม่ว่าจะใช้วัดเมื่อใดคำตอบที่ได้มีความถูกต้องเสมอ

2.1.7 สามารถเปรียบเทียบได้ (Comparable) ความสามารถ ในการเปรียบเทียบ หมายความว่า สิ่งที่ถูกวัดนั้นมีความเชื่อมโยง กับผลการปฏิบัติงานในอดีตหรือสามารถเปรียบเทียบ กับเกณฑ์อื่น ๆ ได้

2.1.8 สามารถตรวจสอบและป้องกันการบิดเบือนข้อมูล (Resilient) ตัวชี้วัดต้องสามารถต้านทานต่อการปรับเปลี่ยน มีความแกร่ง ไม่ขึ้นกับบุคคล ตัวชี้วัดที่ปรับเปลี่ยนได้ง่ายจะขาดความคงเส้นคงวา ไม่สามารถใช้เปรียบเทียบกันได้และขาด ความน่าเชื่อถือ

2.1.9 มุ่งเน้นที่ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Focused on the Critical Success Factors) ตัวชี้วัดต้องเชื่อมโยงกับปัจจัยหลัก แห่งความสำเร็จมากที่สุดเท่าที่จะทำได้เนื่องจากการกำหนด ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักขึ้นเพื่อใช้วัดความก้าวหน้าของปัจจัย แห่งความสำเร็จ

2.1.10 มีความพร้อมของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการวัด (Obtainable) องค์กรสามารถหาข้อมูลมาใช้กับตัวชี้วัดที่กำหนด ตัวชี้วัดไม่สามารถใช้งานได้หากปราศจากข้อมูล องค์กรควรใช้ตัวชี้วัดอื่นที่มีข้อมูลอยู่แล้วถ้าหากต้นทุนของการหาข้อมูล ที่ต้องการสูงเกินไปจนไม่สมเหตุสมผลหรือองค์กรไม่มีการเก็บข้อมูลนั้นไว้เลย

2.2 เกณฑ์คุณลักษณะของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่ใช้กันอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกว่า MAUVE คือ

2.2.1 Measurable สามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้จริง และใช้แยกแยะความแตกต่างระหว่างผลการปฏิบัติงาน

2.2.2 Achievable สามารถบรรลุได้มีความสมเหตุสมผลที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด ไม่วัดสิ่งที่ย่อยนอกเหนือจากความสามารถขององค์กร ไม่ใช่ต้นทุนในการวัดที่สูงเกินไป

2.2.3 Understandable สามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจ ได้ตรงกัน ควรกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานให้ชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน

2.2.4 Verifiable สามารถยืนยันได้องค์กรต้องสามารถ ตรวจสอบและยืนยันผลการปฏิบัติงานของตัวชี้วัด ผลการดำเนินงานหลักได้

2.2.5 Equitable สามารถวัดได้อย่างเท่าเทียมกัน ผลงาน เหมือนกันต้องวัดด้วยตัวชี้วัดเดียวกัน

เครื่องมือวัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

สำนักงบประมาณได้พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน (PART: Performance Assessment Rating Tool) มาใช้ในกระบวนการจัดการงบประมาณ และให้

กระทรวง ทบวง กรม นำไปในการประเมินขีดความสามารถในการดำเนินงาน นั้น เป็นการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (SPBB: Strategic Performance Based Budgeting System) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลสูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติโดยรวม และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาองค์กรในด้านการใช้หลักการทางวิชาการ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนา และเพื่อให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อให้ระดับการวัดสำเร็จของผลการดำเนินงานของส่วนราชการฯ มีมาตรฐานเดียวกันทั้งระบบ และสามารถแสดงให้เห็นภาพรวมผลการดำเนินงานภาครัฐ
2. ประชาชนได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของส่วนราชการอย่างโปร่งใสและเป็นมาตรฐานเดียวกัน
3. ช่วยให้ส่วนราชการใช้เครื่องมือ PART ปรับปรุงแนวทางดำเนินงานและการใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป็นการสะท้อนข้อมูลจากหน่วยงานระดับล่างขึ้นสู่หน่วยงานระดับบน
5. ช่วยกระตุ้นให้ส่วนราชการฯ ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสำเร็จในการดำเนินงานของผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ตามยุทธศาสตร์ โดยมีการวัดผลสำเร็จ (Performance Measures) ของผลงานดังกล่าวด้วยตัวชี้วัดที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมทั้งปริมาณ คุณภาพ เวลาและค่าใช้จ่ายในการนำส่งผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยที่ผลผลิตที่นำมาคำนวณต้นทุน ต้องเป็นผลผลิตระดับกรมที่ผ่านการวิเคราะห์ร่วมกับสำนักงบประมาณแล้วมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ หรือเป้าหมายการให้บริการสาธารณะระดับกระทรวง และเมื่อดำเนินการได้ครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติในที่สุด

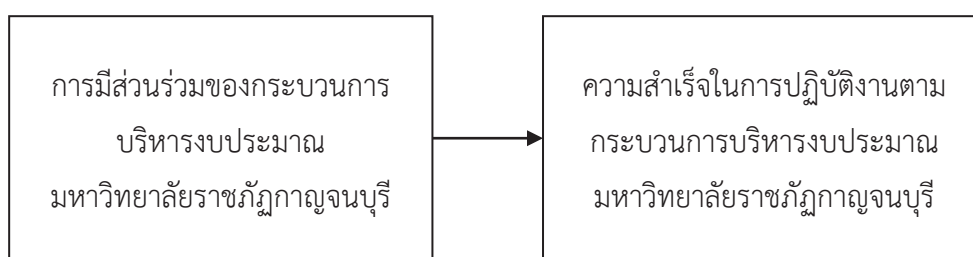
สรุปแนวคิดความสำเร็จในกระบวนการบริหารงบประมาณ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับรัฐบาล โดยมีองค์ประกอบที่มุ่งเน้นผลสำเร็จในการดำเนินงานของผลผลิต และผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์โดยมีการวัดความสำเร็จในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่ส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จ ซึ่งมีปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จ ได้แก่ ความรู้ ทักษะคน และการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ที่มีความเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น สามารถช่วยสนับสนุนกระบวนการบริหารงบประมาณเกิดการเปลี่ยนแปลงในดำเนินงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเกิดจากการที่บุคลากรปฏิบัติงานด้านงบประมาณมีความรู้ ทักษะคนในเชิงบวกที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณจากทุกภาคส่วน โดยการรับรู้ร่วมกัน จึงทำให้

เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการความสำเร็จในกระบวนการบริหารงบประมาณดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานและกรอบแนวคิดได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นางชุตตา อรัญนารถ (2542) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารวิธีการงบประมาณแผ่นดิน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารวิธีการงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มี 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านระบบงบประมาณ มีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การวางแผน ระบบข้อมูลและเครื่องมือ ปัญหาด้านองค์กรงบประมาณ เกิดจากโครงสร้างขององค์กรที่มีหน่วยงานจำนวนมาก เกิดความซ้ำซ้อน มีสายการบังคับบัญชายาว ระเบียบข้อบังคับชั้นตอนมาก ทำให้งานล่าช้า ขาดความคล่องตัว ซึ่งเกี่ยวกับอำนาจการบริหารงาน วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และการได้มาของผู้บริหารทุกระดับ และปัญหาด้านบุคลากร พบปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติ ศักยภาพ ทักษะ และการประสานงาน เป็นปัญหารวมด้านบุคลากรทุกระดับ ซึ่งยังขาดระบบการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การกำหนดตำแหน่งตามสายงาน ทำให้ยากต่อการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน รวมทั้งระบบตอบแทนที่ไม่เป็นแรงกระตุ้นสำหรับผู้ตั้งใจปฏิบัติงาน

ทัศนีย์ แก้วทอง (2544, อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 73) ได้ทำการศึกษา “อิทธิพลของความรู้ ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม กรณีศึกษาบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)” โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากพนักงานของบริษัทที่ดำรงตำแหน่งในระดับผู้อำนวยการ จนถึงพนักงานระดับปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ISO 9002 จำนวน 183

คน ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีความรู้โดยรวมเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อยู่ในระบบสูง มีระดับทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับพฤติกรรมโดยรวมเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อยู่ในระดับปานกลางและในด้านความสัมพันธ์พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกศินี ยุทธนาถจินดา (2545: อ้างถึงใน อานงค์ ปินตา, 2552: 29) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานในสำนักงานด้านการเงิน ระดับกรมฝ่ายยุทธบริการ พบว่าการบริหารงานทุกฝ่ายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ขาดคุณภาพ ขาดวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีการบริหารจัดการที่ใช้สามัญสำนึกแทนการใช้หลักการและทฤษฎี

นงนุช ฤทธิศร (2545) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแผ่นดินของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า สภาพของปัญหา และสาเหตุของปัญหาการบริหารงบประมาณแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสรรเงินประจำงวด ด้านการเบิกจ่ายเงิน ด้านการควบคุมและตรวจสอบ และด้านการรายงานผลการใช้จ่ายเงิน และพบแนวทางในการพัฒนาการบริหารงบประมาณด้านการจัดสรรเงินประจำงวด คือ ควรมีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำผลมากำหนดเป็นแนวทางปรับปรุงการทำงาน ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนและสามารถยึดหยุ่นได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม ส่วนด้านการเบิกจ่ายเงิน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวิธีการใหม่ๆ ให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ควรมีการลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินให้สั้นลง และควรมีการจัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินแต่ละประเภท ซึ่งสอดคล้องกับด้านการควบคุมและตรวจสอบ คือ ควรมีการจัดทำคู่มือในการควบคุมและตรวจสอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง และควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และผู้รับผิดชอบในการควบคุมและตรวจสอบไว้อย่างชัดเจนในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับด้านการรายงานผลการใช้จ่ายเงิน คือ ควรมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้จัดทำรายงานผลการใช้จ่ายเงิน มีการกำหนดรูปแบบการรายงานผลการใช้จ่ายเงินที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และควรมีการอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายเงิน

คณิตฐา กลัดเนียม (2546) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองลำพูน พบว่าระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม

ระดับมาก ในเรื่องการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการจัดหางบประมาณสนับสนุน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมระดับมาก ในเรื่องการช่วยเหลือระดมทุนหรือปัจจัย เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านการเงินแก่สถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมระดับมาก ในเรื่องช่วยเหลือประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาให้ชุมชนได้รับรู้ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะและแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาที่เกิดจากผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

นิวัฒน์ นิลแก้ว (2546: อ้างถึงใน อานงค์ ปินตา, 2552: 32) ได้ศึกษาประสบการณ์จัดทำและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าผู้ทำงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นอย่างดี แต่ขั้นตอนการนำไปใช้นั้น ยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร แต่มีความเชื่อมั่นว่าถ้ามีการปฏิบัติครบทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดผลดีขึ้นต่อองค์กร ส่วนปัญหาของโรงเรียนนำร่องระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น โดยภาพรวมเป็นเรื่องของความไม่สมบูรณ์และความต่อเนื่องของโครงการ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่แน่ใจในการจัดสรรงบประมาณของหน่วยเหนือ

สิริพร สุโข (2546, อ้างถึงใน วศิณี-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 74) ได้ทำการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลตากสิน” โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าจำนวน 30 คน และผู้ปฏิบัติงานจำนวน 270 คน ผลการศึกษาพบว่า ตำแหน่งงาน และอายุการทำงานในโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรู้ เจตคติต่อการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลที่ ความความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรศักดิ์ วจีสัตย์ (2547) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชากรที่ทำการศึกษาซึ่งมีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน และมีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความเห็นต่อ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติตามแผนและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และมีทัศนคติในทางบวกต่อระดับความพึงพอใจโดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ศรีเวียง พันทะมนต์ (2549) ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของข้าราชการครู โรงเรียนคชเพื่อกอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของข้าราชการครู โรงเรียนคชเพื่อกอนุสรณ์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ขั้นตอน โดยเรียงระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด ได้แก่ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวางแผน รองลงมาเป็นขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนวางแผน ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผล และขั้นที่ 3 ขั้นนำแผนไปปฏิบัติ

ไพฑูรย์ อินทพิบูลย์ (2550) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ในด้านการร่วมรับรู้ และด้านการร่วมปฏิบัติการและดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิดตัดสินใจ และการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชาชนด้านผู้นำ และด้านข้าราชการและพนักงานของรัฐ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ด้านการร่วมรับรู้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศ อายุ ระดับรายได้ และตำแหน่งในชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิดตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตำแหน่งในชุมชน ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการหรือดำเนินงาน พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศ สถานภาพสมรส อาชีพ และตำแหน่งในชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ และตำแหน่งในชุมชน ปัจจัยด้านประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ด้านการร่วมรับรู้ ด้านการร่วมคิดตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติการหรือดำเนินงาน และด้านการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยด้านข้าราชการและพนักงานของรัฐมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล

วรัญญา เลิศกวินชนะกิจ (2550) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยภายในองค์การอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านศักยภาพผู้บริหาร ศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน การสื่อสารและเทคโนโลยี และธรรมาภิบาล ปัจจัยแวดล้อมองค์การอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสนับสนุนจากประชาชน การติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน และความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก

วันเพ็ญ นิโครวนจำรัส (2550) ศึกษาเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี: กรณีศึกษากรมทรัพย์สินทางปัญญา พบว่า แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 มีความเชื่อมโยงกันและสัมพันธ์กับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี จากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการจัดทำแผนดังกล่าวพบว่า มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น การขาดความรู้ ความเข้าใจของส่วนราชการ ความจำกัดของระยะเวลา การไม่สามารถเชื่อมโยงเป้าประสงค์จากกลยุทธ์ระดับหน่วยงานไปสู่แผนการบริหารราชการแผ่นดิน การบูรณาการแผนงาน/โครงการ ฯลฯ ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน การประชุมชี้แจงและจัดอบรมเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างส่วนราชการ ให้บรรลุสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างไรก็ตาม การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว จัดว่ามีประดัยชน์และเกิดผลดีต่อการบริหารงานของรัฐบาล เพราะเป็นแผนแม่บทที่ถ่ายทอดนโยบายรัฐบาลไปสู่ส่วนราชการที่เป็นหน่วยปฏิบัติได้อย่างมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน และเกิดความต่อเนื่องในการบริหารงาน จึงควรมีการจัดทำแผนเช่นนี้ในทุกสมัยรัฐบาล

วีระชัย เสงษ์ภูิกุล (2550) ศึกษาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการไปร่วมรับฟังการปราศรัยหรือฟังนโยบายของนักการเมืองอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ไม่ต่างต่างกันทุกด้าน

ปิยะนุช พรหมประเสริฐ (2551) ศึกษาเรื่องประเมินแผนปฏิบัติราชการ งบประมาณ พ.ศ.2551 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า ผลการปฏิบัติราชการตามภารกิจที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการ จากการดำเนินงานทั้งหมด 4 มิติ คือ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ และด้านการพัฒนาสถาบันมีจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด พบคะแนนถ่วงน้ำหนัก 3.6437 โดยมีผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานมีพัฒนาการดี ทำได้ตามเป้าหมายถึง ระดับมีพัฒนาการดีเยี่ยม ทำได้เกินเป้าหมาย ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก และพบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานที่ระดับปานกลางถึงมาก นอกจากนี้ เมื่อดำเนินการศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในหน่วยงาน ประสบการณ์ในการ

ทำงาน การได้รับโบนัสและจำนวนที่ได้รับ โดยเปรียบเทียบค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้กับค่าที่ได้จากตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 พบว่า มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2551

พรศักดิ์ ผอ.ทพ (2553: ก-ข) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจดีพอสมควรเกี่ยวกับระเบียบวิธีการงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล เว้นแต่สมาชิกสภาที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกเท่านั้นที่ยังไม่ค่อยเข้าใจในระเบียบวิธีการงบประมาณ เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ และไม่รู้อะไรเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณ แต่ถึงอย่างไรก็ตามในการปฏิบัติหน้าที่จริง ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วย ยังแสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี มีหลักเกณฑ์และแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณ แนวทางในการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และแนวทางในการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนในด้านปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณ พบว่า ทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับปัญหาอุปสรรคเรื่องที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้องค์การบริหารส่วนตำบลน้อย ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ไม่เต็มที่ ทำให้การพัฒนาตำบลไม่ต่อเนื่องเป็นอันดับแรก และปัญหาอุปสรรคในลำดับรองลงมา ได้แก่ เรื่องการขาดความรู้เรื่องระเบียบการบริหารงบประมาณ เรื่องสมาชิกสภาขบแย้งงบประมาณกัน ทำให้งบประมาณมีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก และเรื่องงบประมาณล่าช้า

พิรยา ศรีสุขเกตุ (2554) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนในเขตภาคกลางตอนบน พบว่า ผู้บริหารงบประมาณมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงบประมาณโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้บริหารงบประมาณที่มีเพศ อายุ และตำแหน่งในองค์กรต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณ และด้านการควบคุมงบประมาณแตกต่างกัน ประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ ความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่นและความพึงพอใจต่อการจัดสรรงบประมาณ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณแตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ทำงาน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่นแตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพสมรส

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ทำงาน และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสรรงบประมาณแตกต่างกัน ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ ด้านทันตามกำหนดเวลา มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนและท้องถิ่น เกี่ยวกับความสามารถพึ่งพาตัวเองได้และการมีรายได้เพิ่มของประชาชน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านตรงตามวัตถุประสงค์ ด้านความถูกต้องตามขั้นตอนและระเบียบกฎหมายที่กำหนด และด้านทันตามกำหนดเวลา มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคกลางตอนบน

ยุทธชัย สอนแสง (2554: ก-ข) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม พบว่า ด้านการจัดเตรียมงบประมาณโดยรวมมีปัญหาเนื่องจากก่อนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้กำหนดเป้าหมายและความสำคัญก่อนหลังของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างชัดเจน ด้านการอนุมัติงบประมาณ โดยรวมมีปัญหา กล่าวคือ สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณารายการขอแปรญัตติงบประมาณไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด ผู้บริหารเสนอร่างงบประมาณต่อสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ทันภายในช่วงวันที่ 15 สิงหาคม ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ โดยรวมมีปัญหา เนื่องจากหน่วยงานภายนอกขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ล่าช้า การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขอเบิกจ่ายงบประมาณยุ่งยากหลายขั้นตอน นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลหรือของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัดนครพนมที่สั่งมาโดยไม่มีงบประมาณมาด้วย และด้านการควบคุม ตรวจสอบ และติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ โดยรวมมีปัญหา เนื่องจากประชาคมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนที่ต้องการควบคุม ตรวจสอบยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายของราชการและยังขาดประสบการณ์ในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาที่ผ่านมาได้แนวทางแก้ไขปัญหาโดย องค์การบริหารส่วนตำบลควรประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบัญญัติงบประมาณมากขึ้น เสนอแนะคณะผู้บริหารนำโครงการในแผนพัฒนาสามปีที่มีความสำคัญมากกว่ามาบรรจุจัดทำงานงบประมาณรายจ่าย ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็ว คล่องตัวและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติในท้องถิ่น กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรายงานการใช้จ่ายงบประมาณต่อผู้บริหารตามระเบียบที่กำหนด และจัดทำโครงการเพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่ตัวแทนประชาคมที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการและจัดฝึกอบรมพนักงานส่วนตำบลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น โดยภาพรวมพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานเป็นอย่างดี

ดี สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ และทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรร แต่ยังมีปัญหาด้านกระบวนการบริหารงบประมาณ ขาดความสมบูรณ์และความต่อเนื่อง หากปฏิบัติครบทุกขั้นตอนย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงบประมาณ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณนั้นมีการศึกษาเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เป็นจำนวนมาก ส่วนการศึกษาในด้านอิทธิพลที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณนั้นมีจำนวนน้อย จึงเป็นสาเหตุที่ผู้วิจัยมีความต้องการและสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง อิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการบริหารงบประมาณ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารงบประมาณต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประเภทการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร คือ บุคลากรทั้งหมดของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุนการสอน ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2555) จำนวน 352 คน ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2555

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มประชากรจำแนกตามประเภทของบุคลากร

ประเภทของบุคลากร	จำนวนประชากร (คน)
ผู้บริหาร	40
บุคลากรสายวิชาการ	170
บุคลากรสายสนับสนุน	142
รวม	352

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัย ตำราและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัดความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยนำความรู้จากแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่ได้ศึกษามากำหนด เป็นข้อคำถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบใช่ – ไม่ใช่ จำนวน 18 ข้อ และกำหนดให้ตอบถูกต้อง 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

การแปลความหมายระดับความรู้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยใช้ระดับคะแนนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินของ Benjamin Bloom's criteria (Bloom, 1968: 60, อ้างถึงในกาญจนา ชาวนาฟาด, 2554: 58) ซึ่งใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
คะแนนน้อยกว่า 12	มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัย ระดับต่ำ
คะแนนระหว่าง 12 -16	มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัย ระดับปานกลาง
คะแนนมากกว่า 16	มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัย ระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ จำนวน 20 ข้อ เป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมินค่าของ ลิเคอร์ท (Likert's Scale) โดยแต่ละข้อแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ (มุฑิตา คงกระพัน, 2554: 51-52) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.8$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยการใช้การประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert's Scale) โดยแต่ละข้อแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ (มูทิตา คงกระพัน, 2554: 51-52) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตราภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ จำนวน 8 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมินค่าของ ลิเคอร์ท (Likert's Scale) โดยแต่ละข้อแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ (มุขิตา คงกระพัน, 2554: 51-52) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีลักษณะคล้ายคลึงกับการความรู้ ทักษะ ทศนคติ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย โดยนำแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการกำหนดรูปแบบ ประเด็นข้อคำถาม และองค์ประกอบของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาสร้างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. คุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของงานวิจัย คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ได้ถูกต้องตรงตามเนื้อเรื่องที่ต้องการ ความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้เครื่องมือวิจัยสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความสอดคล้อง ความครอบคลุมของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำนียามศัพท์ ความเหมาะสมทางด้านภาษาของข้อคำถาม แล้วนำมาประเมินผลแล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ค่า IOC มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่ดีจะต้องมีค่า IOC ใกล้เคียงกับ 1 โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าสอดคล้องในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 50) ซึ่งจากการทดสอบค่า IOC จากแบบสอบถามการศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.85

2. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างนั้นสามารถวัดได้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือคุณลักษณะตามทฤษฎีของสิ่งนั้นๆ นั่นคือ ต้องสร้างข้อคำถามให้มีพฤติกรรมต่างๆ ตรงตามพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของสิ่งที่ต้องการจะวัด เป็นการทดสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของเครื่องมือวัดในด้านความรู้ ทัศนคติ การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของคำถามในแต่ละด้านด้วยค่า Factor Loading มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6182 – 0.9737 (ดังตารางที่ 2) โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบควรจะมีตั้งแต่ 0.4 ขึ้นไป (Nullally and Berstein, 1994, อ้างถึงใน Viroj Jadesadalug, 2009: 48)

3. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นของคำถามแต่ละด้านด้วยค่า Cronbach Alphas มีค่าอยู่ระหว่าง 0.7960-0.9720 (ดังตารางที่ 2) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2545: 266-267 อ้างถึงในกาญจนา ชาวนาฟาด, 2554: 58)

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha)
ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ	.9487-.9556	.9536
การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ	.9685-.9737	.9720
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ	.6182-.8455	.7960

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson's method) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2552: 145 อ้างถึงในกาญจนา ชาวนาฟาด, 2554: 58) ดังนี้

$$\text{สูตร KR - 20} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_r^2} \right]$$

โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีค่าเท่ากับ 0.83 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ จากแหล่งจากแหล่งข้อมูลทางราชการ วารสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจ และจัดเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามถึงผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง และมีการกำหนดให้ส่งแบบสอบถามกลับภายใน 7 วัน
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (mean)
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพ

2.1 การหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.2 การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการทดสอบองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

2.3 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson's method)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณสมบัติของตัวแปร

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และทิศทางระหว่างสองตัวแปร

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์การถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกรที่มีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ที่ปฏิบัติงานใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 287 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงไว้เป็นลำดับ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ
- ส่วนที่ 3 ทัศนคติตามกระบวนการบริหารงบประมาณ
- ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ
- ส่วนที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ
- ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความเห็นตรงกัน ดังนี้

N	แทน	จำนวนแทนประชากร
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ F-distribution
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t – test
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
SE _{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (Standard error of estimation)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณ (Multiple correlation)
R ²	แทน	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of determinant)
B	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ ที่อยู่ในสมการ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ในสมการที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน

sig	แทน	ค่าที่ใช้ในการตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระใดบ้างที่สามารถใช้พยากรณ์
**	แทน	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
KBE	แทน	ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ
ABE	แทน	ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ
PBE	แทน	การมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ
SBE	แทน	ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากประชากรที่เป็นบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จำนวนทั้งสิ้น 352 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 81.53 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงผลในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน (N=287)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	105	36.59
หญิง	182	63.41
รวม	287	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน (N=287) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	3	1.05
25 – 30 ปี	43	14.98
31 – 40 ปี	139	48.43
41 – 50 ปี	70	24.39
มากกว่า 50 ปี	32	11.15
รวม	287	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	4	1.39
ปริญญาตรี	109	37.98
ปริญญาโท	147	51.22
ปริญญาเอก	27	9.41
รวม	287	100.00
ประเภทบุคลากร		
ผู้บริหาร	36	12.54
บุคลากรสายวิชาการ	130	45.30
บุคลากรสายสนับสนุนการสอน	121	42.16
รวม	287	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร และประสบการณ์การทำงาน (N=287) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	43	14.98
5 – 9 ปี	94	32.75
10 – 15 ปี	46	16.03
16 – 20 ปี	19	6.62
21 ปี ขึ้นไป	85	29.62
รวม	287	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 182 คน คิดเป็น ร้อยละ 63.41 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 105 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.59

อายุ พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็น ร้อยละ 48.43 รองลงมา คือ อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.39 อายุ 25–30 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.98 อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.15 และอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นปริญญาโท จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 51.22 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 37.98 ระดับปริญญาเอก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.41 และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39 ตามลำดับ

ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 รองลงมาคือบุคลากรสายสนับสนุนการสอน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 42.16 และผู้บริหาร จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.54 ตามลำดับ

และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 5–9 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 รองลงมาคือมีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 29.62 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10-15 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 16.03 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.98 และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 16 – 20 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.62

ส่วนที่ 2 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ

จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 287 คน สามารถสรุประดับความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287)

ความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้
1. งบประมาณ หมายถึง แผนซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน (Financial Plan) ที่แสดงให้เห็นถึงแผนงานโครงการต่างที่หน่วยงานต้องดำเนินการ	16.93	0.24	สูง
2. นโยบายการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยเน้นให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting)	17.00	0.23	สูง
3.ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี รวมทั้งภัยธรรมชาติ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินลดลง	14.86	0.38	ปานกลาง
4. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณที่ตอบสนองต่อนโยบายและ ทิศทางการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายของสภามหาวิทยาลัย	16.56	0.27	สูง

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา มหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287) (ต่อ)

ความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความรู้
5. นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ไม่มีความจำเป็นต่อกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย*	8.09	0.50	ต่ำ
6. คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติค่าขอตั้งงบประมาณของมหาวิทยาลัย*	6.33	0.48	ต่ำ
7. การบริหารงบประมาณ หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน งาน/โครงการ ที่ได้รับอนุมัติ	17.25	0.20	สูง
8. งบรายจ่าย หมายถึง กลุ่มวัตถุประสงค์ของรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ	17.18	0.21	สูง
9. แผนการการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง แผนแสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณของเพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในรอบปีงบประมาณ	17.37	0.18	สูง
10. เจ้าหน้าที่แผนงานของหน่วยงานสามารถโอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายได้*	9.53	0.50	ต่ำ
11. ขั้นตอนการบริหารงบประมาณถือเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานน้อยที่สุด*	7.46	0.49	ต่ำ

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287) (ต่อ)

ความรู้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้
12. ขั้นตอนการติดตามประเมินผลถือเป็นขั้นตอนที่จะควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน	17.44	0.17	สูง
13. มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณเป็นเครื่องมือที่สำคัญในขั้นตอนการติดตามประเมินผล	15.93	0.32	ปานกลาง
14. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ จะครอบคลุมการบูรณาการใน 2 มิติ คือ มิติตามยุทธศาสตร์ของกระทรวง/กรม(Function) และมิติยุทธศาสตร์เฉพาะรัฐบาล (Agenda)*	4.39	0.43	ต่ำ
15. การบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)	16.56	0.27	สูง
16. งบรายจ่าย ประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบครุภัณฑ์ งบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น*	3.45	0.39	ต่ำ
17. ปัญหาของกระบวนการงบประมาณ คือ ขาดความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย และมุ่งเน้นการใช้จ่ายมากกว่าประสิทธิภาพ	16.18	0.30	สูง
18. แผนปฏิบัติการประจำปี คือ แผนใช้งบประมาณ	13.74	0.43	ปานกลาง
รวม	13.13	1.70	ปานกลาง

* เป็นข้อความเชิงลบ/ผิด

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.13 (S.D.=1.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับแรก คือ ขั้นตอนการติดตามประเมินผลถือเป็นขั้นตอนที่จะควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตาม

แผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.44 (S.D.=0.17) จัดอยู่ในเกณฑ์สูง รองลงมาคือ แผนการการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง แผนแสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณของเพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในรอบปีงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 (S.D.=0.18) จัดอยู่ในเกณฑ์สูง และการบริหารงบประมาณ หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน งาน/โครงการ ที่ได้รับอนุมัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.25 (S.D.=0.20) จัดอยู่ในเกณฑ์สูง และความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับสุดท้ายคืองบรายจ่าย ประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบครุภัณฑ์ งบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 (S.D.= 0.39) จัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 287 คน สรุประดับทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287)

ทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการบริหาร	4.16	0.83	มาก
2 นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.17	0.83	มาก
3. ผู้บริหารควรเป็นผู้กำหนดนโยบาย มาตรการ และเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย	3.90	0.86	มาก
4. กระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่ไม่น่าเบื่อ	3.24	1.06	ปานกลาง
5. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการงบประมาณและการแก้ปัญหาของมหาวิทยาลัยได้	4.04	0.759	มาก
6. การจัดทำงบประมาณของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี	3.97	0.72	มาก
7. การจัดทำงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนโยบาย และทิศทางการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล	3.91	0.70	มาก
8. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจำเป็นต้องให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกระดับมีส่วนร่วม	4.13	0.83	มาก
9. ขั้นตอนการขออนุมัติงบประมาณเป็นขั้นตอนที่ฝ่ายบริหารต้องดำเนินการ	3.86	0.76	มาก
10. การกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.20	0.75	มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287) (ต่อ)

ทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
11. ในการจัดทำแผน/ผล และโครงการรองรับงบประมาณจะต้องให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ทุกระดับมีส่วนร่วม	4.00	0.83	มาก
12. การบริหารงบประมาณจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม เป็นสำคัญ	3.97	0.78	มาก
13. การติดตามและประเมินผลโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการประเมิน	4.10	0.66	มาก
14. การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญของฝ่ายบริหารที่จะใช้ในการติดตามควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในมหาวิทยาลัย	4.04	0.70	มาก
15. การติดตามประเมินผลจำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อนำปัญหา อุปสรรคมากำหนดแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัย	4.15	0.74	มาก
16. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์นโยบาย มาตรการ และเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึง	3.39	1.03	มาก
17. ขั้นตอนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะแปลงแผนงาน ให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม	3.88	0.69	มาก
18. มหาวิทยาลัยควรนำ/พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการงบประมาณ	4.07	0.72	มาก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย รายข้อ (N=287) (ต่อ)

ทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
19. แผนพัฒนามหาวิทยาลัยช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.90	0.71	มาก
20. ทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจในกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย	4.03	0.77	มาก
รวม	3.96	0.50	มาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 (S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับแรก คือ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D.=0.75) จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก รองลงมาคือ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D.=0.83) จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด คือ กระบวนการบริหารงบประมาณเป็นสิ่งที่ไม่น่าเบื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 (S.D.=1.06) จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ

จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 287 คน สามารถสรุประดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ภาพรวม (N=287)

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/ สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงาน	3.54	0.88	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประมาณการค่าใช้จ่ายของ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา เพื่อ เตรียมการวางแผนงบประมาณ	3.47	0.92	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของ มหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.34	0.99	ปานกลาง
4. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดกรอบวงเงินการ จัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/ หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.30	1.07	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.02	1.14	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณา กลั่นกรอง จัดลำดับ ความสำคัญ ของงบประมาณในมหาวิทยาลัย/คณะ/ สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.08	1.06	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/ สาขาวิชา	3.14	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ภาพรวม (N=287) (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.41	0.97	มาก
9. ท่านให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานตามกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย	3.25	1.06	ปานกลาง
10. ท่านมีส่วนร่วมในการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รวมทั้งการขอเกินเหนือมปีงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	2.96	1.22	ปานกลาง
11. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี	3.69	0.86	มาก
12. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ หาสาเหตุและแนวทางปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัย	3.37	0.93	ปานกลาง
13. ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา	3.49	0.93	มาก
14. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.21	1.09	ปานกลาง
15. ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามในแผนปฏิบัติการประจำปี	3.24	0.98	ปานกลาง
รวม	3.30	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 (S.D.=0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 (S.D.=0.86) จัดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ

กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 (S.D.=0.88) จัดอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด คือ การมีส่วนร่วมในการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรวมทั้งการขอแก้ไขเพิ่มเติมงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงานสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 (S.D.=1.22) จัดอยู่ระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 287 คน สามารถสรุประดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ในภาพรวม (n=287)

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หน่วยงานของท่านมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.15	0.74	มาก
2. หน่วยงานของท่านมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	3.97	0.78	มาก
3. ท่านสามารถประสานงานกับบุคลากรหน่วยงานอื่น เพื่อให้การดำเนินงานตามกระบวนการงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์	4.03	0.77	มาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ในภาพรวม (n=287) (ต่อ)

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่น่าพอใจต่อหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน	3.34	0.99	ปานกลาง
5. ท่านสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย	3.14	0.99	ปานกลาง
6. ท่านสามารถดำเนินโครงการ ได้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในโครงการ	3.69	0.86	มาก
7. หน่วยงานของท่านมีการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงและการขอเงินกันเงินเหลือมปีงบประมาณลดลง	3.34	0.99	ปานกลาง
8. ท่านสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า	3.91	0.70	มาก
รวม	3.70	0.54	มาก

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 (S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ลำดับแรก คือ หน่วยงานมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D.=0.74) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมา คือ สามารถประสานงานกับบุคลากรหน่วยงานอื่นเพื่อให้การดำเนินงานตามกระบวนการงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 4.03 (S.D.=0.77) จัดอยู่ในเกณฑ์มาก และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับสุดท้าย คือ สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 (S.D.=0.99) จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2 ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียงสัน ซึ่งใช้สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยตัวแปรทั้งสองอยู่ในรูปของข้อมูลในมาตราอันตรภาคหรืออัตราส่วน (Interval or Ratio scale) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เป็นค่าที่วัดความสัมพันธ์ ในการวัดความสัมพันธ์แต่ละแบบจะต้องมีการทดสอบนัยสำคัญก่อน จึงจะสรุปได้ว่าตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด สำหรับการแปลผลจะมองในแง่ของความเกี่ยวพัน ความสอดคล้อง การแปรผันร่วมกัน หรือไปด้วยกัน แต่ไม่ได้หมายความว่าตัวแปรหนึ่งเป็นเหตุและอีกตัวแปรเป็นผล ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะใช้สัญลักษณ์ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันสูง จะมีค่าน้อยกว่า -0.80 หรือมีค่ามากกว่า 0.80 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันปานกลาง จะมีค่าอยู่ระหว่าง $-0.50-0.80$ หรือ $0.80-0.50$ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันต่ำ จะมีค่าระหว่าง $0.50-0.50$

ซึ่งในการทดสอบสมมติฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายระหว่างความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ และความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางที่ 8-13 ดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่าง ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร งบประมาณ

(n = 287 คน)

ตัวแปร	KBE	ABE
\bar{X}	13.13	3.96
(S.D.)	1.70	0.50
KBE		
ABE	0.184** (0.002)	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.184 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทาง เดียวกันระดับต่ำ จึงนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย (Sample Regression Analysis) ดังการวิเคราะห์ในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างความรู้ในกระบวนการบริหาร
งบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมของกระบวนการ บริหารงบประมาณ		t	Sig
	สัมประสิทธิ์ ถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	2.141	0.370	5.792	0.000**
ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ	0.088	0.028	3.159	0.002**
F = 9.976, P= 0.002, Adjusted R ² = 0.034				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 9 พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างความรู้
ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ด้วยการ
วิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยใช้เทคนิควีธีนำเข้า (Enter)
พบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการ
บริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.088$, $p < 0.01$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ

(n = 287 คน)

ตัวแปร	ABE	PBE
\bar{X}	3.96	3.30
(S.D.)	0.50	0.81
ABE		
PBE	0.223** (0.000)	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.223 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ จึงนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย (Sample Regression Analysis) ดังการวิเคราะห์ในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร
งบประมาณที่มีต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปร	การมีส่วนร่วมของกระบวนการ บริหารงบประมาณ		t	Sig
	สัมประสิทธิ์ ถดถอย	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.870	0.373	5.013	0.000**
ทัศนคติต่อกระบวนการบริหาร งบประมาณ	0.361	0.094	3.860	0.000**
F = 4.899, P = 0.000, Adjusted R ² = 0.050				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 11 พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง
ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณ
ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยใช้เทคนิควิธีนำเข้า
(Enter) พบว่า ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.361$, $p < 0.01$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

(n = 287 คน)

ตัวแปร	ABE	PBE
\bar{X}	3.30	3.70
(S.D.)	0.81	0.54
ABE		
PBE	0.807** (0.000)	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.807 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง จึงนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบง่าย (Sample Regression Analysis) ดังการวิเคราะห์ในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

ตัวแปร	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ		t	Sig
	สัมประสิทธิ์ถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.918	0.079	24.191	0.000**
การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ	0.539	0.023	23.104	0.000**
F = 533.799, P = 0.000, Adjusted R ² = 0.652				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 13 พบว่า การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยใช้เทคนิควิธีนำเข้า (Enter) พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.539$, $p < 0.01$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

ตารางที่ 14 ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน

	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1	ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพล ทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหาร งบประมาณมหาวิทยาลัย	ยอมรับสมมติฐาน ($\beta = 0.088$, $p < 0.01$)
สมมติฐานที่ 2	ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพล ทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหาร งบประมาณมหาวิทยาลัย	ยอมรับสมมติฐาน ($\beta = 0.361$, $p < 0.01$)
สมมติฐานที่ 3	การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมี อิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย	ยอมรับสมมติฐาน ($\beta = 0.539$, $p < 0.01$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประเภทการศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจความคิดเห็นจากประชากร ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จำนวน 287 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาโท เป็นบุคลากรสายวิชาการ และมีประสบการณ์การทำงาน อยู่ระหว่าง 5 - 9 ปี

ส่วนที่ 2 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณที่จัดอยู่ในเกณฑ์สูงลำดับแรก คือ ขั้นตอนการติดตามประเมินผลถือเป็นขั้นตอนที่จะควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.44 รองลงมาคือ แผนการการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง แผนแสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณของเพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในรอบปีงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 และการบริหารงบประมาณ หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน งาน/โครงการ ที่ได้รับอนุมัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.25 และความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับสุดท้าย คืองบรายจ่าย ประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบครุภัณฑ์ งบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 จัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณที่จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ลำดับแรก คือ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติราชการประจำปีควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D.=0.75) รองลงมาคือ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะช่วยให้

มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ กระบวนการบริหารงบประมาณเป็นสิ่งที่ไม่น่าเบื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 จัดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด คือ การมีส่วนร่วมในการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รวมทั้งการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงานสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 จัดอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ลำดับแรก คือ หน่วยงานมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมา คือ สามารถประสานงานกับบุคลากรหน่วยงานอื่นเพื่อให้การดำเนินงานตามกระบวนการงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 4.03 และความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับสุดท้าย คือ สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 จัดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.184 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำ กล่าวคือ ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.088, p < 0.01$)

สมมติฐานที่ 2 ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.223 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ กล่าวคือ ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.361, p < 0.01$)

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.807 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับสูง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย ($\beta = 0.539, p < 0.01$)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาอิทธิพลของความรู้และทศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณ ลำดับแรก คือ ขั้นตอนการติดตามประเมินผลถือเป็นขั้นตอนที่จะควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงินจัดอยู่ในเกณฑ์สูง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยได้นำผลการติดตามประเมินผลมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติราชการทั้งในระดับหน่วยงานและระดับบุคคล รวมทั้งมีการติดตาม ควบคุม การบริหารงบประมาณตามแผนปฏิบัติการเป็นรายหน่วยงานเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการติดตามแผนปฏิบัติการ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านแผนงานและงบประมาณจากตัวแทนของทุกหน่วยงานและได้มีการประชุมเครือข่ายบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านแผนงานและ

งบประมาณเป็นประจำทุกเดือนเพื่อให้ความรู้ในนโยบายกระบวนการติดตามประเมินผล รวมทั้งแนวปฏิบัติการเบิกจ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน ทั้งนี้บุคลากรที่เป็นเครือข่ายด้านแผนงานและงบประมาณของทุกหน่วยงานจะต้องนำความรู้จากการประชุม อบรม ไปถ่ายทอดหรือให้ความรู้ในกระบวนการติดตามประเมินผลดังกล่าวต่อผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bloom และคณะ (อ้างถึงใน อารี หลวงนา และคณะ, 2553: 25) ซึ่งได้จำแนกระดับการประเมินความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ การสามารถจำเรื่องเฉพาะวิธีปฏิบัติกระบวนการและแบบแผนได้ ซึ่งก่อให้เกิดความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้ การรวบรวมสาระสำคัญ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย เสงษ์ภูิกุล (2550) ศึกษาเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของทัศนีย์ แก้วทอง (2544, อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 73) เรื่อง อิทธิพลของความรู้ ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม กรณีศึกษาบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่นจำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีความรู้โดยรวมเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อยู่ในระบบสูง และในด้านความสัมพันธ์พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 นอกจากนี้งานวิจัยของสิริพร สุโข (2546, อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 74) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลตากสิน” พบว่า ตำแหน่งงาน และอายุการทำงานในโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณที่จัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ การจำแนกประเภทงบรายจ่าย ซึ่งประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบครุภัณฑ์ งบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการจำแนกประเภทงบรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงบประมาณ โดยจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือในระบบอินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับแรก คือ การ

กำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติราชการประจำปีควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงจัดอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยได้กำหนดมาตรการเร่งรัดการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อการบริหารและการพัฒนามหาวิทยาลัยในภาพรวม โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานดำเนินการจัดทำแผน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เสนอต่อมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติก่อนโอนงบประมาณในระบบบัญชี 3 มิติ เพื่อให้หน่วยงานนำงบประมาณไปใช้ในบริหารจัดการ รวมทั้งกำหนดให้โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการจะต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการประจำปี ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าการกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติราชการประจำปีจะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ แก้วทอง (2544, อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค, 2549: 73) เรื่อง อิทธิผลของความรู้ ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม กรณีศึกษาบริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่นจำกัด(มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พบว่า พนักงานมีระดับทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับการรักษาระบบคุณภาพ ISO 9002 อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของวรัญญา เลิศกวินชนะกิจ (2550) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า มีทัศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด คือ กระบวนการบริหารงบประมาณเป็นสิ่งที่ไม่น่าเบื่อ ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยควรกำหนดมาตรการ หรือแนวทางการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร เริ่มตั้งแต่กระบวนการให้ความรู้ การเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ตลอดจนร่วมดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่าการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย เป็นอย่างดีจัดอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงานจัดอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีกระบวนการพัฒนาแผนที่เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553: 44) โดย

มหาวิทยาลัยมีการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะยาว 4 ปี มีถ่ายทอดแผนปฏิบัติการไปยังหน่วยงานทุกระดับ มีกระบวนการแปลงแผนพัฒนาระยะยาวเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย มีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน มีการติดตามผลการดำเนินงานและรายงานต่อผู้บริหาร มีการประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดปีละ 2 ครั้ง และมีการนำผลการพิจารณาจากสภามหาวิทยาลัยมาปรับปรุงแผนพัฒนาระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุช พรหมประเสริฐ (2551: 57) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินแผนปฏิบัติราชการปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยใช้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษาประจำปีงบประมาณ 2551 เป็นเกณฑ์ โดยมหาวิทยาลัยมีผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองตามตัวชี้วัดอยู่ในระดับพัฒนาการดี ทำได้ตามเป้าหมายถึงระดับมีการพัฒนาดีเยี่ยม และสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen โดย Cohen and Uphaff (อ้างถึงใน วศิน-สินี ฤกษ์อำนวนโยช, 2549: 51) ที่ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก การตัดสินใจจะมีผลต่อการดำเนินการ และการดำเนินการจะมีผลไปยังการรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ในขณะเดียวกันการตัดสินใจจะมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคณิศรา กัดเนียม (2546) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองลำพูน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมระดับมาก

นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับท้ายสุด คือ การมีส่วนร่วมในการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รวมทั้งการขอแก้ไขเพิ่มเติมปีงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงานสาขาวิชา จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สาเหตุเนื่องมาจากการขออนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณส่วนใหญ่ สาขา/หน่วยงาน จะเป็นผู้ดำเนินการเอง ส่งผลให้บุคลากรขาดกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าว ดังนั้น สาขา/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย ควรกำหนดแนวทางการให้ความรู้ รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ลำดับแรก คือ หน่วยงานมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีจัดอยู่ในเกณฑ์มาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สภามหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์

ของการประเมินแผนปฏิบัติราชการ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัย ตามตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อรายงานปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการดำเนินงาน และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดค่าเป้าหมายในแผนปฏิบัติราชการปีต่อไป ประกอบกับมหาวิทยาลัยมีระบบและกลไกในการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยมีแผนปฏิบัติการที่กำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงที่ความสอดคล้องกับระบบและวิธีการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนจัดการและบริหารงบประมาณแก่กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กองนโยบายและแผน, 2556: 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีสามารถดำเนินงานตามตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมาย 37 ตัวชี้วัด จาก 52 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดมีค่าคะแนนระดับ 3.000 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.15 โดยมีระดับคะแนนในภาพรวม เท่ากับ 3.6662 จากคะแนนเต็ม 5.0000 ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลการศึกษาระเบียบโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กองนโยบายและแผน, 2556: 1) พบว่า ผลการดำเนินงานตามโครงการเปรียบเทียบความสำเร็จของโครงการ และเปรียบเทียบความสำเร็จของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายตัวชี้วัดโครงการ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ.2555 มีโครงการที่ดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำนวน 316 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 92.40 การประเมินผลการดำเนินงานเปรียบเทียบความสำเร็จของโครงการ มีโครงการที่บรรลุความสำเร็จ จำนวน 251 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 73.39 และเปรียบเทียบความสำเร็จของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการประเภทเชิงปริมาณ จำนวน 274 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 85.89 และประเภทเชิงคุณภาพ จำนวน 261 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 81.82 และสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการที่สำคัญของอัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ ที่ได้อธิบายถึงระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (SPBBS) จะต้องประกอบด้วย 3 เรื่องที่สำคัญคือ การปรับปรุงให้รัฐบาลสามารถใช้วิธีการและกระบวนการงบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดผลสำเร็จตามนโยบาย และให้เห็นผลที่ประชาชนได้รับจากนโยบายนั้น การมุ่งเน้นให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมอบความคล่องตัวในการจัดทำและบริหารงบประมาณให้กับผู้ปฏิบัติ (Devolution) ขณะเดียวกันหน่วยปฏิบัติก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อ (Accountability) ในการนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดผลงานตามยุทธศาสตร์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยผ่านระบบตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและผลทางการเงินที่รวดเร็ว ทันสมัย นอกจากระบบและกลไกดังกล่าวแล้ว เทคโนโลยีก็ถือว่าเป็นอีกปัจจัยที่

ช่วยให้การดำเนินงานกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ซึ่งงานวิจัยของสุรพงศ์ แดงสุริยศรี (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติราชการของคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติราชการพัฒนาขึ้นบนระบบปฏิบัติการไมโครซอฟท์ วินโดวส์ 7 ใช้เครื่องมือในการพัฒนาคือโปรแกรมเอเอสพีดอทเน็ต รุ่น 2.0 โดยเขียนชุดคำสั่งด้วยภาษาวิซวลเบสิก ดอทเน็ต และได้สร้างฐานข้อมูลเป็นฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ แอสคิวแอลเซิร์ฟเวอร์ 2005 โดยมีผู้ใช้ระบบ 3 กลุ่มคือ เจ้าหน้าที่งานยุทธศาสตร์และแผนของสาขาและสาขาวิชา ผู้บริหาร และผู้ดูแลระบบ ซึ่งจากผลการทดสอบระบบพบว่า ระบบสามารถจัดการข้อมูลเกี่ยวกับโครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นตามขอบเขตงานที่กำหนดไว้ได้ครบถ้วน เช่นเดียวกับอิสติญากรณ์ โตอ้อม (2552) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การใช้งานระบบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้แก่ การเรียกดูโครงการและคำชี้แจง การตรวจสอบการจำแนกโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนามาตามกลุ่มงานงบประมาณและตามหมวดรายจ่าย รวมทั้งการคำนวณยอดรวมงบประมาณเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ลดข้อผิดพลาดในการคำนวณ ส่วนการใช้งานด้านการบริหารงบประมาณรายจ่าย พบว่า สามารถตรวจสอบงบประมาณคงเหลือได้เป็นปัจจุบันและรวดเร็ว ทำให้จัดการเรื่องการเงินงบประมาณและการแก้ไขคำชี้แจงได้รวดเร็วขึ้น และช่วยลดข้อผิดพลาดในการทำงาน รวมทั้งช่วยให้ผู้บริหารควบคุมติดตาม และประเมินสถานการณ์ในการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีได้อย่างดี

นอกจากนี้ยังพบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณลำดับสุดท้าย คือ สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สาเหตุอาจเป็นเพราะสาขาวิชา/หน่วยงาน ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเบิกจ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน จึงส่งผลให้เร่งรัดการเบิกจ่ายในช่วงสิ้นปีงบประมาณ มหาวิทยาลัยจึงควรกำหนดมาตรการเพื่อให้การเบิกจ่ายมีประสิทธิภาพโดยสอดคล้องกับเกณฑ์การเบิกจ่ายที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 1 ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ความรู้ในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยมีคู่มือการปฏิบัติงานด้านแผนงานและงบประมาณที่นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจนเกิดเป็นความรู้ที่สะสมในตัวบุคคล โดยมีความรู้ที่สำคัญสามารถนำไปขับเคลื่อนความสำเร็จการปฏิบัติงานประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน ความรู้เกี่ยวกับแผนการการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของวรวิญญา เลิศกวีนขณะกิจ (2550) ในเรื่องปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยแวดล้อมองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองสมุทรปราการ ซึ่งไม่แตกต่างจากงานวิจัยของพิชามญช์ แจงจำรูญ (2547) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวของเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์สายงานด้านวิชาการ ดังนั้นการแสดงออกถึงความรู้ในการบริหารงบประมาณที่มีอยู่ในตัวบุคลากรจากการปฏิบัติงานหรือประสบการณ์ โดยพื้นฐานบุคลากรจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการบริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนสถานะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งการมีความรู้ในเชิงบวกที่เกิดจากความเข้าใจและการปฏิบัติจริงในการบริหารงบประมาณ สามารถช่วยเสริมสร้างให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณได้

สมมติฐานที่ 2 ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ทศนคติต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีความเข้าใจต่อกระบวนการบริหารงบประมาณกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติราชการประจำปีควรนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Triandis ที่กล่าวว่างค์ประกอบของทศนคติ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีความพร้อมที่จะกระทำ

ทั้งนี้เมื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลง อีกสององค์ประกอบมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเยวาลักษณ์ ฉันทอมรเลิศกุล (2546) เรื่อง การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์: ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านแรงงานสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และด้านประโยชน์ของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ดังนั้นการแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงบประมาณ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ เช่น ความสำคัญของงบประมาณ นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ความสอดคล้องของการจัดทำงบประมาณกับแผนปฏิบัติการประจำปีที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ ขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณ โครงการ/กิจกรรม การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผล ความสำเร็จของการบริหารโครงการ ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการงบประมาณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ ถ้าหากบุคลากรมีการแสดงออกทางพฤติกรรมในเชิงบวกที่เกิดจากความพึงพอใจ จะสามารถทำให้เกิดการยอมรับต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมีการมีระบบและกลไกในการบริหารงบประมาณด้วยกระบวนการที่สำคัญโดยเกิดจากหน่วยงานมีความรับผิดชอบร่วมกันปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงาน โดยมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านแผนงานและงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการบริหารงานด้านแผนงานและงบประมาณบรรลุเป้าหมายตามภารกิจหลักด้าน การผลิตบัณฑิต การบริการวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีกลไกที่สำคัญในการดำเนินงาน (คณะกรรมการด้านแผนงานและงบประมาณ, 2556: 1) โดยได้จัดคู่มือการปฏิบัติงานด้านแผนงานและงบประมาณ ภายใต้วัตถุประสงค์ เพื่ออธิบายขั้นตอนต่างๆ เกี่ยวกับงานแผนงานและงบประมาณ โดยมีความเข้าใจกระบวนการพร้อมทั้งสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

และเพื่อให้งานด้านแผนงานและงบประมาณมีมาตรฐานในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการที่สำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting: SPBB) (อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ, 2553) โดยมีการพัฒนาการจัดทำระบบงบประมาณให้มีประสิทธิภาพจนก้าวมาสู่ระบบ e-Budgeting ที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการวางแผนงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาปรับปรุงระบบข้อมูลกับส่วนราชการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 3 มิติ (Function/Agenda/Area) โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับโครงการของรัฐบาลที่เรียกว่า “ระบบบริหารการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMS)” ให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน งาน/โครงการอย่างมีระบบ มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ เพื่อวัดผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับหน่วยงาน ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีใช้เครื่องมือวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน (PART: Performance Assessment Rating Tool) ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติ กระบวนการจัดการงบประมาณของสำนักงานงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ (สำนักงานงบประมาณ, 2556) ที่มีการพัฒนาขึ้นตั้งแต่ในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 เพื่อกำหนดนโยบายและปรับทิศทางการทำงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน และใช้เป็นข้อมูลปรับแผนการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มผลงาน (Performance) ให้สามารถนำส่งผลผลิตไปสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำนักงานงบประมาณ คณะรัฐมนตรีและฝ่ายนิติบัญญัติ และสามารถนำผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน จากการใช้จ่ายงบประมาณ ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในกระบวนการงบประมาณ โดยสามารถติดตามความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศศิธร พุกกะเวศ (2549) พบว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำงานและปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ในการกำหนดผลผลิตตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวชี้วัดผลงานหลักก็มีส่วนสำคัญในการกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายฝน ภาณุมาศ (2550) เรื่องตัวชี้วัดผลงานหลักกับการวางแผนกลยุทธ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ พบว่า ตัวชี้วัดผลงานหลักมีความสัมพันธ์กับการวางแผนกลยุทธ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในระดับ

มาก ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสายชล เพชรตระหง่าน (2553: 2) เรื่องการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มาปรับใช้กับกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่อการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานการแพทย์และสำนักงานเขตคลองสาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารกรุงเทพมหานครทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำยังไม่ให้ความสำคัญกับงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์อย่างจริงจัง อีกทั้งยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบใหม่อย่างชัดเจนและถูกต้อง ดังนั้นการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงบประมาณ เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีการแสดงออกถึงการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมิน โดยมีปัจจัยที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย การนำเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ การบริหารงบประมาณ โครงการ การรายงานผลการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางปรับปรุงการบริหารงบประมาณ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ เหล่านี้มีสำคัญต่อการบริหารงบประมาณ โดยการที่บุคลากรให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณทางบวก สามารถขับเคลื่อน เสริมสร้าง สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ประโยชน์จากการวิจัย

จากผลทำการศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการนำผลการวิจัยไปใช้ควรปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมดังนี้

1. ประโยชน์เชิงนโยบายและการจัดการ

1.1 ด้านความรู้การบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ในการบริหารงบประมาณที่ครอบคลุมกระบวนการบริหารงบประมาณทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำ ขั้นตอนการอนุมัติ ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ และขั้นตอนการติดตามประเมินผล นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ด้านการบริหารงบประมาณเพื่อเป็นการรวบรวม จัดระเบียบ และขั้นตอนการดำเนินงาน และร่วมกันประยุกต์ใช้ความรู้จากข้อมูล และการพัฒนาระบบสารสนเทศจากข้อมูลเพื่อนำไปสู่การบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัย

1.2 ด้านทัศนคติการบริหารงบประมาณ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างทัศนคติการบริหารงบประมาณในเชิงบวกซึ่งจะส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณเพิ่มมาก

ขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกลงและด้านพฤติกรรมเพื่อเป็นพื้นฐานของการแสดงออกเชิงพฤติกรรมของบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่มีต่อการบริหารงบประมาณ และมีต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยได้

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยสามารถกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมของบุคลากรได้ทุกระดับ โดยการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณลงสู่หน่วยงาน สาขาวิชา ซึ่งการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะส่งผลต่อแนวโน้มการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ครอบคลุมกระบวนการบริหารงบประมาณทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำ ขั้นตอนการอนุมัติ ขั้นตอนการบริหารงบประมาณ และขั้นตอนการติดตามประเมินผล

1.4 ด้านความสำเร็จการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมแนวทางการบริหารงบประมาณให้กับบุคลากรโดยให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณที่เน้นการควบคุมทรัพยากร มาเป็นการบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นความสำเร็จในการดำเนินงานของผลิตและผลลัพธ์ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยการวัดผลสำเร็จ(Performance Measures) ของผลงานที่ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เชิงเวลา และเชิงค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรด้านความรู้ ทักษะ การมีส่วนร่วม ในการบริหารงบประมาณมีอิทธิพลทางบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัย ดังนั้นการกำหนดประเด็นในการพัฒนาในมิติต่างๆ ตามที่กล่าวมาควรกระทำควบคู่ไปกับการบูรณาการการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารงบประมาณให้เป็นรูปธรรมโดยการบรรจุเป็นนโยบายในแผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย แล้วนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงบประมาณที่มีความคล่องตัว โปร่งใส รวมทั้งเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้มหาวิทยาลัย จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านสารสนเทศดังกล่าว

2. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านความรู้ ทักษะ การมีส่วนร่วม ตลอดจนแนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มาใช้ในการสร้างตัวแปรในการศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆ จะพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับทางด้านระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์เป็นจำนวนมาก ส่วนศึกษาในด้านอิทธิพลที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณนั้นมีจำนวนน้อย จึงเป็นสาเหตุที่ผู้วิจัยมีความ

ต้องการสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง อิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารงบประมาณต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในอนาคต

จากการศึกษาอิทธิพลของความรู้และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าผลจากการวิจัยสามารถนำมาใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณได้ในบางมิติ เช่น การส่งเสริมความรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทัศนคติ การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากร เป็นต้น แต่ในมิติของการวางแผนการพัฒนา เพื่อให้เกิดการปรับปรุงที่เป็นรูปธรรมและนำมาใช้ได้จริงมหาวิทยาลัยควรกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรมีการศึกษาในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นกรรมการด้านแผนงานและงบประมาณของทุกหน่วยงานและนำผลจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ และกำหนดรูปแบบการปรับปรุงบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้สมบูรณ์ขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการบริหารงบประมาณ เช่น ตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น รวมทั้งอาจมีการวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยแบบพหุคูณซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดข้อมูลเพิ่มเติมในมิติการทำงานอิทธิพลระหว่างตัวแปรได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา ขาวนาฟาด. (2554). “การศึกษาอิทธิพลของความรู้ ทักษะคหิตที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมและผูกพันต่อองค์กรตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงศักดิ์ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2535). **การบริหารรัฐกิจ แนวคิด หลักการ และการปฏิบัติ**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- กุนจันทร์ สิงห์สุ. (2545). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบำรุงรักษาสระเก็บน้ำ อันเนื่องมาจากโครงการ กสช.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญใจ เชื้อนาคำ. (2557). **วงจรของแผน P-D-C-A**. เข้าถึงเมื่อ 17 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://landinfo.mnre.go.th/landinfo/Knowledge/knowledge_data/PDCA.pdf
- คณะกรรมการด้านแผนงานประจำหน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2556). **คู่มือการปฏิบัติงานด้านแผนงานและงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- คณิษฐา กัดเนียม. (2546). “การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมืองลำพูน.” การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทร์ทิพย์ ชูสมภพ. (2547). “ความรู้ ทักษะคหิต แนวโน้มการปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานที่ติดเชื่อเอตส์ของพนักงานและผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม ลาดกระบัง.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิกซอล เคเอ็ม. (2555). **ข้อมูล ความรู้ และทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการความรู้**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://rattanasak.jigsawoffice.com/ontent/content.php?mid=2856&did=376&tid=2&0>
- จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล. (2552). **เส้นทางสู่ความสำเร็จทางการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://sa.ku.ac.th/project/newgrad180852.ppt>
- เจริญพงษ์ ศุภธีระธาดา. (2555). “การจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ.” เอกสารการอบรมให้ความรู้ เรื่อง การวางแผนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จัดโดย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ห้องประชุม 7009 ตึกสยามินทร์ ชั้น 7, 31 กรกฎาคม

- ชวาล แพร์ตกุล. (2545). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสีทธิ. (2545). **การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบ.
- ณรงค์ สัจพันธ์. (2537). **การจัดทำ การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2531). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการงบประมาณ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย**. กฟลินธ์: ประสานการพิมพ์.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2538). **การส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบราชการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- ธิดิญาภรณ์ โตอิม. (2552). “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงบประมาณรายจ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร.” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2547). **การวัดทัศนคติ: ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม**. เอกสารประกอบการบรรยายในการอบรม หลักสูตรการวัดผลและเทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระพร วีระถาวร. (2555). **การพัฒนาตนเอง 6 ประการ สู่ความสำเร็จในอนาคต**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.chulabook.com/news.asp?newsid=904>
- นงนุช ฤทธิศร. (2545). “แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณแผ่นดินของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นาฏชуда อริญารณ. (2542). “สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารวิธีการงบประมาณแผ่นดิน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บำเพ็ญ เขียวหวาน และคณะ. (2547). **รายงานวิจัยโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน ระดับอำเภอ: กรณีอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญมา สุนทรวีรัตน์. (2545). “สถานการณ์การบริหารจัดการงบประมาณดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลในภารกิจด้านสุขภาพ จังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2543). **ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ปรัชญา เวสารัชช์. (2548). รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนา
ชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยะนุช พรหมประเสริฐ. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินแผนปฏิบัติการ
ปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559**. (2554). กรุงเทพฯ:
 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 – 2558**. (2555). กรุงเทพฯ: สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- พรศักดิ์ ผอบทพิพย์. (2553). “การบริหารจัดการงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่มกล้วย
 อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี.” รายงานการศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พยัพ มาลัยศรี. (2556). **แนวคิดสู่ความสำเร็จของ TPM เป็นอย่างไร**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึง
 ได้จาก [http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?pageid=3
 &bookID=1746&read=true&count=true](http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?pageid=3&bookID=1746&read=true&count=true)
- พิชามณูษ์ แจงจำรูญ. (2547). “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณที่มีต่อความสำเร็จ
 ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พริยา ศรีสุขเกตุ. (2554). “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี
 ผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่นและความพึงพอใจของประชาชนในเขตภาคกลาง
 ตอนบน.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 พระนครศรีอยุธยา.
- แพนทาวน์. (2551). **10 ขั้นตอนในการนำเอา Lean Six Sigma ไปใช้งาน**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม.
 เข้าถึงได้จาก <https://samysamyface.wordpress.com/page/7/>
- ไพฑูรย์ อินทพิบูลย์. (2550). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของ
 เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
 และพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ไพศาล หวังพานิช. (2546). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2553). “รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
 กาญจนบุรี, ครั้งที่ 12/2553.” 7 ธันวาคม.
- _____. (2555). **คำขอตั้งงบประมาณแผ่นดินและงบประมาณเงินรายได้**. กาญจนบุรี:
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. (2555). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555**.
 กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- _____. กองนโยบายและแผน. (2555). **รายงานประจำปี 2554 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 กาญจนบุรี**. กาญจนบุรี: เพชรเกษมพรินติ้ง กรุ๊ป.
- _____. กองนโยบายและแผน. (2556). **รายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.2555**. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- _____. กองนโยบายและแผน. (2556). **รายงานสรุปผลการประเมินโครงการ ประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.2555**. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- _____. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2555). **ระบบบริการนักศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 30
 กันยายน. เข้าถึงได้จาก <http://eoffice.kru.ac.th/e-person.php>
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2550). **ปัจจัยสู่ความสำเร็จ**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก
<http://www.l3nr.org/posts/35547>
- มุกิตา คงกระพันธ์. (2554) . “การศึกษาอิทธิพลการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้การ
 สนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานที่มีต่อผลการ
 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
 ภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมธา สุวรรณสาร. (2553). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของแผนงาน/โครงการ**. เข้าถึงเมื่อ
 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.itgthailand.com/>
- ยุทธชัย สอนแสง. (2554). “การบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคุณใหญ่
 อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม.” การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เยาวลักษณ์ ฉันทอมรเลิศกุล. (2546). “การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์: ความรู้ ทักษะและการ
 ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านแรงงานสัมพันธ์.” วิทยานิพนธ์สังคม
 สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชวลี วรภูมิ. (2549). “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการ
 อุดมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม.
 เข้าถึงได้จาก <http://rirs3.royin.go.th/word/word-1-a0.asp>

- ลักขณา ภู่ว่าง. (2546). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอยในเทศบาลเมืองลำพูน.” การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรัญญา เลิศกวินชนะกิจ. (2550). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองสมุทรปราการ.” รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วศิน-สินี ฤกษ์อำนวยโชค. (2549). “ความรู้ ทักษะคติกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่องานด้านการประกันคุณภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันเพ็ญ นิโครวนจำรัส. (2550). “การจัดทำแผนปฏิบัติการ 4 ปี: กรณีศึกษากรมทรัพย์สินทางปัญญา.” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิจ. (2531). **การพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระชัย เสงฆฎีกุล. (2550). “ความรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยอ้อ อำเภอคลอง จังหวัดแพร่.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ศรีเวียง พันทะมนต์. (2549). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของข้าราชการครู โรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศศิธร พุกกะเวศ. (2549). “ความรู้ของเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณในการกำหนดผลผลิตตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์. (2549). “ความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และพฤติกรรมของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยเอดส์ในโรงพยาบาลรัฐ.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา. (2547). **คุณลักษณะของปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ และ KPI ในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์** **วัดผล**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.qa.kmutnb.ac.th/qa_news/2547/QANEWS71_25470501.pdf

- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร. (2557). **เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/webpili/unit5/level5-8.html>
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2546). **การบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2534). **สังคมวิทยาชุมชน หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน**.
 ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรศักดิ์ วีสัตย์. (2547). “ประสิทธิผลของการปฏิบัติตามแผนและงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สายฝน ภาณุมาศ. (2550). “ตัวชี้วัดผลงานหลักกับการวางแผนกลยุทธ์ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานงบประมาณ. (2556). **งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556**. กรุงเทพฯ: สำนักงานงบประมาณ.
- สำนักงาน ก.พ. (2557). **หลักการระบบบริหารผลการปฏิบัติงาน**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/index.php?option=com_content&view=article&id=271:2011-07-03-02-49-33&catid=50:mes-work&Itemid=257
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). **การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=4&content_id=2120
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **2542: ปีปฏิรูปการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- แสงระวี แซ่เฮ้า. (2557). **โคเซ็น**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/9-54\(500\)/page1-9-54\(500\).html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/9-54(500)/page1-9-54(500).html)
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). **การสร้างมาตรวัดในการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรพงศ์ แดงสุริยศรี. (2554). **การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลโครงการตามแผนปฏิบัติราชการของคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.

- อคิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบาย
สาธารณสุข.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และตลยา จาตุรงค์กุล. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ มาลัย. (2544). “เจตคติและแนวการปฏิบัติตนเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนภูผาสวรรค์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบ
อิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมรวิรัช นาครทรรพ. (2542). **ความจริงของแผ่นดิน. ลำดับที่ 2, ครูเก่งๆ ของเรามีอยู่เต็ม
แผ่นดิน**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์."
- อานงค์ ปินตา. (2552). “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2: กรณีศึกษาโรงเรียน
ชุมชนบ้านน้ำดิบ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อารี หลวงนา และคณะ. (2553). **รายงานการวิจัยและพัฒนาเรื่อง การส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่าย
การเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะการ
คิดในจังหวัดอุบลราชธานี ระยะที่ 2**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ. (2553). **ประเทศไทยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายแบบมุ่งเน้นผลงาน
ตามยุทธศาสตร์**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก [http://mgmtsci.stou.ac.th/
downloads/ประเทศไทยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่าย.doc](http://mgmtsci.stou.ac.th/downloads/ประเทศไทยกับการจัดทำงบประมาณรายจ่าย.doc)
- อำนวยการ ท่องโป่ง. (2553). **การบริหารทรัพยากรและการจัดการทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ข่าวฟาง.
- เอนก วัดแย้ม. (2554). **แนวคิดและทฤษฎีดัชนีวัดความสำเร็จแบบสมดุล (Balanced
Scorecard: BSC)**. เข้าถึงเมื่อ 7 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก [http://mpa2011.
blogspot.com/2011/06/balanced-scorecard-bsc.html](http://mpa2011.blogspot.com/2011/06/balanced-scorecard-bsc.html)

ภาษาอังกฤษ

- Davenport, T. H. and Prusak, L. (1998). **Working knowledge: How organization
manage what they know**. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Viroj Jadesadalug. (2009). “Building Innovative Creation Efficiency of Furniture
Business in Thailand: An Empirical Research of Its Antecedents and
Consequences.” A dissertation submitted in partial fulfillment of the
requirements for The degree of Doctor of Philosophy in Management
Mahasarakham University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / ๙๙๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

13 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสะอาด เข็มสีดา

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษاثิติพล ของความรู้ ทักษะคนดี ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมตามกระบวนการ บริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะ ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้นักศึกษา ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไหวทยศิริธรรม)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 086-5397692 , 0-3421-8788

ปณิธานบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตศึกษา”

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / ๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

13 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจนีย์ สุขชวานา

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาอิทธิพลของความรู้ ทักษะ ทักษะที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้แก่นักศึกษา ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไทวิทยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 086-5397692 , 0-3421-8788

ที่ ศธ 0520.107 (นฐ) / ๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

13 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพจน์ วนิชกุล

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาอิทธิพลของความรู้ ทักษะ ทักษะที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ตรวจเครื่องมือวิจัยให้แก่นักศึกษา ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 086-5397692 , 0-3421-8788

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ 0520.107(นร)/ 7236

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การศึกษาอิทธิพลของความรู้ ทักษะคิด ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะ
ขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำงานวิทยานิพนธ์ ในกรณี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ โพธิ์ทองศิริธรรม)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034-218-788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา”

ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ 1237

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

15 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การศึกษาอิทธิพลของความรู้ ทักษะคิด ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมี
ส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” มีความประสงค์จะ
ขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับบุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษา
ดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไชยศิริธรรม)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034-218-788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา”

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 0520.107(นฐ)/ 1238

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

18 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ด้วย นางนารี สุขดี นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การศึกษاثิพลของความรู้ ทักษะคิด ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมี
ส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ” มีความประสงค์จะ
ขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตและแจ้งผู้ที่
เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับนักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034-218-788

ปณิธานของบัณฑิตวิทยาลัย “มุ่งส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตศึกษา”

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ผ่านการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาอิทธิพลของความรู้ และทัศนคติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานผ่านการมีส่วนร่วมตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ข้อมูลได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการวิจัยและการพัฒนาการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงและขอขอบคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

คำแนะนำ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของบุคลากรต่อกระบวนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

นางนารี สุขดี

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ประเภทบุคลากร

ผู้บริหาร

บุคลากรสายวิชาการ สังกัดสาขาวิชา.....

บุคลากรสายสนับสนุนการสอน สังกัดหน่วยงาน.....

5. ประสบการณ์การทำงาน (เศษ 6 เดือนขึ้นไป ให้ปรับเป็น 1 ปี เช่น 9 ปี 6 เดือน ให้นับเป็น 10 ปี)

น้อยกว่า 5 ปี

5 – 9 ปี

10 – 15 ปี

16 – 20 ปี

21 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของบุคลากรต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

เนื้อหา	ใช่	ไม่ใช่
1. งบประมาณ หมายถึง แผนซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน (Financial Plan) ที่แสดงให้เห็นถึงแผนงาน โครงการต่างที่หน่วยงานต้องดำเนินการ		
2. นโยบายการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัยเน้นให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting)		
3. ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีรวมทั้งภัยธรรมชาติ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินลดลง		
4. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณที่ตอบสนองต่อนโยบายและทิศทางการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายของสภามหาวิทยาลัย		
5. นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ ไม่มีความจำเป็นต่อกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย		
6. คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยมีหน้าที่พิจารณาอนุมัติค่าขอตั้งงบประมาณของมหาวิทยาลัย		
7 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ ที่ได้รับอนุมัติ		
8. งบรายจ่าย หมายถึง กลุ่มวัตถุประสงค์ของรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ		
9. แผนการการใช้จ่ายงบประมาณ หมายถึง แผนแสดงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณของเพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในรอบปีงบประมาณ		
10. เจ้าหน้าที่แผนงานของหน่วยงานสามารถโอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายได้		
11. ขั้นตอนการบริหารงบประมาณถือเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานน้อยที่สุด		
12. ขั้นตอนการติดตามประเมินผลถือเป็นขั้นตอนที่จะควบคุม ตรวจสอบ การบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบทางการเงิน		

เนื้อหา	ใช่	ไม่ใช่
13. มาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณเป็นเครื่องมือที่สำคัญในขั้นตอนการติดตามประเมินผล		
14. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์จะครอบคลุมการบูรณาการใน 2 มิติ คือ มิติตามยุทธศาสตร์ของกระทรวง/กรม(Function) และมิติยุทธศาสตร์เฉพาะรัฐบาล (Agenda)		
15. การบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์มีเงื่อนไขที่สำคัญคือ ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)		
16. งบรายจ่าย ประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบครุภัณฑ์ งบที่ดินและสิ่งก่อสร้าง งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น		
17. ปัญหาของกระบวนการงบประมาณ คือ ขาดความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย และมุ่งเน้นการใช้จ่ายมากกว่าประสิทธิภาพ		
18. แผนปฏิบัติการประจำปี คือ แผนใช้งบประมาณ		

ส่วนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการบริหาร					
2. นโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด					
3. ผู้บริหารควรเป็นผู้กำหนดนโยบาย มาตรการ และเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย					
4. กระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งที่ไม่น่าเบื่อ					
5. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการงบประมาณและการแก้ปัญหาของมหาวิทยาลัยได้					
6. การจัดทำงบประมาณของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี					
7. การจัดทำงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนโยบายและทิศทางการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล					
8. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจำเป็นต้องให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกระดับมีส่วนร่วม					
9. ขั้นตอนการขออนุมัติงบประมาณเป็นขั้นตอนที่ฝ่ายบริหารต้องดำเนินการ					
10. การกำหนดโครงการ/กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีควรนำสู่การปฏิบัติได้จริง					
11. ในการจัดทำแผน/ผล และโครงการรองรับงบประมาณจะต้องให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ทุกระดับมีส่วนร่วม					
12. การบริหารงบประมาณจะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเป็นสำคัญ					

เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. การติดตามและประเมินผลโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการประเมิน					
14. การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญของฝ่ายบริหารที่จะใช้ในการติดตามควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในมหาวิทยาลัย					
15. การติดตามประเมินผลจำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อนำปัญหาอุปสรรคมากำหนดแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัย					
16. มหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์นโยบาย มาตรการ และเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึง					
17. ขั้นตอนการบริหารงบประมาณของมหาวิทยาลัยถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะแปลงแผนงาน ให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม					
18. มหาวิทยาลัยควรนำ/พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการระบวงารงบประมาณ					
19. แผนพัฒนามหาวิทยาลัยช่วยให้มหาวิทยาลัยใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด					
20. ทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจในกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย					

ส่วนที่ 4

แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่อกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

เนื้อหา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา ในการวางแผนงบประมาณของหน่วยงาน					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประมาณการค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา เพื่อเตรียมการวางแผนงบประมาณ					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
4. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดกรอบวงเงินการจัดสรรงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณา กลั่นกรอง จัดลำดับความสำคัญของงบประมาณในมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
7. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
9. ท่านให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานตามกระบวนการงบประมาณของมหาวิทยาลัย					

เนื้อหา	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ท่านมีส่วนร่วมในการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ รวมทั้งการขอคืนเหลือมปีงบประมาณของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
11. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี					
12. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ หาสาเหตุและแนวทางปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัย					
13. ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ของมหาวิทยาลัย/คณะ/สำนัก/หน่วยงาน/สาขาวิชา					
14. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตาม โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี					
15. ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามในแผนปฏิบัติการประจำปี					

ส่วนที่ 5

แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงบประมาณมหาวิทยาลัย

เนื้อหา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หน่วยงานของท่านมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี					
2. หน่วยงานของท่านมีผลการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
3. ท่านสามารถประสานงานกับบุคลากรหน่วยงานอื่นเพื่อให้การดำเนินงานตามกระบวนการงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์					
4. ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่น่าพอใจต่อหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน					
5. ท่านสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้สอดคล้องกับมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัย					
6. ท่านสามารถดำเนินโครงการ ได้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน และระยะเวลาการดำเนินที่กำหนดไว้ในโครงการ					
7. หน่วยงานของท่านมีการขออนุญาตโอนเปลี่ยนแปลง และการขอเงินกันเงินเหลือมปีงบประมาณลดลง					
8. ท่านสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางนารี สุขดี
ที่อยู่	70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2554	ศึกษาดูระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2541-2545	นักวิชาการสถิติ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ.2546-2548	รองผู้อำนวยการสำนักวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ.2548- ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี